

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

ט - טו ניסן תשפ"ב

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגראוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

181 Huschke Rd.
Liberty, NY 12747

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

1 חל עליו חלה שאין יוכל לקדש ולא לעשות שליה דע. גיטליה דאין מעשה קטן כלום.
 2 ואומר רבנו הם ודכל ספרים קדמונים כן. אבל בספר "בשר על גבי חללים" גרס בשופעת
 3 מתוך של לארז שלש לארזינו אינהו, לרארז שלש שנים חזר וחדא בליאה, ואחו
 4 כולו איסורי הידילה. ומתוך שתיש עשרה לארז שתיש עשרה לארזינו אינהו. ואם בעלו
 5 בשמבול בן גרולא. אבא שני עשרה חזא, אלו

6 לגירסת הקהנסטר ובין לגירסת זו ושופעת לאו
 7 דוקא, אלא שראיה ולא בעלה בתיהם. לגירסת
 8 רבנו עין שראחה בתוך שלש ולא טבלה עד
 9 לארז שתיש עשרה. ולא כמעשה ער ואתן
 10 דאילו תהם שלש דברק - שמעע ערשה לשמע
 11 שלא כדרכה. והשהה. דברק שני גורדים (ב.ב.)
 12 אמר. הדיא דארתי לקמה דרבי ואמרה ליה
 13 שלחך ערתי לו והפכ. אמר ליה בת, תתודה
 14 התירוך. לו ומסקי דהלכתא הכי. ופכך - היינו
 15 שלא כדרכה. ולא כמעשעתך ורבני כגאמרי
 16 (בראשית לו:) "ושבב אתה ועבדך שניה אתה
 17 שלא כדרכה. וכן "אם תענה את נותרי" (שם לא)
 18 שלא כדרכך. דאי תפכו ודיא למעלה הווא למעשה
 19 - לא היתה קבלת על כך. וכן ברפך "שרק ארבע
 20 מיתות" (מתוך צ.א.א.) אמר. נבדי יבנה על אשתו
 21 שלא כדרכה - דייב מיתתך. ופרקי: נון איבאי קוטי
 22 דישראל לא מדידי ונברי מדידי: היינו האי לא
 23 מדידי ביתך אשוי. דאי איתא איסור
 24 בישראל - הווא דתורמיני בבירי. ופכך: דאחרוך
 25 זו היא מיתתן בלא כפינו ושאר דברים: ואומר רבנו
 26 יעקב: דהתם מירי בלא תוצאה ורע. דשרי. דכיון
 27 דליבא השתתה ורע לא הוי כמעשה ער ואתן.
 28 עוד אמר רבנו יעקב. ולא חשבו כמעשה ער
 29 ואתן אלא כשמבולן למתוח רוע. ורגיל לעשות
 30 כן מתידי. אבל באקריא בעלמא. ומתאה לבא על
 31 אשתו ולא כדרכה - שרי. כדאמרינן גורדים
 32 (ב.ב.) כל מה שאדם רוצה לעשות באשתו יעשה.
 33 משל לברש כחן אבן החבטת. ודן נון תידי. רעב -
 34 אוכלי על רעב - ובלולו מנבשל. ופכך. שלוק
 35 **התורה** חסה על הבשטי שכל - שלא ישל
 36 שרק מעל פניה אף על גב דשני שתמנעו הפולט
 37 ותמנעון לטבול - בלא מוקם נזבא שחורחה תסה
 38 כל נון שלא תעמוד. וא שתתן מון קודם
 39 שתמנעו. כדי שלא תפלוט.
 40 **דעתיא** דעלך הווי - אמר רבנו עין: מהו
 41 הדיא ועובד דפרק דבבא
 42 בתרא (ב.ב.), דאמרה בת בר סדא: תריוודי
 43 קבעינא. והיתה מעצה שתתקיים בנותא. לפי
 44 שדהה לרבא כדרכה - שרי. כדאמרינן גירוסא לו.
 45 ואפילו הכי היתה מעצה לו. **אמר** שמואל
 46 וכולי צריכתי בו - אבל שני דתין בידחולץ
 47 (בבבית א.א.) בביתאיתא דתמן בבביתא (ב.ב.) קא.
 48 **אבל** קטנה בת ישראל צריכה להמתן -
 49 דגרייתין קטנה בת ישראל אטו גרולה. אבל
 50 בגרולה קטנה לא ילגמו אטו גרולה. גרולה נוסף כיון דרעהה לארזינו מניטרא פשה, כדאמר לקמן, ולא איסרא אלא אטו בת ישראל. ואם תאמרו: שמואל דאמר כגאמרי
 51 בשלמא קטנה בת ישראל - סבר לה כרבי מאיר, גור בידחולץ (בבבית א.א.) דרדפהה קטנה בנישואין אטו גרולה. וקסרי שמואל דדוח חרין בנות. אלא בגרולה, מאנא סבר
 52 לה אי כרבי יודנה - אפילו גרולה קטנה לגמור, כדנתיב בספר: היתרות והשפחה כו, תירוח על בנות שלש ענים. צריכות להמתן שלשה חדשים. ודבי רבי יודנה. וקא על פל דבבא סבוכ
 53 ספרים לא גרסין תירוח על בנות שלש ענים. בפרק "אלו נערוה" (כתובות ל.א.) גרסין לה בכל הספרים. ואי כרבי יוסי - אפילו גרולה נמי שתשרי, דרבי יוסי שרי אפילו בגרולה גרולה
 54 לינשא מדי. דהא באיך לישנא שמואל דשרי גרולה אמרינן הוא גרולה דאמר רבי יוסי. ועד: וסברת שמואל הפוכה מרדכי יודנה. דהא בביתא דרדפהה לאו גור רבי יודנה קטנה בת ישראל
 55 אפילו בנישואין. וביתיה גור אפילו בקטנה. כדקני: תירוח על בנות שלש. ושמואל איפכא: בדקטנה בת ישראל גור וביתיה לא גור. ומדלי. לספרים ירביס בביתא דרדפהה רבי יוסי ולא
 56 רבי יודנה - אתי שפיר. ולקמן נמי פרש בערוה ה. ואומר רבי יעקב: דלא גרסין כשמעתין תירוח. ובגדולה דוקא סבר רבי יודנה. אבל בקטנה - שרי, ושמואל כרבי
 57 יודנה סברא ליה גיורות.

41 **דעתיא** דעלך הווי. הדיא דאתיא לקמיה דרבי יוסף, אמרה לו: רבי, אגא שיהיית אחר בעלי
 42 עשר שנים וילדתי. - אמר לה: פמי, אל תנציאי לעו על דבריך. בקמיום. אמרה ליה: ללכרי
 43 נבעלתה. אמר שמואל: וכולן צריכות להמתן שלשה חדשים, חוץ מגיורת ומשוררת קטנה.
 44 אבל קטנה בת ישראל - צריכה להמתן שלשה חדשים. ובמאי? אי במיאון - והאמר
 45 שמואל דלא בעיא. ואי בגט - האמרה שמואל דרא ומנא. דאמר שמואל: מיאנה בו - אינה
 46 צריכה להמתן שלשה חדשים, נתן לה גט - צריכה להמתן שלשה חדשים! אלא בנות.
 47 ונורו

48 ונורו
 49 ונורו
 50 ונורו
 51 ונורו
 52 ונורו
 53 ונורו
 54 ונורו
 55 ונורו
 56 ונורו
 57 ונורו

58 לה גט צריכה להמתן - דקשה בר רבנו משה כו: דא אמרה שמואל חרא זיננא בפרק "אף על פי" (כתובות ס.ג.) דפסיק שמואל הלכה כרבי מאיר בגיורות: אבריתא ורדפהת
 59 ואומר רבנו יעקב. ועיקר מילתיה שמואל לא איצטריך רבא אלא משום ממנא. ועיקר מילתיה דשמואל דבבא סוף "אלמנה" (כתובות ק.ה.) הוא תריף חלה תהם: בלודו טענא.
 60 ומשנה: צריכה להמתן שלשה חדשים איצטריך ליה. לרן גט - הכי פירושה: דין דשלשה חדשים איצטריך ליה. אבל אלו נוסף לא איצטריך אלא משום ממנא. דאין צריכה להמתן,
 61 כדפרישית.

1 חוין מגירות ושפחה משוחררת גדולה - והא דתניא ביהוולץ' (בבבט מ.א.) לפיכך גו
 2 וגירות צריכין להמתין שלשה חדשים - כרבי יהודה תאמי. הדיש שטא אל
 3 נתחבב יפה יפה. אי נמי, אפילו כרבי יוסי, הדי קאמר: לפיכך גו וגירות צריכין להמתין,
 4 אם ידוע שבעלה ולא נתחבב. ועד אומר רבינו יוחנן דיש לחלק: דלא מנטרא נפש כלל
 5 - בשמירתה עם בעלה, כיון שכל הרע מאתו
 6 איש אין חששת להמתין ביו דע שנוצת בעלה
 7 זה חששת לישא לרוע קדושה.
 8 **גירות** ומשחררת רשכחו לגמור - פירוש:
 9 לגמור שיהיו צריכות להמתין, ולא
 10 לגמור אנו בו ישראל קאמר, תמוא לא הוה משני
 11 מדי. **אשה** מונה מתחפת - וכן גירות
 12 ומשחררת. כיון דרעה לאניורי, אבל יוצאה
 13 בשן ועין - מודה בה רבי יוסי. **כהנות** אין
 14 ישראליות - ובבתובו (מ.א.) גבי הא דתנן:
 15 ובנותה אדירינן למיתוין, לא דייק הכי,
 16 כיון דוקא הכא, משום דרע משני אמוא נשי
 17 בלתי - אבתי את ליה פריבא ארית: נשי
 18 כהנים - אין, נשי ישראלים - לא,
 19 **אף** ששחררת לבעלה פסולה לכהונה - פירש
 20 כקמסור: טמא דשעתין פסול לכהן בן
 21 חיה לאיש ר. ורבינו יצחק נראה דרביא איש
 22 כיון לא שבעת אשת את ולא חייב בירוחת
 23 הנאסרת על ידי קדושה, משום דלא הוי אצלה
 24 מעיקרא, והכי משמע בהבא על ביתה (בבבט
 25 נ.א.) דקאמר רבא: אשת כהן שנאסה ובי עליה
 26 ליה קדוש ונהי משום טמאה, ואי מרב כהן
 27 כי ביה לא יתחייב, נשבעת נמי אשת איש, אם בן
 28 ידא לוקח נמי מארי קרא, ולכהונה בני אסורת
 29 כהן חומר דלמקן פירק "אלמנה" (ס.ה.) ולא
 30 שכיב ליה החם אודרין מן הדין, אלא גליף משום
 31 בעלמא הוא. והכי נמי משמע כן קצת מקאמר:
 32 אף על פי ששחררת לבעלה - פסולה לכהונה, ואי
 33 פסולה מקרא דבת כהן - שפטיא, דאין לחלק בין
 34 אונס לרצון, ואי היא נופח אתא לאשמעתין
 35 דשיין קרא דבת כהן בחיבי בירוחת ועל ידי
 36 קדושה, כיון דשיין ברו מנזוהר, על עב גב ולא
 37 הוי רי אצלה מעיקרא - אם בן לישמעתי משום
 38 בדיאא תמילא ידעו ולא שיך בתיא קרא
 39 לפלוגי בין אונס לרצון כיון שאיש טפי מבשאר
 40 פלוגי ביה. אלא לרבינו יצחק נראה דפסולי
 41 מן הכהונה מטעם טומאה חונה, כדאמר בירבא
 42 על ביתה (שם נ.ב.) וללישא דאמר החם דכל
 43 באונס לא מקריא אונס - פסולה לכהונה משום
 44 טומאה גירוא, ומיהו, קשה לרבינו יצחק: כיון
 45 דלא שכיב טמאה אשת ישראל שבעלה
 46 באונס, תרביב: "וידא לא נתפשט, אלא נתפשט
 47 מותרה, אם בן, אמאי פסולה לכהונה? דבכלל
 48 אסור טומאה הוי בעל ובעל תרומה ונכס כהונה,
 49 וכי שכיב לבעלה - תשתיי נמי לכהונה ואמר
 50 רבינו יצחק: דהווא קרא דלא נתפשט לא מיירי
 51 אלא בטומאה דבעל גירוא, ונשטאה קאמ אית
 52 לן לוקמי לבעל, ולענין בעל שרי אונס בישראל.
 53 אבל טומאה בתרא, דנפק לן מינה אסור
 54 תרומה וכהונה - לא מפלוג בה בין אונס לרצון, בין אשת כהן לאשת ישראל, ויש לאסור
 55 בכל ענין, דכיון דאשבחן באשת כהן דאפילו באונס - אסורה - אין לנו לחלק בין אונס
 56 לרצון לענין חרומה וכהונה אפילו באשת ישראל, ומיהו, גבי בעל אף על גב דלא תביב בה
 57 'לא נתפשט' יש לחלק בין אונס לרצון באשת ישראל, ודברא הוא ולא נאסרה על הבעל.
 58 אלא כשנאסרה על הבעל, ולפי פירוש רבינו יצחק אין פסולה ונהי לתרומה מקרא ד'בת
 59 כהן'.

1 וגו רבנן קמנה וכו' - ונבי גירות קטנה לא גזר, משום דלא שכיבא. כפלי רחוי -
 2 בתמיה: וכי משה הוא ארע מימי ביהוה? ולא ענים שקדשו קתני, ולא תני משה.
 3 **אלא כהוראת שעה חיה** - ולא דלא גורין בה, מאי טעמא - חילוף לא שנית.
 4 חוין מגירות ומשחררת נראה - מוקדנין ואלא חין גדולה, כמכלל דצריכות להמתין
 5 דקאמר - בגדולת קמיירי, גירות ומשחררת
 6 נראה דשכיבא ברו בית לגמור - שעתה יודי
 7 להמתין בין דיע שנוצת שלא בקדושה לרע
 8 שנוצת בקדושה, הוא דאמר כרבי יוסי - ולא
 9 גזר. דמפרש טעמא, דאשה מונה מתחפת כדי
 10 שלא לתבער, ומיהו, בישראלית בן שמואל
 11 גזת אש נשואין שמתעברת, ולא סבר כרבי יוסי
 12 דלא גזר בהו, כדאמר לקמן באנשה ומפתה.
 13 אבל בגירות לא גזר ונת שנוצרת, משום
 14 שנואין נזירות, דאפילו גירות נשואה,
 15 דרעה לאניורי - מתחפת נמי כדי להמתין
 16 בין דיע קדושה לרע שלא בקדושה כדלקמן,
 17 מנביא נפש - וממטיא מוך ברהו, ומזמן לה
 18 אלא יוצאה בשן ועין - דלא הוי ידעת
 19 ומקרא דתרידה להשחרר, לא כמטראה
 20 ומודיעא לאתויי מוך ברהו, אונסה ומפתה -
 21 ישראלית, והרי אונס ממילא הוא, ואין לא מוך.
 22 מתחפת - דאין יוצאה בשן ועין נמי ליכא
 23 השתא למפרך, דכיון דהיפק קל הוה לא ואין
 24 בו טורח - מתחפת היא, דכל אשה מונה
 25 ורעה להתעבר, כהני - בנות כהנים.
 26 ישראלית לא - בתמיה הואיל ואשת כהן היא,
 27 אפילו בן ישראל נמי אסורה לבעלה כיון
 28 כהנים - אם בעליהן כהנים נפסלו לה, דאשת
 29 כהן שנאסה אסורה לבעלה, נשי ישראלים
 30 - בתמיה: וכי אם בעליהם של אלו ישראלים
 31 - מי לא מייפסלו נמי לכהונה? שאם ימותו אלו
 32 - לא ינשאו לכהנים, האמר רב ירמיה ב'
 33 ואניוריהו לעינין פשטותיין - כלומר: ביה
 34 לו ראייה ממשנתו, וואתה משנה לקמן בירבא
 35 **פי שפורתה לבעלה** - מירחא לא נתפשט
 36 (בבבט ד.ה.) הוא נתפשט מותרה, אפילו ב'
 37 פסולה לכהונה אם ימות בעלה, אם הוי כהנת
 38 - בנות כהנים, ואפילו נשואת ישראלית, ולא
 39 מניה האי הוה לאסור לבעליהן, נפסלו כהניא
 40 דכי נשירו - שאם ימות בעלה חוץ ארע לא -
 41 אינה שבה אל בית אביה בעמורה, ופסיל לה
 42 האי אונס, כהוראת לקמן ביאלמנה לכהן גדול
 43 (ס.ה.) כרת ליה וישראלית שבא עליה גו
 44 עמוי, בו ויהי קטנא מניח כהן בן פי סהלי
 45 לאיש ר. כיון שבעלה פסולה לה - תרידה
 46 ואף על גב דרומינן: אימא נבעלה לפסול
 47 חיבי כהוראת? ומשני: 'כי תהיה בתים, וכן
 48 דאית ברו חייה, אלאונס נתחייב כהוראת לא
 49 פסיל מאפילת תרומה - הא הדר מיצינא החם
 50 קרא אריתא: 'כי תהיה אלמנה ונרעה' -
 51 למטעי כותי ועבר שאין לו אלמנת וגירושין
 52 בה, ומתואר קרא נמי נפקין לן חיבי כהוראת,
 53 דהא אין לו אלמנת וגירושין בה, ומעיקרא פריבן הכי: ואימא חיבי כהוראת ולא חיבי
 54 לואין.

הדרן עלך ארבעה אחין

הדרן עלך ארבעה אחין

הדרן עלך ארבעה אחין

החולץ ליבמתו ומצותה משוברת - הא דלא נקט החולץ למעוברת כדתקט בגמרא - משום דרבותא היא. דאף על גב דלה עברה נכור בשעת חליצה. ונראית חליצה מעלה - אפילו הכי לא פסלה במוק שיהיה של קיימא. ובגמרא נקט נמי למעוברת לרבותא. דאף על גב דרשות עברה. כיון שהפילה - חליצה מעלייתא היא. אי נמי. נקט נמצאת משום סיפא. דהוה לא מצי למיתני הכנסה ליבמות מעוברת - דאם כן מויד הוא. ולא מתיידיב קרבן. גבי כן מיעשרו ודא.

החולץ ליבמתו ומצאת מעוברת. וילדה. בן ומן שהולד של קיימא - הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו, ולא פסקה מן ההקדחה. אין הולד של קיימא - הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביה, ופסקה מן ההקדחה. הכנסה את יבמתו ומצאת מעוברת וילדה, בן ומן שהולד של קיימא - ויציא, ותייבן בקרבן. ואם אין יולד של קיימא - וקיים. פסק בן השעה לראשו, פסק בן שבועה לאחריו - ויציא, והולד פשר, ותייבן באשם תלוי. גמרא איתמר, החולץ למעוברת והפילה. רבי יוחנן אמר: אינה צריכה חליצה מן האחין. ריש לקיש אמר: צריכה חליצה מן האחין. רבי יוחנן אמר: אינה צריכה חליצה מן האחין - חליצת מעוברת שמה חליצה, וכיאת מעוברת שמה ביאה. וריש לקיש אמר: צריכה חליצה מן האחין - חליצת מעוברת לא שמה חליצה, וכיאת מעוברת לא שמה ביאה. במאי קמפלגי? איבעית אימא קרא, ואיבעית אימא סברא. איבעית אימא סברא, רבי יוחנן סבר: אם יבא אלהו ואומר דהוא דאעברא מפולי פסקה - מי לאו בת חליצה ויבוס והיא? השתא נמי, תגלי מילתא למפרעי. וריש לקיש אמר: תגלי מילתא למפרעי לא אמרין. ואיבעית אימא קרא: רבי יוחנן סבר: "ובן אין לו" אמר רבנא, והא לית ליה. וריש לקיש סבר: "ובן אין לו" עיני עילוי. איתביה רבי יוחנן לריש לקיש: אין תהליך של קיימא - הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו. ופסקה מן ההקדחה. בשלמא לרודי, דאמינא חליצת מעוברת שמה חליצה - משום הכי פסקה. אלא לרודי, דאמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה - אמר ליה: מודרנא, ולחומרא נקלמא. איפא דאבר, איתביה ריש לקיש לרבי יוחנן: אין תהליך של קיימא - הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו, ופסקה מן ההקדחה. בשלמא לרודי, דאמינא חליצת מעוברת לא שמה חליצה - היינו דקתני פסקה מן ההקדחה לחומרא, ולא קתני: אינה צריכה חליצה מן האחין. אלא לרודי, אינה צריכה חליצה מן האחין מפני ליה! אמר ליה: רבי יוחנן, ויציא דתנא רישא לא פסקה - תנא סיפא פסקה. איתביה רבי יוחנן לריש לקיש: אין תהליך של קיימא - וקיים. בשלמא לרודי, דאמינא חליצת מעוברת שמה חליצה וכיאת מעוברת שמה ביאה - משום הכי קתני וקיים. אלא לרודי, דאמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה, וכיאת מעוברת לא שמה ביאה - יהוור ויבעול וקיים מפני ליה! מא וקיים - יהוור ויבעול וקיים, דלא בני. איפא דאמינא, איתביה ריש לקיש לרבי יוחנן: אין תהליך של קיימא - וקיים. בשלמא לרודי, דאמינא חליצת מעוברת לא שמה חליצה וכיאת מעוברת לא שמה ביאה, היינו דקתני וקיים - יהוור ויבעול וקיים, דלא בני בלאו הכי. אלא לרודי, דאמינא קריה - ויציא, רעה - וקיים, וקיים מפני ליה! ויציא, רעה - וקיים. מתייבן: התבוס את יבמתו ומצאת מעוברת - חרי לו לא תגשא צרתה, שפא והא וילך בן קיימא. וצרתה, כי הוי תהליך בן קיימא מופנה צרתה? אלא אימא: שפא והא וילך בן קיימא. ואי סלקא דעתך ביאת מעוברת שמה ביאה - אמאי לא תגשא צרתה? תפסר בבדיה של הבדחתה! אמר אמי: בבדיה - פולי עלמא לא פלגי דלא פסרה. כי פלגי בחליצה. רבי יוחנן סבר: חליצת מעוברת שמה חליצה, ביאת מעוברת לא שמה ביאה. ריש לקיש סבר: ביאת מעוברת - לא שמה ביאה, וחליצת מעוברת - לא שמה חליצה. אמר ליה רבא, מה נפשוך: אי ביאת מעוברת שמה ביאה - חליצת מעוברת שמה חליצה, ואי ביאת מעוברת לא שמה ביאה - חליצת מעוברת נמי לא שמה חליצה. דהא קיימא לן

החולץ הוא מותר בקרובותיה - דלאו חליצה היא. דהא לא בעיא. קרובותיה וקרוביו - מפרש לקמן במתניתין וכן נראית על האיש נחמת אשתו. וקרוביו שנוארים על האשה נחמת בעלה. אם אין חולץ של קיימא - שדה נפלו. ויחיבן קרבין - שבעל אשת אתה שלא במקום מצויה. חולץ כשר - ממה נפשך. גמרא אינה מביאה משום סיפא. דהוה לא מצי למיתני הכנסה ליבמות מעוברת - דאם כן מויד הוא. ולא מתיידיב קרבן. גבי כן מיעשרו ודא. **ומצאת מעוברת** - בחולץ תוך שלשה חדשים איירי, דהווי דסיפא דהכנסה יבמתו דאיירי תוך שלשה. דאי לאו כן - שלשה - אמאי דייב קרבן? כיון דרוב נשטר עברן נכר לשליש. וזו. והואיל ואל חוכר נבוט - עמי. דכר ליה למעוברת וכדאי נונא אמרין שבועות (ת"א): פרט לאנסי. גבי נול בשעת וסתה. ואם התאם: דאם לאו מצי ליה קיימא. אמאי אסור בקרובותיה: דתוך שלשה חדשים לאו חליצה היא. דתן הוא לקמן: היבמה לא לחולץ ולא לתייבן עד שידו לה שלשה חדשים. ומפרט בגמרא טעמא. דכיון דאעה עלה ליבוס - אינה עולה לחליצה: ואומר רשבי יצחק. דודי דלאו חליצה הוא אבל מקום אסור בקרובותיה. כיון דמדאורייתא היא חליצה. ועוד: דרדיבך. אם חליצה - אפילו כהן מדרבנן אינה צריכה חליצה. אחרת. דאמר לקמן: יבמה שחלו לא אחי בתוך שלשה - צריכה לחולץ שלשה חדשים. משמע דלא בעיא חליצה. **צריכה חליצה** מן האחין - לאו דקאן מן האחין. דהוא הוה דלא פסקה וזקת החולץ. אי נמי מן האחין של מת קאמו. **והא** לית ליה - כיון שהפילה לבסוף. אבל רבי קיימא לא. אי נמי כשחזר בו קיימא נפקא לן מיהיקס שב' ומלא ימחה - פרט לזה שאין שמו מחור. **וריש** לקיש סבר בן אין לו עיני עליו - כיון שהיא וכוהה היה ראוי לתקיים. ואם תאמר: אם כן. חפסי לשוב בלא חליצה במוק בוורע פסול. דתפסן לן (יבמות בבב) בני מיראן לר. ואמאי נמי אמרין לקמן דלד אינו פסור עד שיבא לראוי חליצתו וריש לומר. דאמרין נמי עיני עליו שלא לחולץ ולא הנשא כל זמן שמתה. **תגלי** מילתא למפרעי לא אמרין - אף על גב דאמינא פסקה מן הספקת שקידש אתה משתי אחות חשבתן לה בת חליצה ריבוס. כיון דאם יבאו אלהו ואומר דהוא קידש - לא דמי. דהבא אל. אי נמי. כהן ראוי לתברר בעשית. ולא אפשר לידע העתידות. אבל הוה אם צריך לידע אלא מה שבה שעתה. וכן אמר: לריש לקיש חליצה יבמות מעוברת והפילה. אמאי פסור מן הקרבן? כיון דביאת מעוברת לא שמה ביאה. אם כן אשת את שלא במקום מצויה והיא ואומר רבינו יצחק. דאפילו הכי לא מתיידיב. מויד דהוא אקטן שבא על יבמתו גזילה. דאמר לקמן (ק"א). דתגולתו. **רעה** וקיים רעה יקיים מביעה ליה - דהא קתני לילע בני ארבעה אחין: בית שנוא אמרנס ויקיים. ולא קתני רע - משום דהתם ליבא למטיע. **חרי** לו או הנשא צרתה - כל שכן הוא של הנשא ואלא בעל. אמאי צרתה איצטרך. שלא תאמר הנשא ממה נפשך. **כולי** עלמא לא פלגי - דהא דאמר לקמן: חליצה רעה והיא איתא איתא במפר' 'ומפלה' (נדר ד"א). גבי פני ממוטקין. ובעכא ודוכתי. **פלגי** בחליצה - ובביאת מוידה. שביא לכי אישור. בלשמא

דבל

הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה משום חליצה - משום חליצה. והיא אסורה בקרוביו. אלא לרודי, דאמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה - אמאי פסקה מן ההקדחה? של קיימא - הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו, ופסקה מן ההקדחה. בשלמא לרודי, דאמינא חליצת מעוברת לא שמה חליצה - היינו דקתני פסקה מן ההקדחה לחומרא, ולא קתני: אינה צריכה חליצה מן האחין. אלא לרודי, אינה צריכה חליצה מן האחין מפני ליה! אמר ליה: רבי יוחנן, ויציא דתנא רישא לא פסקה - תנא סיפא פסקה. איתביה רבי יוחנן לריש לקיש: אין תהליך של קיימא - וקיים. בשלמא לרודי, דאמינא חליצת מעוברת שמה חליצה וכיאת מעוברת שמה ביאה - משום הכי קתני וקיים. אלא לרודי, דאמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה, וכיאת מעוברת לא שמה ביאה - יהוור ויבעול וקיים מפני ליה! מא וקיים - יהוור ויבעול וקיים, דלא בני. איפא דאמינא, איתביה ריש לקיש לרבי יוחנן: אין תהליך של קיימא - וקיים. בשלמא לרודי, דאמינא חליצת מעוברת לא שמה חליצה וכיאת מעוברת לא שמה ביאה, היינו דקתני וקיים - יהוור ויבעול וקיים, דלא בני בלאו הכי. אלא לרודי, דאמינא קריה - ויציא, רעה - וקיים, וקיים מפני ליה! ויציא, רעה - וקיים. מתייבן: התבוס את יבמתו ומצאת מעוברת - חרי לו לא תגשא צרתה, שפא והא וילך בן קיימא. וצרתה, כי הוי תהליך בן קיימא מופנה צרתה? אלא אימא: שפא והא וילך בן קיימא. ואי סלקא דעתך ביאת מעוברת שמה ביאה - אמאי לא תגשא צרתה? תפסר בבדיה של הבדחתה! אמר אמי: בבדיה - פולי עלמא לא פלגי דלא פסרה. כי פלגי בחליצה. רבי יוחנן סבר: חליצת מעוברת שמה חליצה, ביאת מעוברת לא שמה ביאה. ריש לקיש סבר: ביאת מעוברת - לא שמה ביאה, וחליצת מעוברת - לא שמה חליצה. אמר ליה רבא, מה נפשוך: אי ביאת מעוברת שמה ביאה - חליצת מעוברת שמה חליצה, ואי ביאת מעוברת לא שמה ביאה - חליצת מעוברת נמי לא שמה חליצה. דהא קיימא לן

הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה משום חליצה - משום חליצה. והיא אסורה בקרוביו. אלא לרודי, דאמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה - אמאי פסקה מן ההקדחה? של קיימא - הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו, ופסקה מן ההקדחה. בשלמא לרודי, דאמינא חליצת מעוברת לא שמה חליצה - היינו דקתני פסקה מן ההקדחה לחומרא, ולא קתני: אינה צריכה חליצה מן האחין. אלא לרודי, אינה צריכה חליצה מן האחין מפני ליה! אמר ליה: רבי יוחנן, ויציא דתנא רישא לא פסקה - תנא סיפא פסקה. איתביה רבי יוחנן לריש לקיש: אין תהליך של קיימא - וקיים. בשלמא לרודי, דאמינא חליצת מעוברת שמה חליצה וכיאת מעוברת שמה ביאה - משום הכי קתני וקיים. אלא לרודי, דאמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה, וכיאת מעוברת לא שמה ביאה - יהוור ויבעול וקיים מפני ליה! מא וקיים - יהוור ויבעול וקיים, דלא בני. איפא דאמינא, איתביה ריש לקיש לרבי יוחנן: אין תהליך של קיימא - וקיים. בשלמא לרודי, דאמינא חליצת מעוברת לא שמה חליצה וכיאת מעוברת לא שמה ביאה, היינו דקתני וקיים - יהוור ויבעול וקיים, דלא בני בלאו הכי. אלא לרודי, דאמינא קריה - ויציא, רעה - וקיים, וקיים מפני ליה! ויציא, רעה - וקיים. מתייבן: התבוס את יבמתו ומצאת מעוברת - חרי לו לא תגשא צרתה, שפא והא וילך בן קיימא. וצרתה, כי הוי תהליך בן קיימא מופנה צרתה? אלא אימא: שפא והא וילך בן קיימא. ואי סלקא דעתך ביאת מעוברת שמה ביאה - אמאי לא תגשא צרתה? תפסר בבדיה של הבדחתה! אמר אמי: בבדיה - פולי עלמא לא פלגי דלא פסרה. כי פלגי בחליצה. רבי יוחנן סבר: חליצת מעוברת שמה חליצה, ביאת מעוברת לא שמה ביאה. ריש לקיש סבר: ביאת מעוברת - לא שמה ביאה, וחליצת מעוברת - לא שמה חליצה. אמר ליה רבא, מה נפשוך: אי ביאת מעוברת שמה ביאה - חליצת מעוברת שמה חליצה, ואי ביאת מעוברת לא שמה ביאה - חליצת מעוברת נמי לא שמה חליצה. דהא קיימא לן

דבל

שלמא בתוך שלשה חודשים כו - אין גירסא זו נכונה, כפריש בקונטרס.
 ועוד: דאי אפשר לכל לזקוק לזמנה חולצת תוך שלשה ימים אחר
 שלשה, חולצת מעוברת דלא שמה חולצת. דהא תו' ארי' בתוך מדה רבי' ויש
 דאין חולצת כהני: כהני: הרבם לא תהוין לה שלשה חודשים, ועמוא, משום
 דאניה עולה ליבום, דאפליי באי איליה ואמר
 דלא מעברא - לאו בת יבום הוא, ולכן
 אינה עולה לחליצה, אבל בתוך תשעה - בת
 יבום היא אם יבא איליה ואמר דלא מעברא,
 או אפילו הפילה, לכן דייק שפיר, אלא הכי
 גריסין: תהוין בתוך תשעה חודשים לארץ תשעה.
ותנשא לארץ תשעה - תימה: ולא מסיק
 ארעהיא ואל לעמעך דפריה? **ונמצא** אתה
 גמריה כרו לזמנה - דקאק שאר נשים לא
 גמריה אריי, וכן מוקי כל בדיאי בפרק בריא
 (יבמות ק"טב), והוא דפרי' לקמן (ג"מ) וב' י
 הימנא על החלוץ עד שיהא לה ששה חודשים,
 ומפרש בגמרא מעיקרא טעמא שמה הוא וכל
 כי קיימא דמגעה כרו לזמנה, תיח
 אלמנא, ותנשא מצי' איכא לעמעך אמר רבי
 יחזקי: משום דהתם ב' להשמיעו דין כל השם
 שנפולתי ליבום, איהו הוא דין ארי' לזמנה -
 הוה לה לפרושי: אבל הכא, ודריין אבי ארי' ב'
 מעשה באשה שהלך בעלה וצרתה למדינת
 אריי שפיר דקאק נשים לאו גמריה,
 ותימא מיהא בפרק בריא, דמוק היא דאיה דארשה
 דשול' דפרי' בגמרא, דפרי' מיהא ארשה דמיה
 הכא **הלבנתא** כריש ליקש מיני תלת - הא
 דחליצי פסק שני דחליץ (כ"ט), גבי ימנה שעה
 מתחלה רבי' ארי' סוף - לא חשיב הבא אף על פי
 דסדריא היל' כותיה בפרק שני דבהבס (ל"א)
 אינו משום דריש ליקש משניה לז' סבא
 אבוא, ותימה, ולא חשיב איה ודפרי' קמא דמסת
 עבודה ודה (ג), דתיבא חותיה דריש ליקש ותנא
 נתן מוהי, כיון דחשיב איה מדי' דהיא כותיה
 ואמר רבי' יצחק דמכל מקום, הל' התבא
 כרי' ויתני, דהתם, גבי דהני דתיבס אמריס
 לפידיס אסר לאריהס מותר, רבי' תיבסי
 ויהי אסר קמא ושמעין שני פרי' כותיה.
 ובפרק קמא דסדרין (ט"ו), גבי נאי וארי, דתיא
 כותיה דריש ליקש - אינו מליץ אליבא דרבי
 אלעזר ולא כיבא לה כותיה: **משום** ירושה
 לא אמר כלום - טעמא מפרש התם במתניתין:
 לפי שנתנה לה מה שכתוב בתורה, ורבי' יוחנן
 בן ברוקא מליץ פרי' שני תוהיץ (בבא בתרא
 ל"א), ואמר: דאם אמר לו בן שריא לירוש -
 דבריו קיימין, ועטמא מפרש התם, משום דתיב'
 ויהי ביום הנדולא את שני' - התורה דתיב'
 ושהי' תא לא תגדל כלל מן בגדי' את הרכיב
 ואל זכיל לכבד' - דהיינו דקאק אכל' כבודא, אבל
 חלק פשוט - יכול: ורבי' - ר' בום תנולא את
 בני' משום לירשא אחותיה, ולא זכיל לכבד'
 איצטריך, משום דהורע כהן, שאו נטיל כראי'
 במחוק, וסלקא דעתך דהורע כהן ביו בני' הוא, אי
 גמי איצטרך, ודסלקא דעתך כן בשבחה שואה
 בשואה - דרבי' לכולהו.
 ואמר
 דכרי' קמין, ד - דכרי' קמין, ואמר

דכל העולה ליבום ב' - דביאתה פורתה, עולה לחליצה, דכתיב (והכריס בה) א'
 2 והוא החיוב לקוח יבמות וחליצה, ור' שפא הוא חולץ כן קיימא יבמות מעוברת
 3 - ברוב ש' קיימא דכרי' אבל לא שמה אומר, דטעמא דרבי' יוחנן משום שמה יבא
 4 איליה ויאמר נפל הוא, והבא ליבא למיטר הכי, והולד הוא פוסט עד שיצא לאויר
 5 העולם, הוא י' ויהל כן קיימא - דלמעטע
 6 בת יום היא, וכן מפורש צורה, ואו צריך
 7 לחזור ולבעול לארץ שהפילה, אמר ר' יוש
 8 ליקש הכי קני' - לזמנה, לא קני' שמה יבא,
 9 אלא שמה לא יבא, והיא דקתני סיפא ולד אז
 10 פוסט ב', דמשמע רובש קיימא מידי - וכו'
 11 קאמר, ואם האמר, הלך ארר רוח נשים, ורוב
 12 נשים לולד מעליא וכו', ועוד דביאתה לא פורתה.
 13 מידו פטורה משום חולד - הילך אז פוסט ב'
 14 שיצא לארץ והגבש שהלך נקלה - ואין לו
 15 בני' לא תנשא - סלקא דעתך, אפילו על
 16 ידי חליצה קאמר, ולא תנשא שלוק שולק
 17 היא צרתה - אותה צרתה שהלכה עמו, אבל
 18 אי שמעה עליה שאינה מעוברת - תיבסין
 19 ולא חשיבן משום ששא בעלה אררת חליצה
 20 הים, ולכתי' תו' דאן צרתה, והכי מפרש בפרק
 21 'נמשא, אלא לא תהוין - ותנשא שלוק.
 22 **אמר** - אי חליצת מעוברת סוף חליצה
 23 תהוין ממה נפשך, דבין צרתה מעוברת ובין
 24 צרתה מעוברת - ור' חליצה פורתה, בשלמא
 25 תהוין בתוך שלשה חודשים בתוך תשעה -
 26 שמה לא אפשר דהניא פסק - בד' ששה
 27 לאישאן אז בן שבעה אחריו, דאפילו נשאה
 28 שני ימים בתוך שלשה חודשי ילידה בסוף
 29 תשעה לכלול הידושא - אחריטי פול' למעט
 30 שמה בן שבעה לאחריו, ואף על פי שאן
 31 אלא ששה חודשים ושני ימים, קדימא לן (ראש
 32 השנה י"א), לילדת לשבעה יולדת למקוטעין,
 33 ואף על גב דהיא לאו דרי' מעוברת, דהא
 34 מוקתני שמה מעוברת צרתה, מכלל דארר וכן
 35 מרובה שהלך בעלה למדינת הים קמרי' - לא
 36 מלוג רבנן בשנים, אלא כולן צריכות להמתין.
 37 אלא תהוין בתוך שלשה חודשי ילידה ב' -
 38 וקשה ל' היכי מצי' ואתנבסו האר' בן נמי
 39 חליצת מעוברת שמה חליצה הני מילי -
 40 בפני, אבל הכא - או איכא למימש שמה
 41 צרתה מעוברת בולד בן קיימא, אלא שמה
 42 חליצה פורתה בה לדברי' לכל, אלא ול',
 43 והולד אז פוסט עד שיצא לאויר העולם ותיא
 44 בעני דרבי' רביק - בשלמא תהוין בתוך תשעה
 45 ותנשא מעוברת בתוך בן קיימא, אלא חליצה
 46 היא ולד צרתה בן קיימא, ואן ביאה חליצה
 47 פורתה אלא ול', והולד אז פוסט עד שיצא
 48 לאויר העולם, ולא רביק: אי א' תשעה
 49 לאישאן, ופירושו היה הפורס משומביס, אלא
 50 תהוין בתוך תשעה ותנשא לארץ תשעה ממה
 51 נפשך, אי מעברא צרתה חולצתה לא
 52 מעוברת היא - הרי חליצה זו, ואי לול' של
 53 קיימא שוה - ורי' יבא אומר העולם, אלא אלא,
 54 משום שמה מעוברת צרתה היתה בשעת
 55 חליצה, ואן הולד של קיימא, והדיא חליצה לא
 56 פורתה כריש ליקש, היולא ואתח מן מעוברת
 57 מעוברת חליצה, היולא היא שמה, דארמתי' קני'
 58 עליו, ולשמעך - אי טעמא דלא תהוין משום
 59 מעוברת צרתה שמה חליצה היא - החולץ לארץ תשעה, והולד אז לאו מעוברת היא
 60 כלומה, והולד אז חידוק סימנא לרש ליקש, ולד דקתני לא תהוין בתוך חליצה, והתם טעמא לאו משום
 61 שמה אלו ולד - צרתה בן קיימא - ומנא חליצה שמה לזמנה, וכשהי' חליצה מחזקה כפופלה חליצה
 62 [אם לא] היה אבי' לא תהוין לא תתיבס קני' - דתתוק מניה סימנא לרש ליקש? לא תנשא קני' - דלא תנשא
 63 על פי שרוב שטיקא יולדת, אלא אי חליצה, אפילו בתוך תשעה - הכי נמי דשמתייא לארץ תשעה, דביאת מעוברת
 64 בחסם דרוב שטיקא יולדת, אלא ארי' ויפיק לארץ או שיהא לו אז חובבו דברי' קיימין - דלכלן נתן בחייו, ואין כאן וירשה
 65 שריבה - ריבה, והיה שטיקא - מעט, ואם בא ששם יורשה - מלוגי יורש שדה פלונית, ומלוגי שדה פלונית,
 66 ולא חילק לפשוטי' בשוה, ולכבו' פני' שנים, בתחלה - נתן שדה פלונית למלוגי יורשה, באמצע - ירשה והנתן לו יורשה, בכוף - ירשה והנתן לו,
 67 ירשה ונתן לו.

דכל העולה ליבום ב'
ותנשא לארץ תשעה
ולד אז פוסט עד שיצא לאויר
העולם הוא י'
בת יום היא
לחזור ולבעול לארץ שהפילה
ליקש הכי קני'
אלא שמה לא יבא
פוסט ב'
קאמר
נשים לולד מעליא
מידו פטורה
שיצא לארץ והגבש
בני' לא תנשא
ידי חליצה קאמר
היא צרתה
אי שמעה עליה
ולא חשיבן
הים
נמשא
אמר
תהוין
צרתה מעוברת
ובין צרתה
תהוין בתוך
שמה לא אפשר
לאישאן אז
שני ימים
תשעה לכלול
שמה בן
אלא ששה
השנה י"א
ואף על
מוקתני
מרובה
מלוג רבנן
אף על
וקשה ל'
חליצת מעוברת
בפני
צרתה מעוברת
חליצה פורתה
והולד אז
בעני דרבי'
ותנשא מעוברת
היא ולד
פטורה אלא
לאישאן
תהוין בתוך
נפשך
מעוברת היא
קיימא שוה
משום שמה
חליצה
פטורה כריש
מעוברת חליצה
עליו ולשמעך
ספק מעוברת
כלומה
שמה אלו ולד
[אם לא] היה
על פי שרוב
בחסם דרוב
שריבה - ריבה
ולא חילק

יבמות. החולץ יבמתו - פרק רביעי דף לו עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שנינוולץ)"

רש"י

1 לעולם לא קנה בו - לא אמנתה פליגי אלא התם ביש נחולץ פליגי אמרמי בדיקא
2 דמתניתין דכי את רבין אמר: ירש פלוני שדה פלוני ותנתן שדה פלוני פלוני, ריש יוחנן
3 אמר: רב אפילו האי יורשתה. ודראמרי לישן קמא בואי שטר צואה ליה נמינידי -
4 כולוה נמי מתנה ניהו. לרש לקיש אמר: לעולם לא קנה הווא יורשתה. דאמרמי ליה לאי
5 זוחה מתנה ולחאי יורשתה. דאמרמי ליה. דרתיק
6 לשון מתנה אחריותה. לחאי שטר - שכבת
7 ממוס ולחאי מתנה, ואין לאב בתן אלא אבילת
8 פירות בחייו. מפר האב ספורין - לאבול הלוקח
9 פירות כל ימי חי האב, שוכה בכות שיהיה לו
10 לה. ונתן בתן בחיי האב רבי יוחנן אמר לא
11 לוקח - אפילו למשנת האב. ונתן פירות
12 שדה לו כגב בניסמא לית הלוקח דמי.
13 ואין מכירת הבן מכירה. ומתניתין קרתיין אין
14 לוקח בתן כלום עד שיתנה האב. וכל שיתנה
15 האב שי לו - ההם דמית אב בחיי הבן,
16 ותקמימה המתנה. והוה מור ראשון לישן - כל
17 זכות שתבא ליה. אבל מתן הבן - לא לא זכות
18 ליה. תנא משום רבי אליעזר בו - רבי אליעזר
19 פליגי אסימא דמתניתין, וקאי אפיק חדלי על
20 קיימא קיימי, וקמא איהו אף על פי שאין חדלי
21 של קיימא קסינן ליה יורציא בנט. משום דבנט
22 לספק איתור אשת את. ואף על גב דהשתא
23 איגיא מילתא דיבוס מעליא הואי. ומיהו, בנט
24 בלא חליצת סני. דרבי אבהו - דרבי אבהו
25 קיסא ליה והנשא מעוברת חברי ומתקמא סני
26 לגרשה. אשה שמת בעלה, והיא מעוברת או
27 מניקה, אסורה להנשא עד עשרים וארבעה
28 חודש. שכן תרוק יתק. ולבשעיני זמני לבנט -
29 לסוף עשרים וארבעה חודש. יבוס. באיבור
30 אשת אח - כלומר, שהיה להבנט לספק אשת
31 אח קיש לו בניו. דלמנא היה ודל של קיימא,
32 הלכך אפילו לא יבוס. אלא [משום] דרבנן -
33 ומעוברת חברי מדרבנן היא, וקא מולוי בה.
34 ומשום הכי קסודו דלא ליה אחרניא למיעבר
35 והנשא אבא - יבמה בעלית ארוהיתא
36 היא, ובדילי מניה. ולא בעי למיקנסה לחאי אטו
37 אחרני. ולרבי חביב - דאמרמי לישניע זמני
38 יבוס. יבוס. מהו. עד דרשיעית זמני אפיק
39 - ולט גיה לה בחפשיה בעלמא. וקרתיין יוציא -
40 ותבסי אמריס יוציא. התם תנן וכו' - משום
41 דקביע למבעי בה מאי? לא כל ששהה שלשים
42 יום - משעברו דו שלשים יום. בארם אין נפל
43 - להכי בטק בארם. דחני סיפא: ובחמה שמתנה
44 ימים. אינו נפל - ופטר את אמו מן החליצה.
45 ספקיא הוא - וחליצת אמו מתיבתא. ודוקאי אי
46 מספקא לן אי ככל לו חדשיי אי לא. אבל אי ספק
47 - לדכד לו חדשיי - תנן במסכת נדה (מגב.)
48 תיעין בן זמני פטרתי מן הידיבוס. פת בתוך שלשים
49 בן - והיבמה ותקדשה לישן בחוקת שפוטרה משום בנה. **אם אשת ישראל היא** - אם
50 זה שקדשה ישראל הוא. שאם חולצין מן היבם לאחר קדושתו לא יחזיר על בעלה -
51 חולצת. ואם זה שקדשה בתן הוא - שאם חולצין יחזיר עליו - אינה חולצת. ומסבטין
52 אולר.

1 ריש לקיש טולס לא קנה בו - אף על גב דרבא גופיה קאמר ביש נחולץ (בבא
2 בתרא ק"א) הדלכה ביה יתן בן ברוקה - מכל מקום נפקא מינה הדלכה כריש
3 לקיש לענין יורשן [ואין קראי ראי ליהושה].

רבי

1 יוחנן אמר לא קנה לוקח - ואם האומר לרבי יוחנן, אפילו לא מת הבן בחיי האב
2 כגב בניסמא לית הלוקח דמי.
3 ויבוס בנט. ורבי יוחנן אמר: רבי יוחנן
4 טא. מה שאמר שוכה ממוס לך. כיון דאית
5 קנין פירות בקנין התנן ויש לומר. דלגבי הכי לא
6 אית קנין פירות לבטל לגמרי קנין התנן הבין. ויבוס
7 דלכסוף אחיא שדה ליהו דבן - חשיב מבר.
8 קנין פירות בקנין התנן דמי - מה שהתקני
9 באינשא אדשה שוכה בנטבי מלוג בני בעלה.
10 ומת. דהבעל מוכיא מימי הלוקחת - רבתי יוחנן
11 לא אינטרין. וכן משמע בחדיכח"ב (בבא קמא
12 פ"ה.) דסיק: תקנת גושאק לרש לקיש. אי נמי,
13 דלכסוף אחיא שדה ליהו דבן - חשיב מבר.
14 קנין פירות בקנין התנן דמי. שאין לכלל פירות אלה
15 מנחה. ודעה: רבי אלעזר לבעל פירות אלא בחיתא
16 דרבנן. הרב רבתי עיבק דארולניש' מרין:
17 דאינטרין תקנתא דראשא ליהאכ דכתב ר' יוחנן
18 דרביס אין לו פירות נביסין.
19 חיווק לרבידיס יותר משל תורה - והוא
20 דרובחי (בבא מעיצא נה.) גבי משום חושקין
21 ולא עשו אלא כשל תורה - לא תשע
22 אינטרין [לדחוק]. והבא גבי איסורא הוא דקניס
23 רב מר, אמר: אבל גבי משנאנו בתנא - לא עשו
24 חיווק אפילו כשל תורה. דקאמר רב מאיר פברק
25 אף על פי (כתובת גוב.) כל המתנה על מה
26 שתבוא בתורה - תנאנו בטל. אלא דרבנן - תנאו
27 קיים. וקנת תמיה אי רבנן אלא דייט רבי יהודה
28 - וא סבירא ליה גבי כותבה דעשו חיווק
29 לרבידיס יותר משל תורה ויש לומר: בדמלתא
30 שדכא עברו חיווק, אבא אבא - מילתא דלא
31 שכיחא היא. שישא אודם מעוברת ויתק
32 חברי. ולא קתני פירשי - היא זמני סוסה
33 פברק ארוסה (כדא.) גבי מעוברת חברי ומתק
34 חברי וכו' ולא להחפשיה ולחודיה לאחר זמן -
35 לשון הפרשה משמע הכי משום הכי, אבל יוציא
36 לא משמע אלא גבי יבוס. מהו. קסינא לה
37 ונתתה - לא יבוס. שביא בעלה. רבי דאדרא
38 ליה מדאורייתא אב בעיא נט. והרב רבתי יוסף
39 מרולייש' הורה מטעם זה באחד שקדשה מתק
40 חברי על לחצרין וכן אלא אסורה בעלמא
41 (אפילו לרבי מאיר.) כיון ובלאו היה לה.
42 דכלה כלא ברבה אביה יבוסה. ורובא
43 בנשא היא דאמר רבא בדעיא גיטא. אף על גב
44 דברקש תוך שלשה יודת אי לא ורתיקה
45 סתמיה היה צריך לית לן - מעוברת ומתק
46 חברי לא החזירו. ואין רביא. ומאי חזרמי
47 דכלה כלא ברבה משנתק חברי, ויוריה
48 מדרבנן. וקנת ויהי מדרקק רבינו יצחק מתיא ההם (כתובת סא.) מניקת שמת בעלה
49 - דחי וז לא תסייר לה אשת. אבל אמריס ערין יתן - לא אינטרין לו למיעבר לא
50 ונשא ויהיה. ויש חפשיה דרבי אל תנשא אלא אמריס. ואבאי למיעבר דמי אף קתני. ואבולי
51 גרסינן לו תאסר לא תנשא - מצי למיעבר דקט לא תנשא משום רבי יהודה. דאפילו
52 לנשא ערין שכן שמונה דרבי עשה. ובשאלות דרבי אחאי פרישה וריא (יסני ו.) כתוב גבי
53 מעוברת ומתק חברי דייבא דרבי וקדשי - מפקעי לא בנט מניה. ואפילו אי התן בן -
54 איירי. (ורבא.) אפילו רבתי מורו פריקת מור נפל הוא. אלא בשפנן מן הגט אי איירי, כדאמר סוהן פברק רבי אליעזר ימולה (שבת ק"א.) והתם ספקין ברבן שמעון בן גמליאל
55 ואמר: ואבואי לא חולצין בתר דבן נשם ודלוי מעליא ליהו? ואומר רבתי יתק: דיישינן למיעט ממי ביה. ממי בנזים שאין דלוי סוף (יבמות ק"א.) דאשנו אסורה. ונטס שאין מעירם
56 עלוי לחשיא אשתו. אף על גב דרשנא דתום משום ערזה החזירו, מכל מקום כיון דרמיטשל של נפלמי צעור - מחומירי ביה. ומתמירי נמי שלא לאבול במהו תוך שמונה ימים. כדאמרין
57 בסוף פרק אישור ומילה (שם.) ומיהו. לענין אבילות לא חשיב אבולות כדאמר פברק רבי יוחנן. ולמה ליה למיעטק סיפוי שלשים ימים מיהו דמלכות איתר. וכל שכן שאין מתאבלים. ואמר
58 שמואל: הלכה כדברי רביה ותיקל באבל. והא תרנן במסכת שמוחה: הספקת אוננים ומתאבלים עליהם - טראה דרספן בן חשנה לאישאן או שבעה אחריו, ודגאי הרב עלא ותאבלו
59 לא או ליה. דאמר שרזאי קרנא לרמי. בתוך שלשים יום - בו טראה דרבי יוסין. ולא כריש' דרביס פברק רבי אליעזר ימולה (שבת ק"א.) וכו' מתם שלשים יום. וכן פברק
60 ריש רבתי (מ"א.) אפרוקין דיום שלשים בשלשים - מהו? ביום שלשים מהו? ודמלכות איתר. וכל שכן בתוך שלשים ימים. וכן פברק רבי יוחנן. וכל שכן בתוך שלשים ימים. וכן פברק
61 פדת ומת לרבנן כל דחי נפל, ודוקא תוך שלשים הוא דאמר בשבת (שם.) פדת מן לרביי הבל מן הוא. משמע דגרסינן רבא "מת ביום שלשים", דאי לאו הכי - מנין היה להם חילוקה זה
62 רעדו? ויש מקיים גירסא זאת אפילו בכלל מן הגט או אבולו ארי, ובוים שלשים וקטא סביב ארנן. ושטא נפלן אבילות בני חשיב רבי קיימא.

1 מ' עבד רבנן תקנתא וא לא - בעיא זו אליבא דרבנן ולא אליבא דמאי. ומכאן
2 מרקוק בהלכות גדולות ובשאלתו דהא דאמר בפרק "אף על פי" (בתובט ס.ס.)
3 דהלכה כרבי מאיר בנזוהי - היינו דוקא בנזוהי ולא כמסותיה. לא הילכת כרבי -
4 בהאי גזונא דייק רביש פרק שני דתבנות (ט.ט.) גבי כל גנישאת תבנות' של הל קול בו,
5 ובפרק "זמפלת" (ג.ה. ט.ט.) גבי כל הילדות
6 מנפנת. אמר בפרק "זולתו טרופת" (חולין ג.ה.)
7 גבי כל הורוס אין עוברי בשמעת. לא דייק אף על
8 גבי "רבי" ולא דוקא. **רוב** הילדות לחשעה בר
9 - ואם תאמר: מה מעיל זמנת שלשה חדשים
10 משום הבחנה? אמרי לבי לאל לדיי ספק אם
11 גנשא מיד ותלדי שלשה חדשים ויום אחד, או
12 אפילו שלשה ימים. דיש להתחמק אם הוא בנו על
13 ראשון ולא נקלט הוריו עד יום שלישי, או הוא בנו
14 לשני ולא נקלט הילדת למקומיטעו חוה
15 תמה לומר שתוא האשה צריכה להמתין שלשה
16 חדשים ולשלשה ימים. לדין לזמן ששלוש
17 חדשים דוקא. דאמר: חוין גזונא שמת בו ויום
18 שנתארה שהו אין הוא לומר: חוין דהמתנה שלשה
19 חדשים שריא לנישוא. לוב חוין הישיתן שמא תלד
20 משני לטוף ששה חדשים ועני ימים או שלשה.
21 דסמכין איראב דלתשעה יודן. אם כי דסמכין
22 איובא דלתשעה יודן - אם כן אפילו חוין
23 שלשה חדשים תנשא. דסמכין איראב. ואין צריך
24 לזמנות אלא חוין אחד, וזאת גם ספק. דאם תלד
25 לטוף תשעה מנזות ראשון - אין להתחמק שבא
26 הוא משבעה לאחור. דאוליין בטר רוב נשים
27 כן לא היה ששואה וזכר העובר של האבן -
28 לבא לדיי ספק - דתמורו תבנות' ויש לומר: דכל
29 כן לא היה ששואה וזכר העובר של האבן -
30 שלשה ימים יודן. **ולא** הוואל ולא חוין -
31 תימה: דאמאי לא מוקמינן לה בחוקת היתר ליבם,
32 ולא יתייבי באשא תלדי, וזאת נמי לוד ניש כשה.
33 דמור מעט יולדת לשבעה אחוקא. ואותרת ליה
34 רובא. ובסמך איראב דעברתי שיש שלישי מיה.
35 דלעיל בפרק "ארבעה איתין" (ל.ט.) חשבין לה
36 חוקת ספק קידושין, ולא לקמן בפרק בראי
37 (קט"ג.) אפילו היתה צרתה שבתרת חשבין לה
38 בחוקת וקדשה וכי תנשא דאיראב רובא אחרינא.
39 דרוב נשים מתעברות הילדות. לפיכך יש
40 לחשיקה במעברת מן דראשון - דאין סברא
41 ככל לומר בנשים ששהו עם בעליהן כמה שנים
42 ולא עיברו ותמו בעליהם דרוב מעברות. ולקמן
43 (קט"ט.) הוא דאמר לה בני האשה שתלך בעלה
44 וצרתה למדעת דהו' **ראשון** ראוי להיות כהן
45 גדול - הוא דאמר בפרק קמא דהרבית (ט.ה.) גבי
46 עשר בתנים שפירש אחד מהן ובעל הילדת שתוק.
47 שנתשוקין אותו מרין כהונה. דבעני ורע מוחס
48 אחרי - לקמן בפרק "שטיאין" (ק.ב.) פריך לה.
49 ומשני: ורע מוחס אחריי רובא, וכן גזונא -
50 חרב כהן ושטיאין - לא חוין. **סבר** לה כרב
51 דאמר הלכה כרבי אלעזר - הוא דפריך בעשהה
52 "חוסין" (קידושין ע"ג.) ואם תאמר דאב רבר
53 תורה בו שתוק כשהי ביהא אמתה ושתוק -
54 שתוקה לא ישא לאו משום דלרבא שרי שתוק
55 בשתוקה. אלא משום דגם אליבא דרבנן אמר
56 רבא מלמדה דהוה. לחיי פריך דלרבנן נמי
57 שתוקה שותוקה לא ישא.

1 **באוריתא אמר רבא הכי** - ודקאמרת. **לצפרא** חיה ביה - ושמעתי מפיו שאינה חולצת.
2 **הבא מאי** - לרבי יהושע בריה דרבי אידי קבעי לה. פי עבד רבנן תקנתא לבחן - דאף
3 על כל הלישאלא בעינן וצריא בנט עד שיעוד וענו. החם הוא ולכשיגיע זמנו מצי
4 לאהדרהא. אלא הכא, דאי מנשה לא לא מצי מחרד - הסני בהפרשה בעלמא. בעינן
5 כרבנן - וסמכין אולד. קדשה בטרך שלשה -
6 שום אלימנא או גרושה. קידושית כסותיה - לא
7 בעי למכריה לבלבד. ודגלי רעתה דלא
8 בעי לבנט עד זמנו. **ורוב נשים** לתשעה יודן -
9 ולייתו חסאת, ודאי בר קמא הוא, ואשת אח
10 בת בניס בעל. וזו הוואל ולא חוכר עובדה
11 לשליש ימה - דאי חוכר לא ודה מספקא לן.
12 לשליש ימה - דבתבי: יודי' כבמשל' חדשים'
13 (בראשית ח"ב.) איתרע לא רובא - רמז
14 תשידיה בטר רוב נשים, אלא ספק בטר משל
15 ספק בטר רוב. ראשון - דספק דהו ראוי להיות
16 כהן גדול מנה לפי. והשני - אם קיימה עד
17 שילדה לו כן ודאי מנזום סתפס שבא ראשון לו
18 תמת דהו, וקאי עליה כבודו. ואשתבא האי שני
19 ולד חיבני ביריותו. ומנזום. מאי קאמר - רבי
20 אליעזר בן עקיב, דהכי מצי לאפקי מוסק
21 מנזו? אמר אביי ב"ו ספק מנזו הו' - ואסור
22 במנזרות ובכשרה. רב אליעזר אומר אין מנזו
23 **ספק** - אלא כדאי מנזו הו', ומותר במנזות.
24 דקטבה ספק רבי אומר. ושני מנזו ורבי הו'
25 **ספק** - כלומר. מתוך ספק זה נעשה כדאי
26 מנזו. ומותר במנזרות. וקפיפלי - אביי ורבא.
27 דמר מוקי רבי אומר. ויזק דהיתרא, ומי
28 מוקי ליה לאיסורא, פליגי כדרכי אליעזר. ודאן
29 **בספיקן אבוי** - שנת סתפס כשר הוא. ומנזא
30 כאב מנזו בכהן. אינו ספק מנזום כספק מנזרות.
31 דשמא זה פסול זה כשר. שתוקי - שקראו
32 אבוי, ואמו משתקת. אבוי - שנתאספן מן
33 תנצרתו. כתי' - אין מקפיד על קדושת ספק
34 ששה. דליה ליה גיורה שה קדושה קדוה, וכי
35 מקדש הו' - מנסבא לאידך. לפיכך ספק ספק
36 מנזוים הם. עטבת כתרשעה מאי איתרין. כי
37 אפריחה - רב יודיהו מסיים למילתה ואולי: כי
38 אמרתיה להא שנתוא דרב אמר הלכה כרבי
39 אליעזר. קמה דרשמיאל, אמר לי בו. וכולו
40 מותרין לבא זה בזה - אי אמרת ספיקן בראן
42 מותר, וכל כולן ספיקן בספיקן - היינו דגושבת
43 ליה כולן ומותרין זה בזה. בתנים לויס ישראלים
44 - מותרין זה בזה, לוי, וישראל, חללי, גייר,
45 ודורי, עברים משחרירם - מותרים זה בזה.
46 גייר, חרורי, מנזוי, תנתי, שתוקי, אפוי -
47 מותרים זה בזה, וקדול גרים לא איקרי חסיל.
48 לפיכך מנזוים מותרים בהן. וכשרה הוא שנים
49 בקדושין (ט.ט.) ואת אמרת הלכה כרבי אלעזר
50 - שאין מנזום כהן משתוקי, ולא שתי שתוק
51 בשתוקי, ולא שתיק באסופי (אם כן לא
52 משתנה ליה בילתו מותרים). תנתי - בענינים
53 שנתשיע בימי יחוסה עיבמה, ושי שתי עד
54 עברוה. דכתוב (יהושע ט') 'יהונם יהושע וחסבי
55 עצים ושואבי מים לעדה.'
הלכתא
ואסופי. וכולן מותרין לבא זה בזה -
בשמואל דאמר הלכה כהלל, ומזין לה רבי אליעזר
בן עקיב אליבא דהלכתא פי חיבי דלא תקשי
הלכתא. פי חיבי דלא תקשי
רבא סבר לה כרבי דאמר הלכה כרבי אליעזר, ומזין לה לדרבי אליעזר
בן עקיב אליבא דהלכתא. פי חיבי דלא תקשי
הלכתא

תוד

42 **ואסופי**. וכולן מותרין לבא זה בזה -
43 **בשמואל דאמר הלכה כהלל**, ומזין לה רבי אליעזר
44 **בן עקיב** אליבא דהלכתא. פי חיבי דלא תקשי
45 **הלכתא**. פי חיבי דלא תקשי
46 **רבא סבר לה כרבי דאמר הלכה כרבי אליעזר**, ומזין לה לדרבי אליעזר
47 **בן עקיב** אליבא דהלכתא. פי חיבי דלא תקשי
48 **הלכתא**

1 הלכתא אהלכתא - דקיימא לך ששנת רבי אליעזר בן יעקב קב רבנא, במסכת גיטין (סא,א).
2 בקבלה - נהעברת. ונתמלא כל העולם כולו ספריים - מספק קור להו ממזרים. וזו מה
3 היא - לשון ספק. ויר על כן - דאפילו הכא. דעל ידי נישואין וזה הודבר מפרסם
4 גור רבי אליעזר בן יעקב. מאן הוויא לויי - מה תפעה לישעא לימים אשתבכב אתו
5 דקיימי - כולו עלמאן בימיהו. וקראן לבתו
6 על שמא. ואם יבא בנו ממזקים אתך - שישמע
7 שדאי בת אביו. וירשתי. שבקה נקיים - שמא
8 מוחזק חיומד פרסה נדה, בשעה שנתפסתי.
9 שלוחיהו הוו משרדי - שבעה יומי קודם
10 באתן. ספון המזל בספק - שאין זה מוחזק
11 בזה יותר מזה. דאם זה בן המת - אין ליבם בתן
12 כלום. ואם בן הדבם הוא - אין לו בתן כלום.
13 חלקן אין כאן מוציא בפרק 'נשאין על'
14 דהיא. ספק ובני יבם - הספק מחזוק בין
15 ביותר, דממה נפשך אית ליה זכיה בווייהו.
16 אבל בני יבם - שמא אין להם חלק בתם. שזה
17 בן ראשון הוא וכולה שלו. ומשום הכי סבר
18 רבנן לזמרי היינו מתינתן בפרק 'נשאין על'
19 האנוסה. דקתני: ספק בן תשעה לראשון ספק בן
20 שבעה לארדון. הוא לא יורש אתו לא זה ולא
21 וזה. דבני ראשון מרדו ליה אצל בני ארדון. ובני
22 ארדון - אצל בני ראשון. והם יורשים אתו בן
23 עשרים. והכא איתנין איפכא - דהיא מחזוק
24 יותר. דהתם לזכיה מרדו ליה. ואיתנין ליה איתו
25 ליש. אירי ואירי ספיקא נטרו - שאפילו
26 הספק אין טוען טענת דראי. ואינו יודע מבח מן
27 הוא בא ליש. בנכסי יבם נפיה - החם
28 מיתוקמא בתניח. דהוא לא יורש אתו. דאמרן
29 ליה: איתנין ראייה השקול. אבל בהדיא ליעל -
30 עיניהם ספק. ונראה בעיני דהדיא מנתא רקמורו
31 ליה - שקול. ואידך הוי יומי המוטל בספק
32 ותולץ. הוא נטל החצי ובין כולו החצי. לבתר
33 דפלי יבם - עם ספק בנכסי מיתנא. כדאמרן
34 לעיל לתולץ. אי איתונן אמר הכו לי מנתא
35 בניבוי - ואי משום דשקיל אנא פלגא בנכסי
36 מיתנא - מהדורנא לכו הואת פלגא. ותחלו
37 חבל בשעה. בין נכסי דראשון בין נכסי דארדון.
38 ובגון שהיו נכסי דבם מרובין. ואבין מועטין. קם
39 דינא - ארר ששעשה דין בנכסי דמת אין זה
40 יכול לחזור ולערער עליהם. ומה שהוא שאל
41 בנכסי דיבם - אמר ליה איתנין ראייה. הדין לו
42 דינא - ומרדו ליה פלגא ונכסי מיתנא. או
43 פלג כולו ונכסי בשוה. ואבדה דרך שהוה -
44 שהוהנה שוה מוסקת משדות אחרים. והדין לו
45 דרך על אחת מן הרוחות ואבדה. ששבוה על
46 אחת מן הרוחות והדין. ילך קבציה - יתו
47 בניהם דרך קצרה. ולקמן מפרש לה. שפי
48 קאמר אדון - סקלא דנתא שהקיש אדם
49 אתו ככל דרשתי. דאמר ארדוהי ליה. ודין
50 דאיתנין בני ארם - דכל חד דודו מרדו ליה.
51 דאיתנין מכה איבעק - שארבעה אנשים מכרום
52 לאלה. אי שתקת שתקת - ולא אעלה עלך
53 ברמיס יקירם.
54 רדכי

1 יחודי בעלמא דזו מיוחד - רש אבא פת סבלא. כיון שאם היה רוצה היה בא עליה. וכיון
2 שפעמיים לא היה בא עליה - לא מיחזדא איהו חזיא. דאי לא תימא הכי - גם
3 לתיתידו דזה אסור. כדאמר בפרק דבתובות (ק"ו) גבי חתן, אם פרסה אשתו נדה -
4 הוא שרן בין האנשים ואשתו ישנה בין הנשים. ומשום נשוא אשה במדינה אחרת נמי ליכא
5 למיזש. שאם היה אביה שבע עליה תנתבעה
6 ממנו היה מוליכה עמו לעיר.
7 וממון המוטל בספק תולקים - אפילו רבנן
8 דרסובוס (בבא קמא הל"ב) מרוד הכא.
9 דלא שריך כאן המזיא מחבירו עליו הדריאה
10 שאין זה מחזוק יותר מזה. והוי כמו הללו באין
11 לישע והללו באין לישע. דאמר בימי שמת' (בבא)
12 בתרא קתנא. ודילוקי. אמר רבי אבי קם
13 דינא - דוקא בתר דפליג אבל מקמי דפליג - לא.
14 דאמר ליה אי שתקת שתקת - פירשה: ולא
15 תטול כלום. ולא כמו שפרש בקונטרס אי שתקת
16 ומחילנא לך. דהא קתני יקח לו דרך מנאה מנה.
17 ובפרק קמא דבבא קמא (ק"א) גבי מכרן לאחד
18 כולן נבנסו תחת המעלים. והיא אשה ביבמית
19 אף על פי שלקח עריות בארונה. משום אי
20 שתקת כו' ולא מצי אמרה ליה: לית תהדי. כיון
21 שאין בא לדפקעו מדינא. ובדו ראתי מכל דא לא
22 מצי למישרי ואי לא מונבנא לארבעה - דהא
23 פשיטא. אמר ליה אחי מנח ארבעה - לא שבקין
24 ליה. ואם תימא. וארבעה דאתו מנח חד. ליהוד
25 ההוא חד דמי קרדו ויש לומר: דמצי רבני ליה.
26 לא מכרתי אלא מה שיש לך
27 הוי

1 הלכתא אהלכתא. אמר אבוי: מנא אמיתא לה דקל
2 ספיקא לרבי אליעזר בן יעקב פנדאי מישוי ליה -
3 דתניא, רבי אליעזר בן יעקב אומר: הרי שבא על
4 נשים הרבה ואין יודע על אזהו מנהו. ואן היא,
5 שבא עליה אנשים הרבה ואינה יודעת מאיה מהן
6 קפלה, ומציא אב נשוא את בתו ואה נשוא את
7 אחותו, ונתמלא כל העולם כולו ממזרים, ועל זה
8 נאמר: "ומלאה הארץ זמה". ורבא אמר לה, הכי
9 קאמר: "זו מה היא". ותר על פן אמר רבי אליעזר בן
10 יעקב: לא יושא אדם אשה במדינה זו, ולך יושא אשה
11 במדינה אחרת, שמא יודונו זה לזה ונמצא אה נשוא
12 את אחותו. איני? ויהא רב, פי אקלע לרדאשיד
13 [מכריו] ואמר: מאן הוויא ליומא. ורב נחמן, פי אקלע
14 לשכנצוב [מכריו] ואמר: מאן הוויא ליומא! שאני רבנן
15 דפקיע שמייהו. והאמר רבא: דהקבעיה לישא
16 ונתפסיה - צריכה לישב שבקעה נקיים? רבנן שלוחיהו
17 הוו משדירי, ובדושי להו, ואיבעית אימא: לרבנן יהודי
18 בעלמא הוא דמייחדי להו. דאמר מר: אינו דיומה מי
19 יושל לו פת בסלוי למו שאין לו פת בסלוי. תנא, רבי אליעזר בן יעקב אומר: לא יושא אדם
20 אשתו ורעתו לירשה, בנכסי משאמר: אלא תחרש לו עקד רעה והוא יושב לבתו אתר'.
21 ספק ויבם שבאן לחלוק בנכסי מיתנא. אמר רב מיתנא הוא, ויבם כדרי הויא. ויבם
22 אמר: את בראי דידי את, ולית קל לא מרד בנכסי. הוי מנאן המוטל בספק, וממון המוטל
23 בספק - חולקין. ספק ובני יבם שבאן לחלוק בנכסי מיתנא, ספק אמר: ההוא גברא בר מיתנא
24 הוא, ונכסי דידי הוא. בני יבם אמרי: את אחינו את, ומנתא הוא דאית לה ברתן. סבור רבנן
25 קמיה דרב מישאשיא למימר: מתינתין היא, דתנן: הוא אינו יורש אותם, והם יורשין אותו.
26 והכא איפכא. התם אמרי ליה: איתנין ראייה השקול. הכא אמר להו: איתנין ראייה השקול. אמר
27 להו רב מישאשיא: מי דמיו? התם - איתנין ראייה, ואיתו ספק. תכא - אירי ואירי ספק. אלא,
28 אי דמיו איתנין - [לחא] דמיו? לספק ובני יבם שבאן לחלוק בנכסי יבם גופיה, דהתם
29 אמרי ליה: איתנין ראייה דאיתונא את? השקול. ספק ובני יבם שבאן לחלוק בנכסי יבם, לבתר
30 דפליג יבם בנכסי מיתנא. בני יבם אמרי: איתנין ראייה דאיתונא את? השקול. אמר להו ספק: מה
31 גפשיכב, אי איתונא אנא - הכו לי מנתא פתוייב, ואי בר מיתנא אנא - הכו לי פלגא דפלג
32 אבונון בהדאי. רבי אבא אמר רב: קם דינא. רבי דינא אמר: הדר דינא. לימא בפלתתא
33 דארמון ורבנן קמפלגי, דתנן: מי שהיה למדינת הים ואבדה לו דרך שדהו, דארמון אמר: ילך
34 בקצרה. ותכנסו אומרים: יקח לו דרך במאה מטה, או יפירח בארץ. ותנין בה לרבנן: שפיר
35 קאמר אדון! ואמר רב יהודה אמר רבי: תכא כפמאי עסקנן - כגון שהקפיה דאתו ארבעה בני
36 אדם מארבע רוחות. אי הכי, מאי מעמאי דארמון? ואמר רבא: כבארבעה דאתו מנח ארבעה,
37 וארבעה דאתו מנח חד - פולי עלמא לא פליגי, דמצי מרדו ליה. פי פליגי - פחד דאתי מנח
38 ארבעה. דארמון סבר: מצי אמר ליה: מנח מרדו היה. ורבנן סברי, דאמר ליה: אי
39 שתקת - שתקת, ואי לא - מהדרנא שטרא למירוהו, ולא מצינו לאשתעוי דינא פתוייהו.
40 לימא רבי אבא דאמר פרבנן, ורבי ירמיה דאמר פארמון? אמר לה רבי אבא: אמר דאמר
41 אפילו פארמון, עד פאן לא קאמר דארמון התם - אלא משום דאמר ליה: מנח נפשך

19 יושל לו פת בסלוי למו שאין לו פת בסלוי. תנא, רבי אליעזר בן יעקב אומר: לא יושא אדם
20 אשתו ורעתו לירשה, בנכסי משאמר: אלא תחרש לו עקד רעה והוא יושב לבתו אתר'.
21 ספק ויבם שבאן לחלוק בנכסי מיתנא. אמר רב מיתנא הוא, ויבם כדרי הויא. ויבם
22 אמר: את בראי דידי את, ולית קל לא מרד בנכסי. הוי מנאן המוטל בספק, וממון המוטל
23 בספק - חולקין. ספק ובני יבם שבאן לחלוק בנכסי מיתנא, ספק אמר: ההוא גברא בר מיתנא
24 הוא, ונכסי דידי הוא. בני יבם אמרי: את אחינו את, ומנתא הוא דאית לה ברתן. סבור רבנן
25 קמיה דרב מישאשיא למימר: מתינתין היא, דתנן: הוא אינו יורש אותם, והם יורשין אותו.
26 והכא איפכא. התם אמרי ליה: איתנין ראייה השקול. הכא אמר להו: איתנין ראייה השקול. אמר
27 להו רב מישאשיא: מי דמיו? התם - איתנין ראייה, ואיתו ספק. תכא - אירי ואירי ספק. אלא,
28 אי דמיו איתנין - [לחא] דמיו? לספק ובני יבם שבאן לחלוק בנכסי יבם גופיה, דהתם
29 אמרי ליה: איתנין ראייה דאיתונא את? השקול. ספק ובני יבם שבאן לחלוק בנכסי יבם, לבתר
30 דפליג יבם בנכסי מיתנא. בני יבם אמרי: איתנין ראייה דאיתונא את? השקול. אמר להו ספק: מה
31 גפשיכב, אי איתונא אנא - הכו לי מנתא פתוייב, ואי בר מיתנא אנא - הכו לי פלגא דפלג
32 אבונון בהדאי. רבי אבא אמר רב: קם דינא. רבי דינא אמר: הדר דינא. לימא בפלתתא
33 דארמון ורבנן קמפלגי, דתנן: מי שהיה למדינת הים ואבדה לו דרך שדהו, דארמון אמר: ילך
34 בקצרה. ותכנסו אומרים: יקח לו דרך במאה מטה, או יפירח בארץ. ותנין בה לרבנן: שפיר
35 קאמר אדון! ואמר רב יהודה אמר רבי: תכא כפמאי עסקנן - כגון שהקפיה דאתו ארבעה בני
36 אדם מארבע רוחות. אי הכי, מאי מעמאי דארמון? ואמר רבא: כבארבעה דאתו מנח ארבעה,
37 וארבעה דאתו מנח חד - פולי עלמא לא פליגי, דמצי מרדו ליה. פי פליגי - פחד דאתי מנח
38 ארבעה. דארמון סבר: מצי אמר ליה: מנח מרדו היה. ורבנן סברי, דאמר ליה: אי
39 שתקת - שתקת, ואי לא - מהדרנא שטרא למירוהו, ולא מצינו לאשתעוי דינא פתוייהו.
40 לימא רבי אבא דאמר פרבנן, ורבי ירמיה דאמר פארמון? אמר לה רבי אבא: אמר דאמר
41 אפילו פארמון, עד פאן לא קאמר דארמון התם - אלא משום דאמר ליה: מנח נפשך

1 דרבי דא אית לי נכח – ותבע רבי דא. דידע מאי קתבע מניה. מי איכא לשימיה הכי
 2 – הא לא ידע מאי קא תבע מניה, אי פלגא בנכסי מיתנא אי פלגא מנתא בנכסי יבם.
 3 ומכא שרי עשנת דואא כן. עילמא, בכל אחת ואחת אומרים: לה תבא ארית. כמא – אבי
 4 המת והיבם. חזי רבי דואי – ורית, וידוע מכא מי האו בא ומחוקק בנכסים, ולא דמי
 5 להחיא דרב מרשריא דלעיל. דהחם, אף על גב
 6 דספק אית ליה וזכה בנכסים ממה נפשך, אפילו
 7 הכי לא חשיב דרתי. דלא ידע מנח מי הוא בא
 8 לירש, מכא ממה הוא בא ליתרון, פלגא דקא מרית
 9 לזו שקלי – ממשעה והדוכים ונטולין שלשה.
 10 תילתא דקא מרזו ליה – שני הוויבם תילתא
 11 דכולדו בנסי. שקלי – דהא אמרו ליה אחותאי
 12 את, ואינהו דזו חרי ואידו שלשה. פש דקא –
 13 דקמינא בעליה. דלא אמר כולה רבין, ורזי
 14 אמריה כולה רבין, וזו נטל חצי, וזו עשית
 15 חצי. כמא ויבם בנכסי ספק – סבא אמר. היא
 16 בר מיתנא דקא, וביזן דקאן לו יורש אני קודם.
 17 דתנן (בבא בתרא קט"ז): הא דקא עסקי דכל ידעניא
 18 ירבו, ויבם סבא, ביו הוא ואני יורש דהאבא
 19 קודם. או כמא וספק בנכסי יבם – שאין ליבם
 20 כן אחר. כמא אמר. את בר מיתנא, ואני יורש
 21 בני מיתנא סבא, לו בן וספק אמר בני בן, ואת
 22 יורשתי. וחולקין – דרמלנא כולדו דהאי ולמנא
 23 כולדו דהאי. אין לומר דאית באי מחוקק, דאם
 24 זה בן – אין קאן לאב כלום. **משנה** – שומרת
 25 יבם – ממנתה ומצעה ליבם, כמו: עניה זו לשוא
 26 שרמה, בי"אף ע"ל בהבטוח (ס"ב). שגפלו ליה
 27 בנכסי – מאביה. וסלקא דעתך שגפלו ליה
 28 כשהיא שומרת יבם. ובנכסים הנכנסים ויוצאים
 29 עמה – דהיינו כפי מלוג, שחוקק שלה קיים,
 30 וכשהיא נכנסת בנכסין עמה, וכשהיא יורשת
 31 יוצאין עמה. דהיינו כפי גרסתי: בית ששאי אומרם
 32 יחולקו יורשיה הפעל עם יורשיה האב – מספק
 33 נשואה היא, וזכה היתבן בחצי ירושתה מספק
 34 שובעל יורש את אשתו, וזו שופק נשואה היא
 35 אצלו וכו' פלגנא. אבל בבטוחה מדיים בית
 36 ששאי ירשוקת ובעלה היא, ולא פלגי בה יורשי
 37 הכהן, ועשמה ודולה ממתנתו כמבטוחא.
 38 **גמרא** מאי שנא רישא דא פלגי ופאי שנא
 39 סיפא דפלגי בית ששאי – מאי שנא רישא
 40 כשהיא יקמת לאל פלגי בית ששאי, אלא כבא
 41 דלה מחוקקין לבסי, דקאמרי: מוכרת ותונת
 42 למתחלה, ומאי שנא סיפא. דפלגי בשמתה לא
 43 מקמת נכסי מלוג בחוקת יורשה? הכי גרסינן: אבי רישא ונפלה כשהיא ארוסה
 44 – שגפלה לייבום מריוסין, ונפלה לביבם כשהיא שומרת יבם. סיפא דנפלה – לפניו
 45 לייבום. כשהיא נשואה – הלכך רישא דלגבי ארוסה ממש קיימא לן לבית ששאי הנמכר,
 46 בדרגתן לתלה, כל שכן זו שאינה אלא זקוקה בעלמא. ובית הלל דאמרי בארוסה היא לא
 47 תמכרו לתבטלה, אבל אם נמכרה ותנתה קיים, וזו שופק דספק ארוסה היא דאגרייה, וזו
 48 ולא אשתו ממש היא – מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

דמיא דך דרדהם. דהבא לא פלגי בית ששאי
 דבטוחה שיהיה. מרקיני יחולקו יורשיה בעליה
 משעת דבכטובה אבי פלגי. היינו עשמה.
 האשה כמו שנתנה כתובה, אבל כמא
 ער אר"י החליעה, ולא ניתנה כתובה
 דנכסי צאן ברזל הוי בחוקת יורשיה בעל.
 לזכר. כמלומד: בחוקת מי שדיו ער עתה,
 דוא יתר שדוא בחוקת מנכסי צאן ברזל
 שדוא יתר שדוא בחוקת יורשיה האשה –
 מאי שנא מנפלה הבית עליו ועל אמו,
 דמיתניא ליה הלל שדילוקו ולא מוקינין
 ליה בחוקת יורשיה האב? שרי: שדוא
 ספק רישא דלגבי ארוסה ממש קיימא לן
 לביבם. כשהיא נשואה – הלכך רישא
 דלגבי ארוסה ממש קיימא לן לבית ששאי
 הנמכר, וזו שופק דספק ארוסה היא
 דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא –
 מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

לכמה יבמות. וזו שופק דספק ארוסה היא דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא – מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

לכמה יבמות. וזו שופק דספק ארוסה היא דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא – מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

לכמה יבמות. וזו שופק דספק ארוסה היא דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא – מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

לכמה יבמות. וזו שופק דספק ארוסה היא דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא – מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

הרי יבם דהאי דספק – פירש בקונטרס: דאי – שידוע
 בנכסים, ולא דמי להחיא דרב מרשריא דלעיל,
 בנכסים וזכה ממה נפשך – אפילו הכי לא חשיב
 משמע עתה פירושו דקרי דהאי מה שדואי
 גמול. בני דרנתן: נפלה הבית עליו על אמו
 ואילו מרזים שדילוקו, פירש רבינו שמואל
 שדילוקו יורשיה האב, דהיינו הוא אדא
 עוש יורשיה הבן, וזוהי: אחי הבן
 רצה לפירש יורשיה האב – בני האב
 הבן מן האב דהיינו בניעין – דאם
 בני האב דהיינו בניעין – דאם
 בנימין דהאי וראובן ספק ואן ספק
 ודאי: ואין נראה כלל, דאמו מפני
 מוקמת בנכסי דהאי וראובן ספק
 החם, ומשתייה ליה נכסין וזו הבית
 אביו ועליו ועל מריושיה, וזוהי
 אשה ועל בעל חוב, ומסקי יורשיה
 הבן, אלמא, אף על גב דיש לאב
 חשיבין כולה שרי דדאי, וכן
 (כ"ט) ובי ארוס שדילוקו אבל
 דמי אחר, דמאן רב דאמר
 או רבעי בענות, משום
 דמי לא כלקוחות, ולא
 שריה וזו המחוקק הוא
 אומר כולה שרי וזו
 ארוסיה בטילת (בבא
 הבא יבם דהאי, היינו
 יורשיה של אב, אבל
 יורשו כלל. אבל החם,
 הוי בנימין ודאי יורש
 דל קודם יוסף – דהי
 הבית עליו ועל אביו, אם
 בעל חוב יורש, ולא
 אומרם בנכסים בחוקתן –
 גמול. בני דרנתן: נפלה
 הלל, ובי נפלה הבית
 בנימין: בחוקת מי שדיו
 דוא יתר שדוא בחוקת
 מרזי: בני אלעזר אומר:
 יחזקו יורשיה האשה, רבי
 יחזקו יורשיה האשה, רבי
 יחולקו. פירש בקונטרס
 (כתובה כ"ב). רבי הכי
 פלגי מאתניתן דהבאי
 דמיא דך דרדהם. דהבא
 דבטוחה שיהיה. מרקיני
 משעת דבכטובה אבי
 האשה כמו שנתנה
 ער אר"י החליעה, ולא
 דנכסי צאן ברזל הוי
 לזכר. כמלומד: בחוקת
 דוא יתר שדוא בחוקת
 שדוא יתר שדוא בחוקת
 לביבם. כשהיא נשואה –
 הלכך רישא דלגבי ארוסה
 ממש קיימא לן לבית ששאי
 הנמכר, וזו שופק דספק
 ארוסה היא דאגרייה, וזו
 לא אשתו ממש היא –
 מודו בית הלל דמכרת
 ותונת לתבטלה.

דמיא דך דרדהם. דהבא לא פלגי בית ששאי
 דבטוחה שיהיה. מרקיני יחולקו יורשיה בעליה
 משעת דבכטובה אבי פלגי. היינו עשמה.
 האשה כמו שנתנה כתובה, אבל כמא
 ער אר"י החליעה, ולא ניתנה כתובה
 דנכסי צאן ברזל הוי בחוקת יורשיה בעל.
 לזכר. כמלומד: בחוקת מי שדיו ער עתה,
 דוא יתר שדוא בחוקת מנכסי צאן ברזל
 שדוא יתר שדוא בחוקת יורשיה האשה –
 מאי שנא מנפלה הבית עליו ועל אמו,
 דמיתניא ליה הלל שדילוקו ולא מוקינין
 ליה בחוקת יורשיה האב? שרי: שדוא
 ספק רישא דלגבי ארוסה ממש קיימא לן
 לביבם. כשהיא נשואה – הלכך רישא
 דלגבי ארוסה ממש קיימא לן לבית ששאי
 הנמכר, וזו שופק דספק ארוסה היא
 דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא –
 מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

לכמה יבמות. וזו שופק דספק ארוסה היא דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא – מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

לכמה יבמות. וזו שופק דספק ארוסה היא דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא – מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

לכמה יבמות. וזו שופק דספק ארוסה היא דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא – מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

לכמה יבמות. וזו שופק דספק ארוסה היא דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא – מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

לכמה יבמות. וזו שופק דספק ארוסה היא דאגרייה, וזו לא אשתו ממש היא – מודו בית הלל דמכרת ותונת לתבטלה.

1 יזקת נשואה עשה ספק נשואה - ואפילו הכי, לבית הלל חלו בחוקת יורשי האב. דחוקה
 2 עריפא, שיש לנו לחוקק נחלה בחוקת אותו השבט. דאי' סלקא דעתך היא
 3 נשואה דחולץ נפלו לה בו - מכמה שמעית דחוק דחוק פרק ש' נחליץ (בבא בתרא ק"א),
 4 שנבעל יורש את אשתו והוה מצי למפרש' לה מצי למפרש' אפסא דההוא דאיתו ליעיל נחלא ליה
 5 לאיתו. **הויא** לה אידי דראי - שהדוף שלה.

6 **קסברי** בית שמאי שטר העומד לגבות כגובי
 7 דמי - אביי נופח את היתר.
 8 בפרק 'האשה שנפלה' (כתובות פ"א.) ולבטרי
 9 דשמע מרבה סברה. **בית שמאי** נטולת
 10 כתובה לא שותות - היא דתנן בירש פרק
 11 'ארוסה' (סוטה כ"ג.) ארוסה ושומרת יבם לא
 12 שותות ולא נטולת כתובתן, ולא פליגי בית
 13 שמאי אמור רבינו ירמיה דהוא את נחנה אעבע
 14 ביה שניה, כשתורה ואחרת עומד על גביה. אבל
 15 הבא בשעה שנסתרה היתה יכולה ליבדק
 16 בשתיה. ועוד דארוסה ושומרת יבם אין יבם
 17 לחושבה כשברית על דהוה כיון שאינה יכולה
 18 ליבדק. כדקאמר רבנן גמרא.
 19 **בית הלל** אמרינן או שותות או לא נטולת
 20 כר - והא גריד ספק מבטבת סוטה
 21 (כ"ד.) לא שותות ולא נטולת כתובה - כתבו
 22 שם כגון שניהיה היתרוד כ"א. **האב"י** ליתביה
 23 מתא - והא תאמר: אורבא, תקשי לה ליה למת
 24 נטולת לא כתובהה וקאמר ורש' זמור: לפי שהיא
 25 כהא כשבעת ברי, והירושין כשבעת ספק
 26 וספק

18 **ירוש' והללו** כאין לירש' ולחוקק. איביתיה אביו: ולבית שמאי אין ספק מוציא מידו ודאי!
 19 **דהתנן:** וכל הבית עליו ולא אביו, עליו בלא מורשיו, והיו עליו כחפות אשה ובעל חוב, יורשי
 20 האב ואמרים: הבן מת ראשון ואתר' קר' מת אחר, ובעל חוב ויתב' ספק: האב מת ראשון והאב
 21 קר' מת הבית, בית שמאי אמרים: יחלוקו, ובית הלל אמרים: דנקים כחפותן. ודאי וקאמר
 22 יורשי האב - ודאי, ובעל חוב - ספק, וקאתי ספק ומוציא מידו ודאי! **קסברי** בית שמאי:
 23 שטר העומד לגבות כגובי דמי. ומנא תימריא - דתנן: מתו בעליהון עד שלא שחו, בית שמאי
 24 אמרים: נטולת כחפותן ואינן שותות, ובית הלל אמרים: או שותות או לא נטולת כחפותן.
 25 או שותות? **והביא האיש את אשתו** אמר ר'המנא, וליכא: אלא: מתוך שלא שותות לא
 26 נטולת כחפותן. והא הכא, ודקספ הוא, ספק ונאי ספק לא ונאי, וקאתי ספק ומוציא מידו
 27 ודאי! אלא שמע מינה: שטר העומד לגבות כגובי דמי. ואביו, ולחביה מהא! ולמאן כחפות
 28 אשה שאני, משום חניא. ולחביה כחפותה דמתניתין! לא פליגי. ואלא: והא קתני: מהת, מה
 29 עשה כחפותה ונקים הנכסים ומוציא עמה? בית שמאי אמרים: יחלוקו יורשי הבעל
 30 עם יורשי האב, ובית הלל אמרים: נקים כחפותן! הכי קאמר: מהת, מה עשה כחפותה,
 31 ולשקבה. נקים הנכסים והוציאם עמה, בית שמאי אמרים: יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי
 32 האב ובית הלל אמרים נקים כחפותן. אמר רב אשי: מתניתין נמי דיקא, דקתני: יחלוקו
 33 יורשי הבעל עם יורשי האב, ולא קתני יורשי האב עם יורשי הבעל - שמע מינה. אבני אמר:
 34 רישא דנפלו לה כשתיא שומרת יבם, סיפא דנפלו לה כשתיא תחתיה ודבעל.
 35 וקסברי

1 **סיפא** - דגבי נשואה בעלמא אמרינן לקמן רבוי הכל מברך ונתנה, אפילו ברביעב -
 2 הבעל מוציא מיד הלוקחה, הבא, לגבי יזקת נשואה, דספק היא ולא כנשואה נמש -
 3 קיימי נכסי בספק. הלכך, לבית שמאי חלוקה עריפא, ולבית הלל חוקה עריפא. יזקת
 4 ארוסה - יזקת יבמה שנפלה מן הארוסין, ספק ארוסה ולא דאי ארוסה. ואף על גב
 5 דלגבי נכסים אין לו שום כח בהן, ונמצא שזיקת
 6 ארוסה נהייה כלום - קר' לה ספק ארוסה. לך

7 מצע למימר כשהוא עולא יזקת ארוסה אנה
 8 כלום, הוא כשהוא ארוסה חליצה. מודים בית הלל בו
 9 - בתמימה, אלא שמע מינה: כספק ארוסה היא.
 10 הלכך תמכר לכתחלה. עושה ספק נשואה -
 11 דחוקה רביעי, ריבון ודאי נשואה - הבעל
 12 מוציא מיד הלוקחה, הבא ספק נשואה היא -
 13 הוא נכסים חלוקה עריפא, ולבית שמאי חוקה עריפא,
 14 דאין לה בהם כוח חוקה יותר ממנו. דרין כידה.
 15 ולבית הלל חוקה עריפא, דאין לו כידה, והאיל
 16 לא יוכלו לה כשהיא תחת הבעל. אמר ליה רבה
 17 - ולעצמא לאי טעמא שמוקד עריפא היא,
 18 אדמישליגי בגופה של קרקע ולאחר מיתה -
 19 לפלגו בחייה ולבית שמאי פלגי יבם
 20 פריי בחייה, דספק נשואה הוא. אדלו ודאי
 21 נשואה הואי - זהו שקיל לזו בעל ברהה,
 22 ולבית הלל נכסים בחוקתה, ולא שקיל מיהו
 23 ומתקנין מתניתין מיתה כסיפא - שמע מינה
 24 וטרעטק דבית שמאי בירשא דלמחיה חוקה
 25 דלה, משום דהיא קיימא. אלא אמר רבא אידי
 26 ואדי דנפלה - ליבום כשתיא נשואה בו, אידי
 27 ודאי - שהקון שלה מנחם נפשה, ולכך אלא
 28 חוקה דלה. **סיפא** - והאיל ומהה, הללו באים
 29 וטעונים מבח עריפא, והיו מבח מנחם עריפא.
 30 הלכך שתיים ספק לבית שמאי. דאי יזקה
 31 כנסתה - אין כאן לירשי האב כלום. שהבעל
 32 יורש שלה. ואי לא כנסתה - אין כאן ליבם
 33 כלום. ולכך ספק וספק הוא ויחלוקו. ולבית
 34 הלל הואיל ואלו קרובין ודאין הם, והיחוקה
 35 נחלה זו כבר בחוקת משפחה. אמרינן: אוקי
 36 חוקתה, אבל בחייה לפירית - אפילו כי
 37 נשואה ומתה וכו'. ויחוקתה, ולא שקיל בעל
 38 מיד. עליו ועל יורשיו לא טרעטק. נפל בית בו
 39 לו אין נכסים, ולירשיו יש נכסים. חבן מת
 40 ראשון - ולא זכר נכסים האב, אלא על גב
 41 מה לנכות. יורשי האב ודאי - מוחוקים, שבאין
 42 מבח ודיעה דריתא, שאפילו אלא תחת נשואה -
 43 נכס בהן מנחמיה נפלים לפני יורשין. אדלו
 44 בעל חוב מיתסר גובינא, שיחוקוהו בית דין
 45 בהם. ובעל חוב ספק - על דחוקה שטרו
 46 עליו, וקאתי ספק ומוציא את חצוי מידו ודאי.
 47 כגובי דמי - כלומר, גידול כל השטר, וכמו
 48 שחוקק נכסים, והיו קן מן בנקוס הבן
 49 ומוחוקים נכסים דמי. הלכך, ספק וספק הוא.

50 ואין כאן חוקה ליה יותר מזה. אם האב מת ראשון - דחוקק בעל חוב מיד, ולא אמרינן הא מיתסר גובינא, ואם כן מת ראשון - כח אשה שבעל
 51 בעלה ונתנה. ומת עד שלא שחיה - נטולת כתובהה. ואף על פי ששנא נתינה ואין לה כתובה - לא שותות. דבעני דבדיא האשה את אשתה, וליכא. מיד ודאי - מידו יורשי
 52 הבעל, שהן מוחוקין דהיא, ומצינן לה כתובה מספק. אלא - לאו שמע מינה. דקארי בית שמאי: שטר העומד לגבות - כגובי דמי, וכיון שמת - עמוד הנכסים מיד בחוקת האשה,
 53 וירשנים קאתו לאפקי מניה משום ספק גזא. ולא אית ספק מוציא מידו ודאי. דאי לא כגוב דמי, וטעמא משום דאין ספק מוציא מידו ודאי אמת - עליו להו למימר יחלוקו, ושטרו
 54 ספק דאמר. אבל לעלוי מניה - ליכא למאן דאמר. וגבי בית כהן קאמר יחלוקו, רבי נמי אמרינן כגובי דמי - לא מבעי לזכר חבן לשוויי דהיא טפי מורשין, שרדי לא החוקם בו
 55 הן נכסים. והישרי או יוצא עליו אל על האב. הלכך ספק וספק הוא. והא בית שמאי אמר: נמצא בעל חוב ודאי, דהיא שטר כגובי דמי, וירשנים איתם חבן מתו ראשון
 56 ונמצא יורשי דהיא, ובעל חוב אין כלום. ואבני - דלא אסיק אדעתיה מיקריא משום טעמא דשטר העומד לנכות. כי אורביה לרב' בחייה, דתנן: חבן ב' משת' בבבא בתרא
 57 בסדר ישועות. ולחביה מהא - דמתניתין היא בסדר נשים, והבא נמי ספק מוציא מידו ודאי. ואבני - לחכי לא אותביה מכתובה, דקסבר שאני כתובה משום דהיא, שיהיו נושאין ון
 58 בעיני דהיה שטרות ולחביה, לפיכך ויחוקק מניה, ולחביה מכתובה דמתניתין - דאמרינן בית שמאי יחלוקו, דקסלקא דעתין השתא ודאי שמואי נמי אבהותיה מידו יחלוקו, וקאמו
 59 ויורשי יורשיה מספק וגבו פלגא דכתובה מיהו דהיא. והתם כלי למימר משום דהיא, והתם מזה, ובני יורשיה לא יחוקקו ליה, כדאמר ב' אילמנה נותני' (כתובות א"ג.) אלא
 60 אן כן ודו יורשיה נקבות, לא פליגי - ומדורו בית שמאי היא בחוקת יורשי הבעל, ולא ניתנה בחוקת לבעות מתיים. וכל שזאי חבן מיהו של יבם - לאו יורשיה יזקת כתובה,
 61 דיבם נקבות על קאי, ואף על גב דשמעתי לה לאבי ככתובת פרק 'האשה' (פ"א.) ניתנה כתובה לנכות מתיים תיב' שמאי - דני מילי לחתיבי יבם כקבורה. ואמר: מניה קא
 62 ירית כתובה ולא אחיא. ולא דלשקלו יורשין דילה בחוקתה, ולא שמעתי ליה. דקאני נמי בו - וטעמא לא משום דשטר העומד לנכות הוא, ולא ניתנה בחוקת לבעות מתיים.
 63 יורש הבעל עם יורשי האב - נכס מלוג אבני - כדאמר ארישא דשמעתי לתרעני, מאי שנא רישא דלא פליגי ומתא נמי ספק פלגי. וירציה דתנן: לאו שטרות דברשא אית קימת
 64 וסיפא משום דלתיא, ודאי סיפא נמי אי כשהיא שומרת יבם נפלו לה מודו כיון שמאי יורשיה האב ודאין נכסים בחוקתן. אלא: רישא נפלו לה כשהיא שומרת יבם לפיכך מוכרת
 65 לכתחלה. והוא דרין אמר מהת - יורשה יורשין אותה, ולא מתיא יזקה למיקי נכסי דהשתא. **סיפא** - דנפלו לה כשהיא תחת בעלה ודראשון.

יבמות. החולץ ויבמתו – פרק רביעי דף לט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שומניץ) קמ"ז

רש"י

1 וקצבר אביו יודו – מדאוק פלוגתיהו בגופו לה תחיתו, ואפילו הכי לבית הלל
2 נכסיה בחוקתן – קצבר אביו נשואה יודו כידה, ולא יורה. הלכה בשמות ואין ליבם בה
3 אלא איהו – יודו גריעת מידה, ובכסיה בחוקתה, ובית שמאי פליגי ואמר: נשואה, יוד
4 עריפא מידה, ובשמת – יד והבם כבוד, ויחולקו. ובמתנות ב"הובות" (פ"ב) נמי פליגי
5 אביו ורבא, דקאמר אביו יודו כידה, ורבא אמר:
6 יודו עריפא מידה, ואמרין הוה: נפקא מינה
7 לשמתנה יבמה – יודו עריפא יבמה – ואפילו בת
8 הלל מודו דרשקלי יורשי הבעל בבכסיה. הכי
9 גריעת: אלא אידו ואידו ידפלו לא בביתאי
10 שומרת יבם רישא אלא קצבר בה באמר – קודם
11 שפלו לה תבכסיה. הלכך יהיק לא מנציא ולא
12 מידו בבכסיה. וסיפא עדיב בה באמר – ובית
13 שמאי משימיהו, דקצבר: מאמר קני, בפרק
14 "ארבעה אחין" (בבבא סבא) קני, שבטאי
15 אומר: שאתו עמו בר, ובית הלל לטעמיהו,
16 דאמר: לא קני. וקצבר רבא – קני מאמר לבית
17 שמאי, קני כדאריא ורישא תבכסא נשואה. כלומר:
18 אף על גב דבית שמאי דראי ארוסה משוי לה
19 לדרות ארעה, אונתה משוי אנתת אשה,
20 בדרקתא שאתו עמו, מידו לא נאציא אשה.
21 משוי לה, למיקי יבם כולה יורשה ידלה. אלא
22 נכסיה נשואה, ויחולקו. בנותיה יבמי – וסיפא
23 ברנפלא לא שדאית תחת הבעל, דקשיא מתח –
24 לקמן מפרשי. ורישא מישות הבעל בשמתה –
25 אלאמא דנפלו לה תחת בעלה. אדמיפליגי: נותפה
26 – ול שיקע, ולאחר מיתה. ליפלו בחיה
27 ולפיתוח – והואיל טעמא משוי דרודו כידה, ותו
28 לא מידו – אין להשיב על כך, דהוא דיקא
29 מוחזיה, וקשיא ליה מוחזיה שגרישה בגב – ולא
30 בעי הלצה, ומחזיה – אם רצה, ולא מוחזיה
31 עליה. ויבמה – אף על פי שלקחה – קדי ליה
32 ויבמה, ורישא הכי נמי – אבולה מילתא קאי.
33 ולקחה לו – ויבמה מיני לבכמה, למע לי
34 דכתיב: ויאשה? שמע מינה: הרי היא באשתו.
35 ויבמה, אי לכרדיב בפרק קמא לרביה (ט"א)
36 לאסור צרות ונרועה, אי לכרדיב – ורביה בעל
37 כרחה. אשמע חקתו – לו ליבם. בשיבס –
38 ולא שיבס נכסיו לבכמה, ויכול למתוכן בכל
39 עד שירעה. ואי לית לא מרישא – דלית ליה
40 בכסיה. משנה מנחה – גירוש – דלית ליה
41 דכבדו (דברים כה). לא רצה בו – מפרש
42 בגמרא. אלא בכסין – קטן ממש. ובגדול –
43 שהיה גדול האחים במדרת הים, ויש לו אח כאן
44 הגדול מן האחין שפלגטו. ותלה גדול האחין
45 שפלגטו בם, לומר: הותיתו לה, שיהא גדול ממני.
46 שמת יבם אחרת, ויבם בכמה, באמרין,
47 תא נשמי: ובגדול עד שיבא ממדרת הים – אין
48 שומעין לו, ואי סלקא דעתך הליצית גדול
49 עריפא – אמאי אין שומעין לז? ניטור דלמא
50 אתי חולץ, אלאמא אתו שבמדרת הים גדול
51 שבכ האחין הוא, עליו מנחה – שאף על פי
52 שאחין שבמדרת הים גדול ממך, כיון דארת
53 גדול האחין שפלגטו – עליו מנחה, שהיה
54 מנחה לא משהתן, והכי מפרש בגמרא.
55 גמרא – אלאמא איהו הליצית גדול – גדול רצה
56 לחלוץ וקטן ממנו ורצה לייבם. והאי קטן –
57 לאו קטן ממש הוא, דקטן לאו בר הליצה יבום
58 הוא. שמת מינא טריס, ואפילו מאן ולא אישוי
59 למיעט. קטן מוחזי ליבם – רבא אמר: איהו שדעתי מוכחא ולא קטן ממש הוא, מדפרקי לקמן תלה בקטן עד שירגילו, ושני ליה שדעי מנחה לא משהתן. אלאמא: בקטן ממש
60 כדלודו מנחה, במקום גדול בקטן לאו בלום הוא – והא מנחה אנדול רמיא. אלא לחלוץ וקטן מוחזין על כל האחין – אפילו יבמה, ואמאי חווין אזיל גדול – אי אמרת בשלמא
61 דכל לא רצה ורצה ודומעתי אייבם קאי – לחיבי חווין אצל גדול, דכיון וסדלה בעי למחלוץ, ואיהו נמי בעי למחלוץ – איהו קריס, אלא אי אמרת אפילו מחלוץ לא בעי, אמאי
62 חווין אזיל גדול? פשיטא דלמכניה למחלוץ, ונכפסן לדידהו, ולא נטרף בית דין כולי תא.

1 אמר רב אין פוסין – מירש בקמטרה; כי נחא לתרויהו לייבם – אין פוסין לחלוץ משום
2 מצוה, דנימא ולא למצוה מכוונה. אבל אם לא תרעה לייבם מחמת שתתן אמטלא
3 לדבריה, אין אף יכולין להשתנות – בפנין ליה חליץ, וממכה שתיין וברסי שהביא בקנט'
4 טראה ארז איהו, קתי נאומם שפוסין מתרעין מן הבעל. אבל בשאר אמטלא – אין טראה

למור דפוסין, דאם לא כן – למה היה טרוחין לקמן
6 בפרק 'מצות הליצה' (ק"א), תעשהו יפברו
7 לחלוץ ומאגרת מרד אין אריה, דאם כן – בלא
8 אמטלא, והי, תמי ודע טעמא משום דמעות
9 הליצה קודמת, כדכסף, ועוד, דקאמר רבי הרי
10 יוחנן; תבע לייבם – אין מוקין לו, השתא לחלוץ
11 כופין – וכן נוקטין לייבם מבעיא ועוד: מוקאמי
12 בדיחך תלה דרמנא – משמע אפילו בזמן היה.
13 המצות הליצה קודמת, ורבינו חם גרסי: מיעוט
14 כיס קודמת לחולץ, אמר רבי אבן-ספין,
15 וקאי אבריאהוה שדו מתכווין לשם מצוה,
16 וקאמר יוחנן שדו לייבם, וכי וכו' אתו קמיה:
17 דרב, אתון שדו מתכווין לשם מצוה, ורב יהודה
18 נמי דריתקין אי צבית לייבומי – באותן שבאין
19 לפונתי לייבם איירי, אשתון אם יהו מייבבין יהו
20 ומלמס לשם מצוה, שדרי לא יהו מתכווין לשם
21 ניו ליתם אישות, שלא יהו חוששים אלא
22 לחלוץ, חבא ארתיני – אין מתוין לייבם, אלא
23 אוריה פוסין לחלוץ, ואומר רבינו חם: הדיכה
24 כאבא אשלוך כסחם מתויתין דבבריות (א"ג), ולא
25 כרמי בר חמא דאמר: חזרו למור דמעות ייבום
26 קודמת כרבנן, ועוד: דבריש מנליתין אוק
27 מתויתין דפרק קמא (א"ג) כאבא שאול, ובפרק
28 'בית שמאי' (יבמות ק"א), תני בר קפרא: לטעל
29 דיבב ארם בלתי'ת, כאבא שאול, ותמנא וגמריא
30 בפרק 'אף על פי' (מכותב ס"ד), כאבא שאול,
31 ולעיל שפעתין דמשמע דביאה עדיפא –
32 המצות לשם מצוה איירי, ורבינו גונאל פסק כן
33 ודמעות ייבום קודמת, חזרו בו בפי 'מצות הליצה'
34 ופסק דמעות הליצה קודמת, ותמנא ויבמות
35 בבי דינא על ארעא – טראה ולא דרסנית על
36 ארעא, ולא צריך, דקאמר בפרק 'מצות הליצה'
37 (לקמן ק"ב) גבי דנא ארז יהיא גונא וקלטשו
38 הרתה.

39 לישום – אישות – הדי תפיס ליה עליה שם
40 אישות, ואמר רבינו יעקב: כי אין
41 פירשוה כהדיא דבסמך רעה לשם נוי – כנסה,
42 רעה על מיתום – כנסה, דהדואי אישית
43 – והיני טעם מצות ייבום, ובכח נונא אישית
44 בפרק 'דבא על יבמתו' (יבמות ג"ג), אפילו שנידס
45 שונגין וא מתידים, והדואי מוד – לשם נות, ולא
46 הוי כהדיא דקאמר דתם דרבי רמנא ביאת שונג
47 כבודי, והדואי מוד מתויתין לשם מצוה, וכן
48 אפילו הוא שונג והיא מודה.
רצה

36 למצות ייבום, אמר רמי בר חמא אמר רבי יעקב: חזרו לומר מצות יבום קודמת למצות הליצה, אמר ליה רב הונן בר יעקב:
37 אכשור דר?!, מעיקרא כברי לה באבא שאול, ולכפיה כברי לה רבנן, דתמיא, אבא שאול אומר: הופונס את יבמתו לשם נוי,
38 ולשום אישות, ולשום דבר אחר – כאילו פוגע בעקרה, וקרוב אני בעיני ליהות תולד כמור, ותקמיס אומרי: 'יבמה ובא עליה'
39 מגל מקום, מאן תנא להא דתנו רבנן: 'יבמה ובא עליה' מצוה. שבתחלה היתה עליו בכלל היתר, נאסרה, והורה והותרה,
40 יכול תתוור להתיירא הראשון – תלמוד לומר: 'יבמה ובא עליה' מצוה. מאן תנא? אמר רבי יעקב: בר אבדימי: אבא שאול היא,
41 והכי קאמר: 'יבמה ובא עליה' מצוה, שבתחלה היתה עליו בכלל היתר, רצה לשם נוי – פונסה, רצה לישום אישות – פונסה,
42 נאסרה, הורה והותרה, וכול תתוור להתיירא הראשון – תלמוד לומר: 'יבמה ובא עליה' למצוה. רבא אמר: אפילו תמיא רבנן,
43 והכי קאמר: 'יבמה ובא עליה' – מצוה. שבתחלה היתה בכלל היתר, רצה – פונסה, רצה – אינו פונסה. נאסרה, הורה והותרה,
44 יכול תתוור להתיירא הראשון, רצה – פונסה, רצה – אינו פונסה. הא אגידה ביה, בכדי תיפוק? אלא אימא:
45 רצה – פונסה, רצה – חולץ לה. תלמוד לומר: 'יבמה ובא עליה' – מצוה. אימא רישא: 'מצות תאכל בקמח קודש' – מצוה,
שבתחלה

אית דאמרי: בביאה – כפול עקמא לא פליגי דביאה
קטן עדיפא, כי פליגי – בפליצת קטן, והכי איתמר:
הליצת קטן והליצת גדול – פליגי בה רבי יוחנן ורבי
יהושע בן לוי. חד אמר: הליצת גדול עדיפא, וחד
אמר: כי תהדי ניהו, מאן הליצת גדול עדיפא
– דהא מצוה פגול, ואידך: כי אמרינן מצוה פגול
– לענין יבום, אכל לענין הליצה – פהדי ניהו.
תני: לא רצו – חזרוין אצל גדול, מאי לאו: לא רצו
לייבם אלא לחלוץ, וקתני חזרוין אצל גדול, השמע
מיה: הליצת גדול עדיפא! לא, לא רצו – לא לחלוץ
ולא לייבם, דכרותה גבי גדול – לא רצה לא לחלוץ
וגלא לייבם, אלא אמאי חזרוין אצל גדול, למכפיה?
לכפיה דתירוהו? פון דמצוה עליה דיהיה רמיא –
לדידיה פייסין, תא שמע: תלה פגול עד שיבא
מקודמת תים – אין שומעין לו, ואי סלקא דעתך
הליצת גדול עדיפא, אמאי אין שומעין לוי? ניימר
דקמא אתי וחלוץ ולשמעיה, בקטן עד שיגדיל אין
שומעין לו, אמאי? ניימר דקמא גדול וייבום, אי
נמי אתי איהו ומייבמה, אלא כל שהווי מצוה לא
שהווי, תני תהם: מצות יבום קודמת למצות הליצה.
פרישוןה שהווי מתפוננין לשם מצוה, ועכשו שאין
מייבומין לשם מצוה – אמרו: מצות הליצה קודמת
דרב, אמר להו: אי פעות – חלוץ, אי פעות – ייבם,
בדיחך תלא רמנא, 'ואם לא תהיון תאשו', הא אמ
הפיז – אי בעי חלוץ, אי בעי ייבם, ואף רב יהודה
סבר אין פוסין. מידתקין רב יהודה גפיסא דחליצה:
איך פלונת בת פלוני איתקרב ית פלוני יבמה קדמא
ואי לא – איטלע לה רגלך דימינא, ואיטלע לה רגלא דימינא, ושרת סיניה מעל רגלואי,
ורקת באנפיהו וקא דמתחויא לבי דינא על ארעא, ורבי חייא בר אינא מסיים בה משמיה
דרב יהודה: ואקרינהו מה דתכיב בספר אורייתא דמשוה, אשתמודעיהו, פליגי בה רב אהא
ורבינא, חד אמר: בעדים, וחד אמר: אפילו קרוב, אפילו אשה, והלקנא: גלוי מילתא
עלמלא הוא, ואפילו קרוב ואפילו אשה, פראשוניה שהווי מתפוננין לשם מצוה – מצות יבום
קודמת למצות הליצה, ועכשו שאין מתפוננין לשם מצוה – אמרו: מצות הליצה קודמת
לבי דינא, ואשתמודעיהו דאחיה דמינא מאבא ניהו, ואמרי ליה: אי צבית לייבם – יבם,
ואי לא – איטלע לה רגלך דימינא, ואיטלע לה רגלא דימינא, ושרת סיניה מעל רגלואי,
ורקת באנפיהו וקא דמתחויא לבי דינא על ארעא, ורבי חייא בר אינא מסיים בה משמיה
דרב יהודה: ואקרינהו מה דתכיב בספר אורייתא דמשוה, אשתמודעיהו, פליגי בה רב אהא
ורבינא, חד אמר: בעדים, וחד אמר: אפילו קרוב, אפילו אשה, והלקנא: גלוי מילתא
עלמלא הוא, ואפילו קרוב ואפילו אשה, פראשוניה שהווי מתפוננין לשם מצוה – מצות יבום
קודמת למצות הליצה, ועכשו שאין מתפוננין לשם מצוה – אמרו: מצות הליצה קודמת

1 תהם תני – במסכת בברות, אמר רב אין פוסין – ואי נחא לתרויהו לייבומי, אין פוסין
2 אוהו לחלוץ, דנימא לאו למצוה מכוונה ופגע באיסור אשת אח, אלא, אי בעי – מייבם,
3 ומיזה, הכא דהוא צבי לייבומי ואיהו אמטלא לא בעינא ליה, ואמר רבינו גרסי, נביחם,
4 מעט לאטעיהו ולומר לה חלוץ לה על מנת שתתן לק' נאמתיים וזו – משמעין ליה, ואי
5 לא – כפיין ליה חלוץ, דאמר רב ששת (יבמות
6 ד"א), מנין ליבמה שנפלה לפני מוכח שדון שאין
7 חוסמין אותה, ולא תימא מוכח שדון דאמר,
8 אלא כל אמטלא שתתן לדבריה, דאמר
9 ב'מדיה' (מכותב ע"א), מעשה בביצין בברסי
10 שמת ולו אח ברסי, ואמרו חכמים: יכולה
11 שתאמרה: לאחיק דיהיני יכולה לקבל, ולך אני
12 יכולה לקבל, ועוד: פסקתין הלכתא ביאף על פי
13 (מכותב ס"א), כותבין אגרת מרד על אורסה,
14 ואן כותבין אגרת מרד על שותרתה כבם, ונכל
15 הלץ טעמי כפיין ליה דחליץ, ושקלה כותבה,
16 וכל תני אין פוסין דהבא, היבא דתרויהו נחא
17 לה, איתרס – הקריבין, פשיע – צדד לה
18 רגל ימין, דאיתויהי לאט – דבעינן רוק הניראה
19 לעני דינין, בפרק 'מצות הליצה' (יבמות ק"ב),
20 ואקרינו – לא פחצתי לקחתה, בעדים –
21 שיערך לחבא שני עדים שדוא אתה המת
22 נאמתי, אכשור דרי – בתמינה; וכי נתכשרו
23 הדרות? יבמה יבא עליה מצוה – גרסתי: ורב
24 גרס אבא למצוה, אלא קמין בתירמא דרב
25 יעקב בר אבדימי, שבתחלה – עד שלא קדשה
26 אחיו, נאסרה – כשקדשה אחיו, וזהוה וזהוה
27 לעני כותבין בלא בעים, יכול תתוור להתיירא
28 הראשון – מפרש לקמן, מאן תנא – ומאי
29 קאמר, אבא שאול היא – דרבי קאמר: יבמה
30 יבא עליה למצוה, משמע: לשם מצות ייבום,
31 דכתב ריבבנה: רבא אמר אפילו תמיא רבנן –
32 ולא תיתנו למצוה, אלא מצוה, יבמה יבא עליה
33 פגול – מצוה עליו ליבמה, וזהו מן החליצה,
34 יכול תתוור להתיירא הראשון, ויתר מן החליצה,
35 בעי – לא בעיס לה, תלמוד לומר: יבמה יבא
36 עליה – מצוה, כברי דתמי, בתמייה, מצוה
37 תאכל – קרא יתיירא והוא יתכשר ברישא וקרא:
38 'וזהרת את המענה איבלו',
שבתחלה

יבמות. החולץ ליבמותו – פרק רביעי דף עמנו א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
קנא
 תוספות

רצה כחן אתר אובלה – הוא דרשנין בפרק שני דקדושין (גאא) "לכל בני ארתי תהיה אש כאתרי – היינו של אותו משמר, או של אותו בית אב. אי נמי הבא מרבי ולפינן, רבין ומקריב שריך שיאכל ממנה ולא כולה. **מאי** תרי גוני איבא – דליבא למיטר רצה לשפסע אובלה רצה לשם מטה. דאין גריד שיתבאר לשם מצוה, אלא לרב ידא אובלה אבילה גסה.

אבילה גסה כיום הפסוקי פטור – ואם תאמר: דאמר רבי בריה שני שאמר דרני גורד (גורד גורד) כ"א שירים רדכי ה צריקים ילכו בם ופושעם יכילו בם (דשעס די) – משל לשני בני אדם שעלו פסדוק, אחד אבלו לשם פסדו ואחד אבלו אבילה גסה, ומשמע דהם דחוריהו נפקי, אלא דהיא אבילה וש למה. דרני עניי אבילה גסה הם.

מצות אמר רחמנא – פירש בקונטרס "אובלה מצוה אצל המזבח וכו', ובשמיני יש מלאים כחבו. ואפילו למשאל דאמר בריש "הקמץ רב" (מנחות ט"ז) דלא לפינן דורות משעה – שמא הבא איבא שום יתור.

שנה בה קאי לעבב – דך דרבא לא הוי כמו "שנה עליו הכותב לעבב" דעלמא, ומדיכא דתרי לעבב? דדלמא למצוה הוא, דאמר רחמנא לא ליעבד חלוט. אלא לעבב כלומר, בדענין מצוה מעליאת, ולא חלוט.

כיון דהדר אפייה מתור – או אלאיפס, לחם איקרי, ואידם יורא בה ידי רחמנא בפסח. הוא דאמר בפרק כל שעה" (פסחים לו:). וכל עני – פרט לחלוט ואשטה – אמר רבינו תם, דהתם בלא דרד אפייה מתור. ועוד אמר רבינו תם: דהתם בחלוט גרול, וזויה דאשטה, ולא חשיב לחם עניי לפי שהוא גדול, ולא משום חלוט. אי נמי: דתרי בחלילית קשה, הבא בכלילית רבה, כגון טופינן או חלת דמשרת, דמרשיר התם דהיינו חלוט של בעלי בתים, דלא מרזיב תהלה ולא חשיב לחם אלא על ידי אפה. ולבאי בחלית שפיר לחם עניי, אף על גב דחלית.

אבלי בחלית עבב – מיפסל עונתו, חדישית כל עשירות אפילו לא דרד אפיה. ובפרק "כל שעה (שם) הארביח.

אבל

כאחד מן האחיזן לנחלה, ואם יש שם אב – נכסים של אב. הבגוס את יבמותו – ובה נכנסים של אחיו. רבי יהודה אומר: בין כך ובין כך, אם יש שם אב – נכסים של אב. **גמרא** פשימא! סלקא דעתך אמינא: חליצה במקום יבום קיימא, ונשקול פלוהו נכסו, קא משמע לן. אי הכי "תרי הוא אפחד מן האחיזים" אינו אלא אפחד מן האחיזים מביעי ליה! אלא, סלקא דעתך אמינא: הואיל ואפקדה מביעו לקנסיה, קא משמע לן. "אם יש שם אב" דאמר מר: אב קודם לכל יוצאי ירכו. "הבגוס את יבמותו וכו'". **מאי** טעמא? "יקום על שם אחיו" אמר רבנא, והרי קם. "רבי יהודה אמינא וכו'". אמר עולא: הלכה פרבי יהודה. וכן אמר רבי יוחנן נפחא: הלכה פרבי יהודה. ואמר עולא ותימא רבי יוחנן נפחא: **מאי** טעמא דרבי יוחנן – דכתבי: "ותיה תבדוק אשר תלד". ככבור: אין כבוד או לא בתיי היא אף היא נמי אין לו בתיי האב. אי מה כבוד נוטל פי שנים לאחר מיתת האב – אף היא נוטל פי שנים לאחר מיתת האב! מדי "יקום על שם אביו" כתיבי? "יקום על שם אחיו" כתיבי, ולא "על שם אביו"! אימא: היבא דליקא אב דלישקול נחלה – תתקיים מצות יבום, היבא דאיבא אב, [דלא] שקול נחלה – לא תתקיים מצות יבום! מדי יבום בתנאה תלה רבנא? יבומי מביעו, ואי איבא נחלה – שקול, ואי לא – לא שקול. ותיב רבי חנינא קרא קמיה דרבי יצאי, ותיב וקאמר: הלכה פרבי יהודה. אמר ליה: פוק קרי קריד לברא, אין תלכה פרבי יהודה. תני תנא קמיה דרב נחמן: אין תלכה פרבי יהודה. אמר ליה: אלא קמא, ברנן? פשימא, תודו ורבינו תלכה פרבינו! אמר ליה: אמינא? אמר ליה: אף את "הלכה" אמינא, ובקאשה הוא דאקא, ונאפקת, ולימא דאפקת – שפיר אפקת. **משנה** החולץ ליבמותו – הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו הוא

שבתחלה – קודם שדוקשה מנחה זו, היתה עליו ביהוה. ונאסרה – כשהוקשה, וחררה וחררה בקהרת הקמץ, יכול תחור וכו' – כדמפרש. כשלמא לרבא דאמר רבין חיי – ומוצה קתני, ולא קתני למצוה. הכי קאמר ב"י ואבלו אותם – את הקרשים אשר כופר בהם, כי הדין בתויה כפרה שלמה. רצה חוה – כחן שעבד עבודתה. אלא לרב יצחק – דרני למצוה, ואבא שאול דהא הבא מ"ר גוני איבא – דקא ממשע נתא יכול תחור להיתירה הראשון – תלמוד לומר ולא הוא ליבא למיטר תחור להיתירה הראשון, רצה על מצוה אובלה, רצה על לשם מצוה אובלה, תלמוד לומר ולא – דהא כל כמה דבעי ליבאה, דהתם הוא כי בעיל שלא שלם מצוה פגע בערות, אבל הבא – ממי קעביד? ועל כרחך גוני בניעי אלאוקי, דומיא דרשא. אבילה נפח מי פקריא אבילה וואמי ריש לקיש ב"י – ויכן דלא אבילה היא. ומאבלו ארתי ובגיד דרשא נפקא. פפור – דלא עבר על "אשר לא תענה", שאף לו עיני הוא שמות את עצמו. אלא – תרי גוני הכי יחיבי למיטר: רצה מצוה אובלה רצה תמן אובלה, תלמוד לומר: "מצוה תאביל" – ולא תמן. אי האפה הפין חלקם נתיי אותה – לחבי קמץ "ולקח" לילא האפה חמין, לומר: אפילו שריר מנחה, שהם חלקם של כותבים – לא תאפה חמין, ומהתם נפקא. חלוט – ברוחיות. רצה חלוט אובלה – תלמוד לומר: מצוה, ולא חלוט. אי מצוה היא מצוה היא – דהכי ממשע ממשמעות "מצוה תאביל", ולא אלא מצוה היא מצוה אפיר רחמנא – כשרי מנחת חובה, דכתיב ביצו את ה' ארתי: ואבולה מצוה, והוא דרין לשאר מנחות, ולמה לי "מצוה תאביל" **משנה** הרי הוא כאתר ב"י – ולא תסדי לקול נכסיו ארתי. ואזו כנסיי החא – ואפילו גישה למור. **גמרא** שישא – דלא אביד זכותו. מהו הרמא – כלומר, לאו לאשמעינן ולא אביד זכותו גזיה ליה? אלא לאשמעינן ולא שקיל מלוהו נכסי, אי הכי – דלגרעני אתא, דהוה ליה כליהוה אינו אלא אתר, ב"י הכי טריקו: אלא סלקא דעתך אמינא ליקנסיה הואיל ואפקדה מיבום – שפסלה על האוקן. אף היא נפי – לאחור מיתת האב, אם מת האב לאחרי יבמוט של הו – מודה רב יהודה דעולא על חלקו חלקו אפילו על שם אחיו כתיבי – ולא על שם אביו כתיבי, ובין דבשעת שקם על שם אחיו לא שקל – תו לא שקיל. ודאי שקיל חסות – לא מנכסי ארתי שקיל, אלא מנכסי ארתי דהיתורו. היבא דאיבא אב לא שקיל – ריב נחלה – לא תתקיים מצוה יבום. אימייה – לכולה מתנין, ודמשת שאינה צריכה היא. אמר ליה לא – תמטייה, דאת הלכה כרבי יהודה אתא. ומשתע צריכה הואי. ומיכשהו חוה וקשיא לך – הדין שבין רבנן ועבדי כרבי יהודה, ואפכת לה, ושפיר עבדת דאפכת לה **משנה** אסור בקרובותיה – באילו היא אשתו, וכל קרובת דאסרתה מנחת אשה מגורה – אסרות מרובין בחלוצה. הוא

רבנא? יבומי מביעו, ואי איבא נחלה – שקול, ואי לא – לא שקול. ותיב רבי חנינא קרא קמיה דרבי יצאי, ותיב וקאמר: הלכה פרבי יהודה. אמר ליה: פוק קרי קריד לברא, אין תלכה פרבי יהודה. תני תנא קמיה דרב נחמן: אין תלכה פרבי יהודה. אמר ליה: אלא קמא, ברנן? פשימא, תודו ורבינו תלכה פרבינו! אמר ליה: אמינא? אמר ליה: אף את "הלכה" אמינא, ובקאשה הוא דאקא, ונאפקת, ולימא דאפקת – שפיר אפקת. **משנה** החולץ ליבמותו – הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו הוא

1 אבל אמה ואם אהל לא - והא דתנן בפרק שני (יבמות כגב.) אדח חולץ ואחרי מימב,
2 אלמא שרי באחותה שאני דהם משום דאיכור דידה איחרימי ליה. והא נמי דתנן
3 לטמן בפרקין (מ.א.) דחולץ ליבמתו ונשא אחיו את אחותה - היינו דיעבד.
4 **וליתני** מותרין בחולץ כשיא - והא דלא קאמר אלא שמע מינה דלא גורו שניות
5 בחלוצה. היינו משום דלמקן מסיק דגורו. ולא

6 הוא אסור באמהו, ובאם אמהו, ובאם אביו, ובבתה,
7 ובבת פתה, ובבת בנה, ובאחותה בזמן שהיא קיימת,
8 והאחין מותרין. והיא אסורה באביו, ובאבי אביו,
9 ובגנו, ובגן בנו, באחיו, ובגן אחיו. מותר אדם
10 בקרובת צרת חלוצתו, ואסור בצרת קרובת חלוצתו.
11 **גמרא** איפשיא להו: גורו שניות בחלוצה או לא?
12 בערוה דאורייתא גורו פתו רבנן שניות, בחלוצה לא
13 גורו רבנן שניות, או דלמא לא שניא? תא שמע:
14 "והוא אסור באמהו ובאם אמהו", ואילו "אם אם
15 אמה" - לא קתני דלמא היינו טעמא דלא קתני -
16 משום דקדקו למיתני סיפא "והאחין מותרין", ואי
17 מילתא "אם אם אמה" הוה אמרינן: האחין מותרין
18 בחלוצה. **אבל באם אמה**, ו**באמה** - לא. **וליתני** "אם אם אמה" **וליתני** "האחין
19 מותרין בכולן!" **קשיא**. תא שמע: היא אסורה באביו ובאבי אביו. קתני מיהא אביו מאי
20 לאו - משום חולץ, דהויא לה פלתי בנו! לא, משום מיתנא, דהויא לה פלתי בנו. תא שמע:
21 **ורבן** בנו. מאי לאו - משום חולץ, דהויא לה (משום) אשת אבי אביו! לא, משום מיתנא,
22 דהויא לה אשת אחי אבי אביו. הא אמרינן מכשר באשת אחי אבי אביו אמרינן מוקף לה
23 כבר ברא דקבא. אי הכי היינו אחיו וכן אחיו תנא אחיו מן האב, וקתני אחיו מן האם. תא
24 שמע, דתני רבי תימא: ארבע מדבריי תורה, וארבע מדבריי סופרים. אב ובנו, אחיו וכן אחיו -
25 מדבריי תורה, אבי אביו ואביו אמו, בן בנו, וכן בתו - מדבריי סופרים. קתני מיהא אבי אביו,
26 מאי לאו משום חולץ, והויא לה פלתי בנו! לא, משום מיתנא, דהויא לה פלתי בנו. תא שמע:
27 אבי אמו - מאי לאו משום חולץ, דהויא לה פלתי בתו! לא, משום מיתנא, דהויא לה פלתי
28 בתו. תא שמע: וכן בנו, מאי לאו משום חולץ, דהויא לה אשת אבי אביו! לא, משום מיתנא
29 דהויא לה אשת אחי אבי אביו. והא אמרינן מכשר באשת אחי אבי אביו! אמרינן מוקפין
30 לה משום חולץ, וקסבר גורו שניות בחלוצה. תא שמע: ובגן בתו, מאי לאו משום חולץ,
31 דהויא לה אשת אבי אמה! לא, משום מיתנא, דהויא לה אשת אחי אבי אמו. והא נמי שניות
32 דערוה לא גורו! אלא לאו משום חולץ, ונשמע מיהא: גורו שניות בחלוצה, שמע מיהא.
33 **מותר אדם וכו'**. אמר רב טובי בר קיסנא אמר שמואל: תנא על צרת חלוצה -
34 **הולך ממה**. מאי טעמא - באיסורה קיימא. אמר רב יוסף, אף אנן נמי תנינא: מותר
35 בקרובת צרת חלוצתו. לא אמרת בקיימא צרה אסורה? לא, משום דכתיב מותרת באחותה.
36 אלא אי אמרת צרה בחלוצה פתחא קיימא. אלא אי אמרת צרה בחלוצה רמי - בחלוצה שילוחתה דיהי רבדא.
37 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
38 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
39 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
40 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
41 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
42 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
43 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
44 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
45 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
46 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
47 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
48 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
49 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
50 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.
51 דהויא לה פלתי בתו. ואלא על צרתה פתחא קיימא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא.

1 הוא אסור בו - כל הנך ערוה דאורייתא נינהו באשתו. וגורוניה רבנן בחלוצתו. בזמן
2 שהיא קיימת - אאזתה קאי. ולא אשאר ערוה. **באבי** - משום כלתו. **ובאבי אביו** -
3 משום כלת בנו. אף על גב דבאשתו גמרה אף אסורה לאבי אביו אלא מדברי סופרים,
4 דהא כלת בנו משנית דרבנן היא - ואפילו לא הייא גמורה רבנן נמי בחלוצתו - כגנו - משום
5 אשתו רבן בנו - בחלוצה רבן בניו. **מותר אבי אביו**,
6 שהיא מן השנה. **באחיו** - משום אשת את
7 כגן אחיו - משום אשת את אביו. **מותר אדם**
8 בקרובת צרת חלוצתו - ולא אמרינן צרה
9 בחלוצה. ואסור בקרובתה. **ואסור** בצרת
10 קרובת חלוצתו - ראובן חלץ ללאה, ורחל
11 נשואה לכבדי ולה צרה, ומת נבדד - אסורה
12 הצרה לראובן. וטעמא מפרש בגמרא.
13 **גמרא** נזרו שניות בחלוצה או לא - כגון אם
14 אם אמה ואם אם אביו, דגבי שניות מיתנא
15 עליה משום שניות. כדתיב רבי תימא בפרק
16 "כיצד" (יבמות כב.א.) רביעי שבתמי
17 ושבתמי. שנה הזאת מאי? בערוה דאורייתא
18 כלומר, באשתו. דאמה ואם אמה אתה הוה
19 דאורייתא - נזרו רבנן שניה. אבל בחלוצה
20 דאפילו ערוה ידדה דרבנן - לא נזרו שניות
21 בתו. א"ל **ר' אבהו** - **אם שנת** - ומתניתין לא דייק.
22 דקתני: היא אסורה באביו משום כלת בנו
23 דהוה שדה - הא קמיתנייה לה למקן עלה
24 מילתא. ומדדו ליה, למילתא לא משום חולץ.
25 אלא כשביל המת שהיתה זו אשתו גמורה,
26 לפיכך אבי אביו אסור בה משום כלת בנו. והוה
27 אמינא האחין מותרין - לא קאי אלא אהם אם
28 אמה. הלא נזרו שניות בקיבה. אבל אמה אם
29 אמה. דהוה להו ערוה דאורייתא לגבי אשה
30 גמורה. לא משנתו אחוה, דגורו ערוה בקיבה
31 ואפילו לאזר חלוצה. נזמו דאדורו שילוחתיה
32 עבד. משום הכי אל תנייה. תא שמע מן בני
33 נאי לאו משום חולץ הוה ליה אשת אבי אביו
34 והיא מן השניות. לא משום מיתנא - שהיתה
35 זו אשתו גמורה, ואסורה על בן בנו של חולץ.
36 דהיא ליה אשת את אביו אביו. וקסלקא דעיקר
37 דהא נמי משנית הוה. והא אמרינן כשכח בו -
38 בפרק "כיצד" (לעיל כב.א.) אמינא מוקף לה -
39 להאי בן בנו דמתניתין אסבא. אביהן של מת
40 וחלץ דתנא ברישא. דקתני: היא אסורה באביו,
41 ודדו נתי ובנו של אביו - שהוה אחי המת
42 והחולץ, וקמה עליה בלא יבנה משחלץ לה
43 האחר, ולכן בנו של אבהם. שהיה אחי אשת
44 אחי אביו. וקפתי מן האם - דהוה זה אחי
45 דאם. או מן אחיו מן האם, ולא משום חולץ
46 דאם כן הוה ליה שניות בחלוצה. דהיא ליה אחת.
47 אלא אשת אחי האב מן האם. דהיא שנית תנין
48 לה. אלא משום מיתנא. דהיי שניה משום ערוה
49 דאורייתא. דאשת מעלייתא הוה. ובגן שניה
50 חלוצה. דלגבי אשתו הוה דאורייתא אב - של חולץ.
51 אסור בה מן התורה מפני המת. דהיא ליה כלתו של אב. ובנו - של חולץ, שהיה המת אחי אביו, וערוה היא לגביה. ואחיו - של חולץ, דהוה נמי אחי המת. וקם בילא יבנה.
52 וכן אחיו - של חולץ, שהיה המת אחי אביו. אבי אביו - משום כלת בנו. ואבי אביו - משום כלת בתו. וכן בניו
53 דהוה ליה אשת את אביו, וכל הנך שניות נינהו. הכי רסוקי: את שמע ובאבי אמו מאי לאו משום חולץ דהוה ליה כלת בתו - ובגן שהוה
54 אחיו אף מן האם. אמינא מוקף לה - דהאי כדקמרת משום חולץ, וקסבר גורו שניות בחלוצה אבל נאן דאסר באשת אחי אביו האב - ופכיל לאוקמי משום מיתנא. ותביעו אי נזרו
55 שניות בחלוצה או לא. באיסורה קיימא - חלוצה היא דקיימא בלא יבנה ותו לא. אבל צרתה קיימא עליה באיסור אשת את חברת. והולכו ממורו. **ואסור** בשליש צרה **באביו**
56 קיימא - באיסורא קנא. ולא אמרין חלוצה שילוחתא דידה עבדא. משום הכי שרי באחותה - דלא אחת חלוצה ויהי רבדא. **ואסור** בשליש צרה **עבדא** -
57 דלא משויה ליה בילא יבנה, אלא באיסורא קנא קיימא. אלא אי אמרת צרה בחלוצה רמי - חלוצה שילוחתה דיהי רבדא. ומשוי ליה בילא יבנה - אם כן הוה ליה צרה בחלוצה
58 ואמאי שרי באחותה דרבי יוחנן - בפרק קמא (לעיל יב.) ולא על צרתה כתיב - החולץ ליבמתו, וחור ובא הוא או אחד מן האתון על צרתה. ותבבאי - דהא ראה רבד יוסף
59 דבאשתו ממתינתין - דראה ליה חלוצה נשואת דאורייתא (רבנן) היא. וכי אמרינן צרה בחלוצה יאסר באחותה. והאמר ריש לקיש - לא קמרי ממתינתין דלמקן. כאן שנה רבי
60 דמשויה ליה בילא יבנה, אחת גרשה מיהא רבי חיי. ולמקן מפרש לה. וכוין דאחות חלוצה נשואת דרבנן, בחלוצה - לא נזרו. ואמאי שריש לקיש - דהיא קרובת
61 צרת חלוצה דשריא, ובאי שפא אשת צרת קרובת חלוצתו ששתיה נבריות, היא וצרתה נשואות לכבדי, וקתני אסור?

[דף ל"ה ע"א]

גמרא כתיב בנזקין שיהא גובה בעידיה, שנאמר (שמות כב, ד): מיטב שדהו וגו'. וקתיב במלוה שיהא גובה בכינזנית, שנאמר (דברים כד): והאיש אשר אתה נושה בו וגומר. לפדו קרקעות מן המשכונות! ודכותה ולמדו משכונות מקרקעות!

פירש רבי סימאי: דבר תורה, שיהא שליח בית דין נכנס וגובה בכינזנית, שאם יכנס המלוה – הרי הוא מוציא היפה. ואם יכנס הלונה – מוציא הרע, אלא שליח בית דין נכנס וגובה בכינזנית.

תני רבי ישמעאל: דבר תורה שיהא הלונה נכנס, שנאמר (שם) והאיש אשר אתה נושה בו וגו'.

אמר רבי לא: תניי תפון, חבול – בכית דין. שלא בכית דין מניין? תלמוד לומר: אם חבול תחבול.

מישכנו שלא ברשות – עובר על כל שם ושם שיש לו. אמר רבי לא: הוא גרם לעצמו על כל שם ושם שיש לו.

מישכנו וחזר ונתן לו, מידת הדין בידו שיהא גובה מנכסין משועבדין.

ואם מהזיר לו, לאי זה דבר שמישכנו הוא ממשכנו? פירש רבי: שמו תבוא שמטה וישמיט, או שמו ימות הקה ונמצאו המטלטלין ביד היוזרשין.

תני: חובל בסות יום בלילה, ובסות לילה ביום. מהזיר בסות יום ביום, ובסות לילה בלילה.

בר וסדין שדרבן לכפות בלילה – חובלן ביום ומהזירן בלילה. קורדום ומהרישה שדרבן לעשות בהן מלאכה ביום – חובלן בלילה ומהזירן ביום.

אמר רבי לא: וימנין דתיפתר ההן קרא לא תבא עליו השמש – לא תדנח עלוי שמשא. וימנין דתיפתר לה: לא תמעי עלוי שמשא. דכתיב (שם כד, יג): השב תשיב לו את העבט כבוא השמש – עם מעלי שמשא. עד בוא השמש תשיבנו לו (שם) – עד מטמעי שמשא.

הלכה י"ג מתני' אלמנה, בין שהיא עניה בין שהיא עשירה – אין ממשכנין אותה, שנאמר (שם): לא תחבול בגד אלמנה.

החובל את הרחים – עובר בלא תעשה, וחיב משום שני כלים, שנאמר (שם): לא יחבל רחים ורכב.

ולא רחים ורכב בלבד אמרו, אלא כל דבר שעושין בו אכל נפש, שנאמר (שם): כי נפש הוא חבל.

[דף ל"ה ע"ב]

גמרא תני: אלמנה בין ענייה בין עשירה – אין ממשכנין אותה, שנאמר (דברים כד, יז): ולא תחבל בגד אלמנה – אחד ענייה ואחד עשירה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: ענייה – אין ממשכנין אותה כל עיקר. עשירה – ממשכנין אותה ואינו מחזיר, שמתוך שגבא אצלה, משיאה שם רע.

החובל זוג של ספרין – עובר על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. חבל אחד מהן – אינו עובר על אחד מהן.

הממשכן צמד פרות – עובר על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. מישכן אחד מהם – אינו עובר אלא על אחד מהן בלבד.

הדרן עלה פרק המקביל

פרק עשירי

הלכה א' מתני' הבית והעליה של שנים שנפלו – שניהן הולקים בעצים ובאבנים ובגפר. רואין אילו אבנים ראויות להשתבר.

היה אחד מהן מכיר מקצת אבניו – נזמלן ועולות לו מן החשבון.

גמרא תני: נכמר בתנור – העליונות ראויות לישבר. נפל לחוץ – התחתונות ראויות לישבר.

היה האחד מכיר מקצת אבניו – נזמלן ועולות לו מן החשבון. אמר רבי הושעיה: זאת אומרת, ששולטת היד מצד אחד!

תמן תנינן: מאה טבל, מאה חולין – נטל מאה ואחת. מאה טבל ומאה מעשר – נטל מאה ואחת.

אמר רבי יוסי: אם אומר את נטל מאה, אני אומר כל חולין עלו בידו, ונמצאו אילו בטיבולין! אלא, נטל מאה ואחת, כדי להפריש תרומה ותרומת מעשר מן הטבל.

אילין תקועינא, רבי זעירא אומר: ארעיה, זקיק את מטעינני. רבי לא אומר: עילאי בנאי. אמרין תרויהון: אילין יסודינא.

וְדַא, מְסִייעָה לְמַאן דְאָמַר: בְּנַאי. הֵיטְהָ חוֹרְבְתוּ סְמוּכָה לְבוֹתַל חֶצֶר חֲבִירוֹ – לֹא יֵאמַר לֹא תְרִינִי מֵיִסַד
עָמָד בּוֹתַל חֶצִירִי וְעוֹלָה, אֲלֵא מֵיִסַד עִמּוֹ מִלְמַטָּה וְעוֹלָה.

הֵיטְהָ עַל גְּבִי שִׁיחִין אֹו עַל גְּבִי מְעֵרוֹת – אֵינּוּ נִזְקֵק לֹא כְלוּם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: תִּפְתָּר, בְּגוֹן אֵילִין דְרִיבֵי דְבִישׁוֹ, דְלֹא זָבִיל אַרְעֵיבֵי בְּאֵי עַד דְבְּנִי עֵילֵיבֵי.

[דף ל"ו ע"א]

הַלְכָה ב' מִתְנִי' חֲבִית וְהַעֲלִייה שֶׁל שְׁנַיִם, נִפְתְּחָה הַעֲלִייה וְאִין בְּעַל חֲבִית רוֹצֵה לְתַנְן – תְּרִי בְּעַל
הַעֲלִייה יוֹרֵד וְדַר לְמַטָּה, עַד שִׁיתַקֵּן לֹא אֶת הַעֲלִייה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: הַתְּחִתוֹן נוֹתֵן אֶת הַתְּקָרָה, וְהַעֲלִיין
אֶת הַמְּעוֹזִיבָה.

גְּמָרָא תְּנִי: נִפְתַּח מְקוֹם הַתְּנֹר – יוֹרֵד לְמַטָּה. מְקוֹם הַכִּירָה – יוֹרֵד לְמַטָּה. אֲלֵא דִּי אָמַר לִיה: 'עֶבֶד
לָךְ סוֹלֵם דְלֹא תִיְהִי עֲלִיל וְנִפִּיק גּוֹ בֵּיתִי'.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר: תְּחִתוֹן נוֹתֵן אֶת הַתְּקָרָה, וְעֲלִיין נוֹתֵן אֶת הַמְּעוֹזִיבָה. רַבִּי יוֹסֵפֵא בְּשֵׁם רִישׁ לְקִישׁ:
הַתְּחִתוֹן נוֹתֵן תְּקָרָה וְלְוֹהִיבִים, וְעֲלִיין נוֹתֵן הַמְּעוֹזִיבָה.

בְּאִיזָה מְעוֹזִיבָה? רַבִּי יַעֲקֹב פֵּר אֶהָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעוֹר: מְעוֹזִיבָה עֵבֶה. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי לְעוֹר:
מְעוֹזִיבָה בִּינוֹנִית.

לֹא אָמַרוּ, אֲלֵא לְהַדִּיחַ אֶת הַכּוֹסוֹת. בְּרַם אִין תְּרוּהּ בְּעֵי מִשְׁוֹנָא מְאֵנִין – אוֹף רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי לְעוֹר
מוֹדִי: בְּמְעוֹזִיבָה עֵבֶה.

חוֹרֵי רַבִּי חֲנִינָה לְאֵילִין צִיפּוֹרָאִי: שִׁיְהוּ שְׁנִיחֵן נוֹתְנִין אֶת הַתְּקָרָה וְאֶת הַלְּוֹוִהִין, דְאֵינִין זְקוּמִין מִיִּסַּק
הַכּוֹרִיהוֹן תַּמָּן, וּמִיִּסַּק פִּירִיהוֹן תַּמָּן.

הַלְכָה ג' מִתְנִי' חֲבִית וְהַעֲלִייה שֶׁל שְׁנַיִם שְׁנַפְלוּ, אָמַר בְּעַל הַעֲלִייה לְבַעַל חֲבִית לְבָנוֹת, וְהוּא אֵינּוּ
רוֹצֵה – תְּרִי בְּעַל הַעֲלִייה בּוֹנֵה אֶת חֲבִית וְיוֹשֵׁב בְּתוֹכוֹ עַד שִׁיתַן לֹא יִצִּיאוֹתָיו.

רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר: אִף זֶה דֵּר לְתוֹדֵי שֶׁל חֲבֵרוֹ צְרִיךְ לְהַעֲלוֹת לֹא שְׂכָר, אֲלֵא בְּעַל חֲבִית בּוֹנֵה אֶת חֲבִית
וְאֶת הַעֲלִייה, וּמְקָרָה אֶת הַעֲלִייה, וְיוֹשֵׁב בְּבֵית עַד שִׁיתַן לֹא יִצִּיאוֹתָיו.

גְּמָרָא אֲלֵא, בְּעַל חֲבִית מְבַקֵּשׁ לְבָנוֹת, וּבְעַל הַעֲלִייה אֵינּוּ רוֹצֵה, מַהוּ שִׁיאָמְרוּ לֹא גּוֹפִינוּ ?

נשמעינה מהדא: היתה חורבתו סמוכה לחורבת חברו, עמד הלה ובנאה בלא רשותו – הרי זה מחשב וציאותיו בשער שבנה ויתן לו את כל וציאותיו! הרי אמרה: שאינו אומר לו: "גופינו מן הצד". בשם שאינו אומר לו: "גופינו מן הצד", כך אין אומר לו: "גופינו מלמעלה".

[דף ל"ז ע"ב]

הלכה ד' מתני' וכן בית חבד שהוא בנוי בסלע, וגינת אחר על גביו, ונפחת – הרי בעל הגנה יורד וזורע למטו, עד שיגיע לבית בדה בפיין.

הכתל והאילן שנפלו לרשות הרבים והזיקו – פטורין מלשלם. נתנו לו זמן לסתור את הכתל ולקוץ את האילן ונפלו, בתוך הזמן – פטור, לאחר הזמן – חייב.

גמרא אמר רבי לעזר: מעשה בדלית אחת שהיתה מודלה על פרסיקו של חברו ונפשה הפרסק, ובה מעשה לפני רבי חייה הגדול, ואמר לו: צא והעמד לו פרסק.

אמר ליה רבי יוחנן: ולא מתניתא היא, וכן בית חבד שהוא בנוי בסלע וגינת אחר על גביו ונפחת. שמענו שאין כופין! והתני רבי חייה: כופין! ניכר ולא פליגי, מאן דמר כופין – שהוא שם, ומאן דמר אין כופין – בשאין עומד שם.

נתנו לו זמן לקוץ. כמה הוא זמן? רבי הושעיה אמר: שלשים יום.

הלכה ה' מתני' מי שהיה כותלו סמוך לגינת חברו ונפל, אמר לו: "פנה את אבניך", אמר לו: "הגיעיד" – אין שומעין לו. משקבל עליו, אמר לו: "הילך את וציאותיך ואני נטל את שלי" – אין שומעין לו.

השוכר את הפועל לעשות עמו בתבן ובקש, אמר לו: "תן לי שכרי", אמר לו: "טול כמה שעשיתך בשכרך" – אין שומעין לו. משקבל עליו, אמר לו: "הילך את שכרך ואני נטל את שלי" – אין שומעין לו. המוציא וכלו לרשות הרבים – המוציא מוציא, והמזבל מזבל.

אין שורין טיט ברשות הרבים, ואין לזבנין לבנים. וגזבלין טיט ברשות הרבים, אכל לא ללבינים. הכונה ברשות הרבים והמביא אבנים – המביא מביא, והבונה בונה. ואם הזיק – משלם מה שהזיק. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף מתקן הוא את מלאכתו לפני שלשים יום.

גמרא תני: פורק אדם זבלו בפתח חצירו ברשות הרבים לפנותו מיד, אבל לשהותו – אסור. בא אחר והוזק – הרי זה חייב.

רבי יודה אומר: בשעת הזבלים פורק אדם זבלו בפתח חצירו ברשות הרבים כדי שיתפרדו ברנלי אדם ובהמה שלשים יום, שעל מנת בן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

פורק אדם עפרו בפתח חצירו ברשות הרבים לשהותו ולהעלותו על גבי דימוס מיד. לשהותו – אסור. בא אחר והוזק בו – חייב.

לא יהא גזבל בצד זה, אלא במקום שבונהו.

פורק אדם אבניו בפתח חצירו ברשות הרבים לפנותו מיד. לשהותו – אסור. בא אחר והוזק בהן – חייב.

מסר החוצב לגמול – הגמול חייב. גמול לפתת – הפתת חייב. פתת לסבל – הסבל חייב.

העלה על גבי דימוס, והיה מפקפק בה, ונפלה הארדקל – חייב. מסרה הפתת לסבל, והוזק, בין בסימות בין באבן – הפתת חייב.

[דף ל"ז ע"א]

הפתת לסבל, והוזק בסימות – הפתת חייב. באבן – הסבל חייב. עלתה וישבה בדימוס, ונפלה – פמור:

הלכה ו' מתני' שתי גנות זו על גבי זו, והזרק בנתיים, רבי מאיר אומר: של עליון. רבי יהודה אומר: של תחתון.

אמר רבי מאיר: ומה אם ירצה העליון ליטול את עפרו – אין באן ירק!

אמר רבי יהודה: ומה אם ירצה התחתון למלאות גינתו עפר – אין באן ירק!

אמר רבי מאיר: וכי מאחר ששניהן יכולין למחות זה על זה, מניין ירק זה חייב.

רבי שמעון אומר: כל שהעליון יכול לפשוט את ידו וליטול – הרי הוא שלו, והשאר – של תחתון.

גמרא מה יעשו? אפרים בשם ריש לקיש אומר: יהלוקו.

דבית רבי ינאי אמרי: עד עשרה טפחים.

רבי יוחנן אמר בשם רבי ינאי: ובלבד שלא יואננס.

כותל שבין שתי מחיצות ונפרץ. רב ושמואל, חד אמר: מחיצה לזה ומחיצה לזה, וחד אמר: כולו לזה וכולו לזה.

מה מפקה מביניהון? מציא מציאת, מאן דמר: מחיצה לזה ומחיצה לזה – ומחיצו והילף לזה, ומחיצו והילף לזה. ומאן דמר: כולו לזה וכולו לזה, המוציא – זכה.

הדרן עלף הבית והעלייה וסליקא לה מסכת בבא מציעא

הדרן עלף מסכת בבא מציעא והדרף עלן. דעתן עלף מסכת בבא מציעא ודעתה עלן. לא נתנשי מנה מסכת בבא מציעא ולא נתנשי מנה. לא בעלמא הדיו ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא:

הנינא בר פפא. רמי בר פפא. נחמן בר פפא. אחאי בר פפא. אבא מרי בר פפא. רפרם בר פפא. רכיש בר פפא. סורחב בר פפא. אדא בר פפא. דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפסיפות עמך בית ישראל, ונהיה בלנו אנהו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל בלנו ודעי שמך ולומדי תורתך: מאנבי תחכמי מצותך, כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בהקויה, למען לא אבוש: לעולם לא אשבח פסודיה, כי בם חיייתי. ברוך אתה יי למדני חקויה: אמן אמן אמן סלה ועד:

מוזים אנהו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפמים והם משפמים. אנו משפמים לדברי תורה, והם משפמים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שאמר ואתה אלהים תודירם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי, בשם שעזרתני לסיים מסכת בבא מציעא, כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה:

וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, ועמוד לי ולרועי, שלא תמוש התורה מפי ומפי רועי וזרע רועי עד עולם.

ותתקום בי בהתהלךך תנחה אתה, בשכךך תשמור עליה, והקוצות היא תשיחה:

פי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד: יי עז לעמו ותן, יי יברך את עמו בשלום:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתני' השותפין שרצו לעשות מהיצה פחצר – בונין את הכתל לאמצע.

מקום שנהגו לבנות גויל, גזית, כפיסין ולבינים – בונים. הכל כמנהג המדינה.

בגויל – זה נותן שלשה טפחים, וזה נותן שלשה טפחים. בגזית – זה נותן טפחיים ומחצה, וזה נותן טפחיים ומחצה. בכפיסין – זה נותן טפחיים, וזה נותן טפחיים. בלבנים – זה נותן טפח ומחצה, וזה נותן טפח ומחצה. לפיכך: אם נפל הכתל – המקום והאבנים של שניהם.

גמרא היך תנינן תמן: אין חולקין את החצר עד שיהא ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה! אמרי: תמן – בשאין שניהן רוצין, ברם הכא – בששניהן רוצין.

ואפילו תימר הכא, בשאין שניהן רוצין, רצה זה – בופין לזה, רצה זה – בופין לזה.

אמר רבי יוחנן: בופין פחצירות, ואין בופין בגגות. רבי נסה סבר מימר: פחצר

[דף א' ע"ב]

שהוא למעלה מן הגג, אבל גג שהוא למעלה מן החצר – בופין.

רבי יוחנן סבר מימר: פחצר שהוא למעלה מן הגג – בופין. אבל גג שהוא למעלה מן החצר – אין בופין.

הלכה ב' מתני' וכן בגינה, מקום שנהגו לגדור – יגדור. אבל בפקעה, מקום שנהגו שלא לגדור – אין מחיבין אותו. אלא אם רצה – בונים לתוך שלו, ועושה חזית מבהוץ. לפיכך: אם נפל הכותל – המקום והאבנים שלו. ואם עשו מדעת שניהם – בונים את הכותל באמצע, ועושים חזית מיכן ומיכן, לפיכך: אם נפל הכותל – המקום והאבנים של שניהם.

גמרא תני: בגינה, בין מקום שנהגו לגדור, בין מקום שנהגו שלא לגדור – בופין. אבל בפקעה, מקום שנהגו לגדור – בופין. שלא לגדור – אין בופין.

הלכה ג' מתני' המקוה את הבירו משלש רוחותיו, גדר את הראשונה, ואת השנייה, ואת השלישית – אין מקיבין אותו.

רבי יוסי אומר: אם עמד וגדר את הרביעית – מנגלגלין עליו את הכל.

כותל חצר שנפל – מקיבין אותו לבנותו עד ארבע אמות. בחוקת שנתו, עד שיביא ראיה שלא נתן. מארבע אמות ולמעלה – אין מקיבין אותו לבנותו. וסמוך לו כותל אחר, אף על פי שלא נתן עליו את התקרה – מנגלגלין עליו את הכל. בחוקת שלא נתן, עד שיביא ראיה שנתן.

גמרא רב הונא אומר: ובלבד בשעה שגנה עכשיו, דאין הוה בני דכיפין –

[דף ב' ע"א]

בני לה דכיפין. ברם הלא, הוה בני דכיפין ובנתיה בליבניו, גבי ליה כיפין? וכל שעה דנפיל בני לה?!

רבי יוסי אומר: אם עמד וגדר הרביעית – מנגלגלין עליו את הכל. רב הונא אומר: מנגלגלין עליו פשוטו של כותל.

עד פדון לארבו. לרחבו? אמר רבי נסא: כותל חצר לא נעשה אלא להציל לו. סברין מימר: שאם רצה לקרות – אינו מקרה! אמר רבי יוסי בי רבי בון: תיפתר, על ידי מרישיו.

הלכה ד' מתני' כופין אותו לבנות בית שער. ודלת לחצר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא כל התצירות ראויות לבית שער.

כופין אותו לבנות לעיר חומה, ודלתים ובריח. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא כל העירות ראויות לחומה.

כמה יהא בעיר ויהא כאנשי העיר? שנים עשר חדש. קנה בה בית דירה – הרי הוא כאנשי העיר מיד.

גמרא אמר רבי לא: ביני אורחא, דמאן דמתפרנס מבני ליה שור, שנאמר (משלי י, טו) הוץ עשיר קרית עיוז וגו'.

תני: שהה שם שלשים יום – הרי הוא כאנשי העיר לקופה. לכסות – ששה חדשים. לפסים ולזימיות – שנים עשר חדש.

[דף ב' ע"ב]

ובתר כל הליו מיליו, איתמר, לפסים ולזמיות – שנים עשר חדש! אמר רבי יוסי בי רבי בון: להיטי הפסח, בין לישא, בין ליתן.

הלכה ה' מתני' אין חולקין את החצר עד שיהא בה ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה. ולא את השדה עד שיהא בה תשעת קבין לזה ותשעת קבין לזה. רבי יהודה אומר: עד שיהא בה תשעת חצאי קבין לזה ותשעת חצאי קבין לזה. ולא את הגנה, עד שיהא בה חצי קב לזה וחצי קב לזה. רבי עקיבא אומר: בית רובע.

ולא את הפריקליו, ולא את המורן, ולא את השוקה, ולא את הפלית, ולא את הפרחין, ולא את בית הכבד, עד שיהא בהם כדי לזה וכדי לזה.

אימתי? בזמן שאין שניהם רוצין. אבל בזמן ששניהן רוצין – אפילו בפחות יחלוקו.

וכתבי הקודש, אף על פי ששניהן רוצין – לא יחלוקו.

גמרא אמר רבי יוחנן: ארבע אמות שאמרו, חוץ מארבע אמות של פתחים. ותני בר קפרא קו: אין חולקין את החצר עד שיהא בה שמונה אמות לזה ושמונה אמות לזה.

אמר רבי יוחנן: ארבע אמות שאמרו, לא שחן לו לקניין, אלא שיהא מעמיד בהמתו לשעה, ופורק חבילתו.

רבי יונתן מקשי: בלום אמרו ארבע אמות אלא שיהא מעמיד בהמתו ופורק חבילתו לשעה? תני: אף חוליית הבור – יש לה ארבע אמות. דבי רבי יצאי אומר: אף בית התרנגולין – יש להן ארבע אמות.

רבי יוחנן בשם רבי בנאי: בכל – השותפין מוחין זה על זה בחצר, חוץ מן הכביסה מפני כבוד בנות ישראל.

אמר רבי מתנה: הדין דתימור: במקום שהנשים מכבסות, אבל מקום שהאנשים מכבסין – לא בדיא.

[דף ג' ע"א]

וְדָא דְתִימָר: "חוץ מן הכביסה מפני כבוד בנות ישראל", ברם בארבע אמות דנפשיה – ממחי הוא בידיה.

וְדָא דְתִימָר: "ככל – שותפין ממחין זה על זה בחצר" – בכל החצר. ברם בארבע אמות דחבריה – לא ממחי בידיה. ואם היה המקום מנדרון, אפילו בארבע אמות דחבריה – ממחי בידיה, דו יכיל מימר ליה: את שפיד גו דידך, והוא נחית גו דידך.

רבי יוחנן בשם רבי לעזר בי רבי שמעון: מי שאינו רוצה לערב – נכנסין לביתו ומערבין לו בעל כרחו. והא תני: והוא אינו רוצה לערב, אינו מואן – נכנסין לביתו ומערבין לו על כרחו. מפני שאין מואן, אבל אם היה מואן – לא! ותני בן: כופין הן בני המבוי זה את זה לעשות להן לחי וקורה למבוי. אמר רבי יוסי בי רבי בון: לא שאינו רוצה לערב, אלא מנפש בישא לא בעי מערבא.

רב הונא אמר: חצר – מתחלקת לפתחין.

אמר רב חסדא: לזבלין היא מתניתא! ותני בן: בכירה – טפה, בזבלין – לפי פתחים. באכסדרה – לפי אדם.

החצירות שהיו משתמשות באמה ונתקלקלה – פולם מתקנות עם העליונה, והעליונה – מתקנת כנגדה. והשאר – עם השנייה, והשנייה – מתקנת כנגדה. ופתחונה – מתקנת עם פולם, ומתקנת כנגדה.

הכמשה דיומות שהיו משתמשות בבית ונתקלקל – פולם מתקנות עם התחתונה. והתחתונה – מתקנת כנגדה. והשאר – עם השנייה. והשנייה – מתקנת כנגדה. והעליונה – מתקנת כנגדה ומתקנת עם פולם. היו עשויין לגשמים – יבולין למחות בידן לכביסה. לכביסה – אין יבולין למחות בידן לגשמים.

וכתבי הקודש, אף על פי ששניהן רוצין – לא יחלוקו. אמר רבי הושעיה: בגון תילים ודברי תימים. אבל תילין בתילין – חולקין. אמר רבי עוקבה:

[דף ג' ע"ב]

אפילו תילים בתילים – אין חולקין, שמתוך שאין חולקין, אילו באין וקורין באילו, ואילו באין קורין באילו.

הדרן עלה השותפין

פרק שני

הלכה א' מתני' לא יחפור אדם בור סמוך לבורו של חבירו. ולא שית, ולא מערה, ולא אמת המים, ולא נברכת הבכסין, אלא אם בן הרחיק מכותלו של חבירו שלשה טפחים, וסד בפיד.

מרחיקין את הנפת ואת הנזבל ואת המלח ואת הסיד ואת הפלעים מכותלו של חבירו שלשה טפחים, או סד בפיד.

מרחיקין את הנזעים ואת המחרשה ואת מי הרגלים מן הכותל שלשה טפחים.

מרחיקין את הריחום, שלשה מן השכב שהן ארבעה מן הרכב. ואת התנור, שלשה מן הפלויא שהן ארבעה מן השפה.

גמרא פני מתניתא: וסד בסיד, אם סד בסיד – כל שהוא. אם לא סד בסיד – שלשה טפחים. מהדא: מרחיקין הנפת והנזבל והמלח והסיד והפלעים מכותל חבירו שלשה טפחים, או סד בסיד.

הכא אתמר: מפני שהפלעים מרתהוין. וכא אתמר: אין מרתהוין! אמר רבי יוסי: באן וכאן – אין הפלעים מרתהוין! אלא מפני שעושין עפר תהות, ומלקין את ארצות הכותל.

תני: בצונם – מותר. והיד, אמרין, רבי יוחנן נפק מכנישתא ושפד מים לחורי תרעא. ולא ידעין אי משום דתוה צונם, ואין משום דתוה ביה צער ולא תוה וכול מסוכר.

הדא דתימר: בריחא דתמן,

[דף ד' ע"א]

גרם, בריחא דידן – שלשה מן האי צטרוביל שהן ארבעה מן הקלת.

ואת התנור שלשה מן הכיליא שהן ארבעה מן השפה. רבי יודן בן פזי אומר: מן השפה החיצונה ולפנים. ורבנן אמרי: מן השפה הפנימית ולחוץ.

היה עשוי בשוקבד מהו? נישמענינה מהדא, רבי יהודה אומר: עד שתהא תחתיו מעזיבה שלשה טפחים, ובכירה – טפה. וכירה לא כמין שוקבד היא עשויה? ותימר בין מלמעלן בין מלמטן – טפה. וכו', בין מלמעלן בין מלמטן – שלשה טפחים.

הלכה ב' מתני' לא יעמיד אדם תנור בתוך הפית, אלא אם כן יש על גביו גובה ארבע אמות.

היה מעמידו בעלייה – עד שיהא תחתיו מעזיבה שלשה טפחים. ובכירה – טפה.

ואם הזיק – משלם מה שהזיק. רבי שמעון אומר: לא נאמרו כל השיעורין האלו, אלא שאם הזיק – יהא פטור מלשלם.

גמרא תני: ולא של נפחין.

תנא רב קרנא: אין היה כגון קיני או כנפח מתחילה – מותר.

כנגד דירתו מהו? אומר רבי אחא: כל שכן כנגד דירתו.

אמר רבי יונתן:

[דף ד' ע"ב]

המזיק – אין לו תוקה.

רבי יהושע אומר: ממחיי רבנין בעשן תדיר. כהדא חדא איתא תוות מדלקה חולין תחות רבי אילפיי, איבעה ממחייא בידה, אתא עובדא קומי רבי נסה, אומר: לא אמרו אלא בעשן תדיר.

הלכה ג' מתני' לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של חברו. ולא רפת בקר. באמת, בין התירו, אבל לא רפת הבקר.

חנות שפחצר – יכול הוא למחות בידו ולומר לו: איני יכול לישן לא מקול הנכנסים ולא מקול היוצאים.

עושה פלים – יוצא ומוכר בשוק, אבל אינו יכול למחות בידו ולומר לו: איני יכול לישן מקול הפטיש ולא מקול הריחים ולא מקול התנוקות.

גמרא רבי יעקב בר אחא, פני חד חליטור מן איסטיב לאיסטיב.

רבי אבדומי אחי רבי יוסי הוה חד חליטור שרי תחותיה, עבר רבי אחא ולא מוחא. אמר: רבנן עברין ולא מחוי! בעם עלוי רבי אחא, איבאש רבי אבדומי אחי רבי יוסה. איבאש, סליק רבי יוסי מבקרתייה, אמר: איזיל ואיבעי מיניה, אול ומר בי דינא, ורחם עלוי בי דינא, ועתד ליה תכריכין.

חד בר נש זבין כל דרתיה, שויר בה חד מסטובא, והוה עליל ויתיב ליה עליה. אתא עובדא קומי רבי יונה בי רבי יוסי, אמרין: לא בולח מינה ויתיב עליה, והמי מיעל ונפק גו ביתיה.

חד בר נש זבין פלגא דרתיה, שויר בה חד נחתומר, אתא עובדא קומי רבי יונה ורבי יוסה, אמרין: אתת את עלוי, הוא לא אתא עלך! ותני בן: אם קדמה הרפת או חנות לאוצר – אין יכול למחות.

תני: באמת, בין התירו. אף על פי שממעטו, אלא שמשביחו.

רב הושעיה בד שמע הדין תנניה, יתב חמריה גו אנריה דבני, אסריח חמריה. אמר: המישנה היטעתי. לא שהיטעתי המישנה, אלא דריחא דבני מסרי חמריה.

תני:

[דף ה' ע"א]

לשבינו – יכול לחזור בו. משקיבל עליו – אינו יכול לחזור בו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף משקיבל עליו – יכול לחזור בו, דו יכול מימר ליה: אינון אזלין ואתיין להבא, בעיין לה ולא משבחיין לה, ומרבין עלינו הדרה.

רבי חנניה ורבי מנא, חד אמר: מהו לשבינו מושרתיה גו דרתיה? משקיבל עליו – אין יכול לחזור בו.

רב הונא אמר: מהו לשבינו מופתח ליה חנות? משקיבל עליו – אין יכול לחזור בו.

אתייה דרבן שמעון בן גמליאל ברבי מאיר. דתנינן תמן: ועל פולן אמר רבי מאיר: אף על פי שהתנה עמה – יכולה היא שתאמר: סבורה הייתי שאני יכולה לקבל, ועכשיו איני יכולה.

אבל אינו יכול למחות ולומר לו איני יכול לישן מקול הפטיש ולא מקול הריתים או מקול התינוקות. אילין דמלפין טלייא. ואילין דעבדין מסוגין. אילין לאילין – יכלין חכריהון למימחי בידיהון. דו יכול מימר ליה: אינון אזלין ואתיין, בעיין לה ולא משבחיין לה, והן מרבין עלינו את הדרה.

מִסְכַּת עֲרִינְיָן פְּרָק חֲמִישִׁי

א. המוכר שדהו בשעת היוכל - אין מתר לגאול פחות משתי שנים של תבואה, שנאמר (ויקרא כה, טו): "במספר שני תבואת ימכר לך". היתה שנת שביעית או שנים כשני אליהו - אינו עולה לו מן המגן. נרה שנה, ואכלה שנה, והוכירה שנה - עולה לו מן המגן. רבי אליעזר אומר: פעמים שיוכל לאכול הימנה שלש תבואות בשתי שנים, כיצד? הניחה ויצא, היה בה תבואה לקצר וזיתים לבצר, וענבים למסוק, לא יאמר לו: הניחה לפני מלאה כמו שהנחתיה לפני מלאה, אלא אוכל שנה אחת ומסתלק. הקנים והזמורות ופרות שקמה בתוכה - הרי הן כפרות. אילן שנקצץ, או שיבש - שניהן אסורין בו. כיצד יעשה? ימכר וילקח בהן קרקע ויאכל פרותיה.

ב. מכרה לראשון במנה, מכר לראשון ולשני במאתים - אין מחשב אלא עם הראשון, שנאמר (ויקרא כה, כז): "לאשר מכר לו". לראשון במאתים, ומכר לראשון ולשני במנה - אין מחשב אלא עם האחרון, שנאמר: "לאיש אשר בתוכה", רצה אביו או אחיו, או אחד מן הקרובים של ראשון לגאול - הרשות בידו, ושל שני - אין שומעין לו. לא ימכר ברחוק ויגאל בקרוב, ברע ויגאל ביפה, לא ללוה ויגאל לחצאין, ובהקדש - מתר בכלן. זה חמר בהדיוט מבהקדש. אומר רבי שמעון: מפני מה בהדיוט לא דחק הכתוב שאם הגיע היוכל ולא נגאל היוצא הוא לבעלים ביובל, מפני מה בהקדש דחק עליו הכתוב שאם הגיע ולא נגאלה חלוט הוא שדה להקדש.

ג. אין אדם רשאי למכור שדה אחרתו ולהניחה בפנדתו, ולקח בהם בהמה, ולקח בהם כלים, ולקח בהם עבדים, ולגדל בהם בהמה דקה, אפלו לעשות בהם סחורה, אלא אם כן העני. אם מכר - הרי זה מכור. אין אדם רשאי למכור את בתו, ולהניחה

בפנדתו ולקח בהם בהמה, ולקח בהם כלים, ולקח בהם עבדים, ולגדל בהן בהמה דקה, ואפילו לעשות בהן סחורה, אלא אם כן העני, ואם מכר - הרי זה מכור. אין אדם רשאי למכור את עצמו, ולהניח בפנדתו, ולקח בהם בהמה, ולקח בהם כלים, ולקח בהם עבדים, ולגדל בהן בהמה דקה, ואפלו לעשות בהן סחורה, אלא אם כן העני, ואם מכר - הרי זה מכור.

ד. אמר רבי יוסי ברבי חנינא: בא וראה כמה קשה אבקה של שביעית! כיצד? אדם עושה מלאכה מפרות עברה, התחיל מוכר במטלטלין, שנאמר (ויקרא כה, יד): "וכי תמכרו ממכר לעמיתך". לא הרגיש, התחיל מוכר שדה אחרתו, שנאמר (שם כה, כה): "כי ימוך אחיך ומכר מאחרתו", לא באת לידו, עד שמכר את ביתו, שנאמר (שם כה, כט): "ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה", לא באת לידו, עד שמכר את בתו, שנאמר (שמות כא, ז): "וכי ימכר איש את בתו לאמה", לא באת לידו עד שלוה ברבית, שנאמר (ויקרא כה, לה): "כי ימוך אחיך ומטה ידו", ונאמר (שם שם, לו): "אל תקח מאתו נשף ותרבית", לא באת לידו עד שמוכר את עצמו, שנאמר (שם שם, לט): "כי ימוך אחיך עמך ונמכר לך", ולא לך אלא לגר, שנאמר "ונמכר", ולא לגר צדק אלא לגר תושב, שנאמר: "ונמכר לגר", ולא לגר תושב אלא לעובד כוכבים, שנאמר (ויקרא כה, מז): "או לעקר משפחת גר", נעשה כמר לעבודת כוכבים.

ה. המקדיש בית בבתי ערי חומה - הרי זה גואל מיד, וגואל לעולם, לא גאלו - צמת להקדש. המוכר בית בבתי ערי חומה - הרי זה גואל מיד, גואל והולך כל שנים עשר חדש. לא גאלו כל שנים עשר חדש - צמת ללוקח. מכרה לראשון ועמד הראשון ומכרה לשני - הרי זה גואל מיד, גואל והולך כל שנים עשר חדש, לא גאלו כל שנים עשר חדש - צמת לשני.

נוהגת בה, ושקדשום מכאן ואילך - כל המצוה הזאת נוהגת בה.

ח. חמר בכתי ערי חומה שאין בשדה אַחוּזָה, ובשדה אַחוּזָה שאין בכתי ערי חומה, שכתתי ערי חומה אין יוצאין ביוכל. אם לא גאלה כל שנים עשר חדש - צמת ללוקח, מה שאין כן בשדה אַחוּזָה. חמר בשדה אַחוּזָה, שהמקדיש שדה אַחוּזָה שלא בשעת היובל - אין מתר לגאול פחות משתי שנים. יוצאין ביוכל ובגרעון, מה שאין כן בכתי ערי חומה.

ט. אין עושין שדה מגרש, ולא מגרש שדה, מגרש עיר, ולא עיר מגרש. רבי אליעזר אומר: במה דברים אמורים? בערי הלויים, אבל בערי ישראל - עושין שדה מגרש, ומגרש שדה, מגרש עיר, ולא עיר מגרש - כדי שלא יחריבו את ערי ישראל. לא יסתר אדם את ביתו לעשותו גנה, לא יטע אדם את חרבתו גנה, מפני שהוא מכחריב את ארץ ישראל. רבי שמעון בן גמליאל אומר: נוטע אדם את חרבתו גנה, שפך הוא ישובה. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: אלפים אמה תחום ערי הלויים, צא מהן אלה אמה מגרש, נמצא מגרש, והשאר שדות וכרמים.

מסקת תמורה פרק ראשון

א. הממיר אפלו בשבת - הרי זה מומר, וסופג את הארבעים. כהנים אין ממירים בקדשי ישראל. ישראל - אין ממירין בקדשי כהנים, שאין אדם עושה תמורה בזבח שאינו שלו. בכור אצל ישראל עושה תמורה. אצל הכהנים - אין עושה תמורה; דברי רבי עקיבא. רבי שמעון בן אליעזר אומר: כיון שבאו לידי כהן - זה וזה אין עושין בו תמורה, זו מה יעשה לה? תרעה עד שתסתאב ותאכל לבעלים במום.

ב. אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים - אין רשאי להמיר, בין בחול בין בשבת. אין משנין אותן מקדשתן, אפלו מקדשה קלה לקדשה תמורה, ואין צריך לומר מקדשה

ו. המקדיש בית בכתי חצרים - הרי זה גואל מיד, גואל והולך לעולם. גאלה אחר - יוצא לבעלים ביוכל. המוכר בית בכתי חצרים - הרי זה גואל מיד, גואל והולך לעולם, שאם הגיע יוכל ולא גאלה - יוצא לבעלים ביוכל. כתי חצרים, אף על פי שיש להם חומת גג - אינו בכתי ערי חומה.

ז. עיר שנפלה חומתה - כל המצוה הזאת נוהגת בה. בנה בית חוצה לה - נדון בכתי חצרים. כתי ערי חומה וחוצה לארץ - הכל הולך אחר העקר. ירושלים וערי מקלט ומעשר שני - הכל הולך אחר הנוף. הבורגנין, והמגדל, והשובך שבתוכה - הרי הן ככתי ערי חומה. והדירים, והגנות, והפרדסות שבתוכה. רבי מאיר אומר: הרי הן ככתי ערי חומה. וחכמים אומרים: הרי הן כשדות. בית בנוי בחומה; רבי יהודה אומר: כאלו הוא בחוץ. רבי שמעון אומר: כאלו הוא בפנים. כתי בדין שפתחיהם לפנים ורחלן לחוץ, או שפתחיהן לחוץ ורחלן לפנים; בית שמאי אומרים: אין פודין בהם מעשר שני, כאלו הם בפנים, אין אוכלים בהם קדשים קלים כאלו הם בחוץ. בית הלל אומרים: מכנגד החומה ולפנים כלפנים, מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ. אמר רבי יוסי: זו משנת רבי עקיבא, משנה הראשונה; בית שמאי אומרים: אין פודין בהם מעשר שני כאלו הם בחוץ, ואין אוכלים בהם קדשים קלים כאלו הם בפנים. בית הלל אומרים: בלשכות, את שפתחה לפנים - כלפנים, את שפתחה לחוץ - כלחוץ. אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי: וכי אין לנו מקפות חומה אלא אלו בלבד? הרי הוא אומר (דברים ג, ד): "ששים עיר כל חבל ארוב וגו' כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה" וגו', אלא כיון שגלו ישראל לבלל - בטלה מהן מצות ערי חומה. וכשעלו מן הגולה, מצאו אלו שמקפות חומה מימות יהושע בן נון, וקדשום, ולא אלו בלבד, אלא כל שתבא לה במסרת שמקפות חומה מימות יהושע בן נון. כל המצוה הזאת

תמורה לקדשה קלה. אמר על הבכור על השלמים - 'הרי אלו עולה' - לא אמר כלום, ואין צריך לומר לעולה. 'הרי זה בכור והרי זה שלמים' - מחרימין אותן ומקדישין אותן הקדש עליו.

ג. אלו הם חרמים: האומר 'חרם זה לכהן'. אלו הם הקדשות - האומר: 'הקדש זה לבדק הבית'. מן כמה הוא נותן קדשים שחייב באחריותו, כגון חטאת ואשם. האומר 'הרי זו עלי עולה'; 'הרי זו עלי שלמים' - נותן דמי כלן. קדשים שאין חייב באחריותו, כגון הבכור והמעשר, והאומר 'הרי אלו עולה'; 'הרי אלו שלמים' - נותן טובת הנאתו. וכמה טובת הנאתו? אומר כמה אדם רוצה לתן בעולה שאין צריך לה לקח בכור לתנו לכן בתו.

ד. עושין תמורה באחרים. עושין תמורה זה בזה. עושין תמורה אחד בשנים ושנים באחד, אחד במאה ומאה באחד; רבי שמעון אומר: אין עושין תמורה אלא אחד באחד, שנאמר (ויקרא כז, י): "בהמה בהמה ולא בהמות בבהמה". אמרו לו: כשם שהבהמה יחידה קרויה בהמה - כך בהמות הרבה קרויות בהמה, שנאמר (וינה ד, יא): "ובהמה רבה".

ה. אמר: 'רגלה של זו עולה' - אין כלה עולה אלא אותה הרגל בלבד. מה יעשה לה? תמכר לחיבי עולות חוץ מרגלה ודמיה חלין; דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אין כלה עולה. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה בדרך שאין הנשמה תלויה בו, ודברי רבי יוסי ורבי שמעון בדרך שהנשמה תלויה בו. רבי יוסי אומר: עושין תמורה שלמין באברים, עושין תמורה ברובע ונרבע, ונרבע במקצה, ובנעבד באתנן, ובמחיר וכלאים, ובטרפה וביוצא דפן; רבי אלעזר אומר: הפלאים והטרפה, ויוצא דפן, וטמטום ואנדרוגיניוס - לא קדושין ולא מקדישין.

ו. המקדיש בעל מום למזבח - עובר בחמשה לאוין: בל תקדיש, בל תשחט, בל תזרק את הדם, ובל תקטיר חלב, ובל תקטיר מקצתו, שנאמר (ויקרא כב, כא): "תמים יהיה לרצון כל מום" וגו'. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אף משום 'בל תקבל את דמו'. הקדישו ולא שחטו - אינו חייב אלא אחת, הקדישו ושחטו וזרק את דמו - חייב על כל אחת ואחת, המקדיש רובע ונרבע, מקצה ונעבד, אתנן ומחיר, שרוע וקלוט - עובר משום שמות הללו, והרי הן כבעלי מומין שקדם הקדשם את מומם, ואין יוצאין לחלין, אלא על מום קבוע בלבד. המקדיש תמימים לבדק הבית - חייב בעשה' ולא תעשה'; דברי רבי יהודה. ורחמים אומרים: אין חייב אלא משם אחד בלבד. המקדיש תמימים לבדק הבית - אין פודין אותו אלא למזבח בלבד, המקדיש בעל מום למזבח. רצה לפדותו להקדש בדיק הבית - הרשות בידו. הולד - אין עושה תמורה, ואין צריך לומר ולד הולד. רבי יהודה אומר: הולד - עושה תמורה, הצבור - אין עושה תמורה. בהמת צבור - אין עושין תמורה. השתפין - אין עושין תמורה, ובהמת השתפין - אין עושין תמורה. בהמה שחציה קדש וחציה חול - לא עושה ולא נעשית, ולא הזבח הבא מחמת תמורה עושה תמורה.

אז, קרבנות צבור - דוחים את השבת ואת הטמאה, קרבנות יחיד - אינם דוחים לא השבת ולא הטמאה; דברי רבי יהודה. אמר לו רבי יעקב: מצינו בביתאי כהן משיח ופר יום הכפורים והפסח, שהן קרבנות יחיד ודוחין את השבת ואת הטמאה. מצינו בפר הבא על כל המצות, ושעירי עבודת כוכבים, וחגיגה, שקרבנות צבור; ואינם דוחין, לא את השבת ולא את הטמאה. כלל אמר רבי יעקב: כל שיש לו זמן קבוע מן התורה, ואין יכול לעשות מערב שבת - דוחה את השבת. וכל שאין לו זמן קבוע מן התורה, ויכול לעשות מערב שבת - אין דוחה את השבת.

תמורה. ושאבדה, ושנמצאת עד שלא כפרו
הבעלים - עושה תמורה. משכפרו בעלים -
אין עושה תמורה. רבי שמעון אומר: אף
שכפרו הבעלים. ושלעברה שנתה יהו מתות,
ובצבור מצינו בולד חטאת ובתמורת
חטאת, ובחטאת שמתו בעליה, ביחיד
דברים אמורין ולא בצבור, אף אלו ביחיד
דברים אמורין ולא בצבור. חמר בזבח שאין
בתמורה, ובתמורה שאין בזבח, שהזבח
דוחה את השבת, ואת שטמאה נהג בצבור
כייחיד, ועושה תמורה, מה שאין כן
בתמורה. חמר בתמורה, שהתמורה קדושה
חלה עליה בעלת מום קבוע, מה שאין כן
בזבח. רבי יוסי בר יהודה אומר: שגגה
כדון.

מסכת תמורה פרק שני

א. המפריש נקבה לעולה - תרעה עד
שתסתאב, ותמכר ויפלו דמיה לנדבה. רבי
שמעון אומר: אמר על בהמה טמאה ועל
בעלת מום: 'הרי אלו עולה' - לא אמר
כלום! 'הרי אלו לעולה' - אפלו זבל, אפלו
אבנים - ימכרו, ויביא בדמיהן עולה.
המפריש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב
ותמכר, ויפלו דמיה לנדבה.

ב. המפריש נקבה לפסח - תרעה עד
שתסתאב ויביא בדמיה פסח. רבי שמעון בן
יהודה אומר משום רבי שמעון: תמכר שלא
במום. ילדה זכר - ירעה עד שיתאב וימכר
ויביא בדמיו פסח. רבי אליעזר אומר: הוא
עצמו יקרב פסח. תמורת הפסח, ולד תמורת
פסח, ולדן ולד ולדן עד סוף העולם - ירעו
עד שיתאבו, וימכרו ויביא בדמיהן
שלמים. רבי אליעזר אומר: ולדות עצמן
יקרבו שלמים, ולד תמורת שלמים, ולדן
ולד ולדן עד סוף העולם - ירעו עד
שיתאבו, וימכרו ויביא בדמיהן שלמים.
רבי אליעזר אומר: ולדות עצמן יקרבו
שלמים.

ג. המפריש נקבה לעולתו ולפסחו ולאשמו
- עושה תמורה. רבי שמעון אומר: לעולתו

ח. אלו דברים שבין קרבנות צבור לקרבנות
יחיד: שקרבנות צבור תחלת הקדשן
מוצלין בהן, קרבנות, יש מהן שמוצלין בהן
ויש מהן שאין מוצלין בהן. יש מהן חטאת
מן הצאן הבא על לא הודע, וכלן קדשי
קדשים נאכלין לפנין מן הקלעים, ונאכלין
לזכרי כהונה ונאכלין ביום ובלילה, מה
שאין בקרבנות יחיד. קרבנות יחיד עושין
תמורה ובאים בשתפות, יש מהן חטאת
מתה וחטאת נקבה, אשם ודאי ואשם תלוי,
ובאין מן המעשר, וטעוניהן סמיכה מה שאין
בקרבנות צבור.

ט. אלו דברים שבין בהמה לעופות,
שהבהמה דוחה את השבת ודוחה את
השטמאה, ונהוגת בצבור כייחיד, ויש בה
חטאת מתה, וחטאת נקבה, ואשם ודאי,
ואשם תלוי, ותודה, ושלמים, ובאה מן
המעשר, וקרבה בכמה, וטעונה סמיכה
ונסכים ותנופת חזה ושוק, וטעונה מתן
ארבע, ויש מדמה נכנס לפנין ולפני
ולפנין, מה שאין כן בעופות.

י. אלו דברים שבין עופות לבהמה:
שהעופות תחלת הקדשן מוצלין בהן.
ובהמה, יש הימנה שמוצלין בה ויש הימנה
שאין מוצלין בה. והכשרו להביא נקבות
כזכרים לעולות, ובעלי מומין כנקבות לגבי
מזבח, ויש מהן חטאת העוף הבא על
הספק, וכלן קדשי קדשים, ונאכלין לפנין
מן הקלעים ונאכלים לזכרי כהונה, ונאכלים
ליום ולילה, מה שאין כן בבהמה.

יא. ואלו דברים שבין מנחות לעופות,
שהמנחות נוהגות בצבור כייחיד, ודוחות את
השבת ואת השטמאה, וטעונות הגשה
ותנופה וטעונות כלי, ודברים אחרים הבאין
חובה להן, מה שאין כן בעופות.

יב. ואלו דברים שבין עופות למנחות:
שהעופות באין בשתפות ומתירין מחסרי
כפרה, והתר מכלל אסורין בקדש, וחיבים
עליה בחוץ, מה שאין כן במנחות. ולד
חטאת ותמורת חטאת שמתו בעליה - עושה

- עושה תמורה, לפסחו ולאשמו - אין עושה תמורה. אין לך דבר שהוא עושה תמורה, אלא דבר הרועה ומסתאב. אמר רבי: רואה אני דברי רבי שמעון בפסח, ששא הקדיש הפסח ובאו שלמים.

ד. המפריש אשמו ואבד, והפריש אחר תחתיו, ולא הספיק להקריבו עד שנמצא הראשון, והרי שניהם עומדין - יביא את איזה מהם שירצה, והשני ירעה עד שישתאב, וימכרו, ויפלו דמיו לנדבה.

ה. המפריש מעות לאשמו, ואבדו, והפריש מעות תחתיהן, ולא הספיק לקח בהן אשם עד שנמצאו מעות הראשונות - יביא מאלו ומאלו אשם, ויקרב, והשאיר יפול לנדבה. המפריש מעות לאשמו, ואבדו, והפריש מעות תחתיהן, ולא הספיק לקח בהן אשם עד שנמצאו מעות - המעות יביא בהן אשם, ויקרב, ואשם ירעה עד שישתאב, וימכרו, ויפלו דמיו לנדבה. המפריש אשמו ואבד, והפריש מעות תחתיו, ולא הספיק לקח בהן עד שנמצא אשם, אשם יקרב והמעות יפלו לנדבה. המפריש אשמו ואבד, והפריש אחר תחתיו, והקריבו, ואחר כך נמצא הראשון - ירעה עד שישתאב, וימכרו, ויפלו דמיו לנדבה. רבי אליעזר אומר: יביא בדמיו עולה. המפריש מעות לאשמו ואבדו, והפריש מעות תחתיהן, ולקח בהן אשם, והקריבו, ואחר כך נמצאו מעות הראשונות יפלו לנדבה. רבי אומר: ילכו לים המלח. רבי אליעזר אומר: יביא בהן עולה. והלא אף הנדבה עולה היא, מה בין דברי רבי אליעזר לדברי חכמים? רבי אליעזר אומר: עושה תמורה. וחכמים אומרים: אין עושה תמורה.

ו. המפריש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה, והרי שתייהן תמימות, ראשונה תקרב ושניה תמות; דברי רבי. אחת תמימה ואחת בעלת מום: תמימה - תקרב, ובעלת מום - תשחט. נשחטה בעלת מום עד שלא נזרק דמה של תמימה - מתרת. משנזרק

דמה של תמימה - אסורה. רבי אליעזר ברבי שמעון אומר: אפלו בשור בקדרה - הרי זה תקבר. המפריש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה, והרי שתייהן עומדות - יביא את איזה מהן שירצה, שניה תרעה עד שתסתאב, ותמכרו, ויפלו דמיה לנדבה או תמות. המפריש מעותיו לחטאתו ואבדו, והפריש חטאת תחתיהן, ולא הספיק להקריבה עד שנמצאו; רבי אומר: ילכו לים המלח. ומודים חכמים לרבי, במפריש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, והקריבה, ואחר כך נמצאת הראשונה - שתמות. המפריש מעות לחטאתו ואבדו, והקריב חטאת, ואחר כך נמצאו מעות - ילכו לים המלח, שרבי אומר: אין המעות נופלות לנדבה אלא אם כן לקח בהן חטאת, והותיר. וחכמים אומרים: אין חטאת מתה, ואין המעות ילכו לים המלח, אלא שנמצאו מאחר שספרו הבעלים.

ז. תמורת הבכור והמעשר, ולדן, ולדן, עד סוף העולם - הרי אלו בכבור וכמעשר, ויאכלו במומן לבעלים. מה בין בכור ומעשר לכל הקדשים? שכל הקדשים חייב באחרייתן ויטפל בהן להביא מחוץ לארץ, מה שאין כן בכבור ובמעשר.

מסכת תמורה פרק שלישי

א. האומר: 'מה שבמעי בהמה זו הקדש' - מתרת בגזה ואסורה בעבודה, מפני שמכחיש את הקדשים. שחטה - העבר אסור באכילה. מתה - העבר אסור בהנאה. 'שור זה הקדש לאחר שלשים יום', שחטו בתוך שלשים יום - מתר באכילה. מת - מתר בהנאה. הקדישו לשם שלמים - הרי זה מקדש. 'מעכשו לאחר שלשים יום', ושחטו בתוך שלשים יום - אסור באכילה. מת - אסור בהנאה. הקדישו לשם שלמים - הרי זה אינו מקדש.

ב. 'בהמה זו תודה' - מה שתלד עולה. 'בהמה זו שלמים' - מה שתלד חטאת. 'הרי

- דבריו קימים. אם אמר: 'מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני' - אין דבריו אחרונים כלום.

ד. 'בהמה זו חצייה עולה וחצייה שלמים', והמיר בה - תמורתה פיוצא בה. 'חצייה עולה וחצייה שלמים.' 'בהמה זו חצייה תחת עולה וחצייה תחת חטאת' - הכל עולה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: תמות. 'חצייה תחת חטאת וחצייה תחת עולה' - הכל מודים שתמות.

ה. חמשה שהביאו זבח אחד, אחד סומך לשום עולה וכלם סמכו לשום שלמים - ירעה עד שישתאב, וימכר בדמי חצייה עולה ובדמי חצייה שלמים. שחטו - תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. מצאתו שלמים - תעלה לגבי מזבח, מפני שלא היה בית דין. שלכך אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בזמן שמתפנן לכך מתחלתו, אבל סמך לשם עולה, ונמלך ואמר לשום שלמים - הרי זה בקרשתה ראשונה.

ו. 'הרי זה תמורת זו', 'חליפת זו' - הרי זו תמורה. 'זו מחללת על זו' - לא אמר כלום. בהקדש בדיק הבית זה מחללת עליו - דבריו קימין. 'תמורה זו, חליפה זו' - לא אמר כלום. 'הרי זה חטאת', ו'הרי זה אשם', אף על פי שחייב - לא אמר כלום. 'הרי אלו לחטאת' ו'הרי אלו לאשמי', אם היה חייב - דבריו קימין. ואם לאו - לא אמר כלום. 'הרי עלי חטאתו ועלתו של פלוני', מדעתו - יצא. ושלל מדעתו - לא יצא. הלא היה והביא לעצמו - הרי הן פחטאת ואשם שפפרו הבעלים. עולה שנתערכה בזבחים - ירעו עד שישתאבו, וימכרו וביא בדמי יפה שבהן זבח, ובדמי היפה שבהן עולה. המיר באחת מהן, ואין יודע באיזו מהן המיר - הרי זה מביא מעות או זבח מתוך ביתו, ואומר: 'אם תמורת עולה היא - הרי זה שלמים, אם תמורת שלמים היא זה - הרי זה עולה', והרי הן כשני זבחים שנתערכו זה בזה. חזר והמיר באחד מהן, ואין יודע באיזה מהן המיר - הרי זה מביא מעות או

זו ולד תודה' - ולד שלמים; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: דבריו קימים. רבי יוסי אומר: 'בדק, אם אמר: 'לכך נתכונתי, אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחת' - דבריו קימים. אם אמר: 'מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני' - אין דברים אחרונים כלום. מודה רבי מאיר לחכמים: 'מה שתלד בהמה זו עולה' והיא תודה, 'מה שתלד בהמה זו חטאת' והיא שלמים - דבריו קימין. מודים חכמים לרבי מאיר, באומר: 'בהמה זו תחת שני זבחים אלו, תחת שני זבחים שאני חייב' - אין דבריו אחרונים כלום.

ג. 'בהמה זו תמורת עולה ותמורת שלמים' - הכל תמורת עולה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: דבריו קימין. רבי יוסי אומר: 'בדק, אם אמר: 'לכך נתכונתי אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחת' - דבריו קימין. מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני - אין דבריו אחרונים כלום. 'בהמה זו חצייה עולה וחצייה שלמים' - הכל עולה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: ירעה עד שישתאב, וימכר וביא בדמי חצייה עולה ובדמי חצייה שלמים, ורבי יוסי אומר: 'בדק, אם אמר לכך נתכונתי, אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחת' - דבריו קימין. אם אמר: 'מה שקריתי שם לראשון, חזרתי וקריתי שם לשני' - אין דבריו אחרונים כלום. 'בהמה זו חצייה עולה וחצייה שלמים' - הכל עולה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: ירעה עד שישתאב, וימכר, ויביא בדמי חצייה עולה ובדמי חצייה שלמים. ורבי יוסי אומר: 'בדק, אם אמר: 'לכך נתכונתי אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחת' - דבריו קימין. אם אמר: 'מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני' - אין דבריו אחרונים כלום. 'בהמה זו תחת עולה'; 'תחת שלמים' - הכל תחת עולה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: דבריו קימים. רבי יוסי אומר: 'בדק, אם אמר: 'לכך נתכונתי, אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחת'

זבח מתוך ביתו, ואומר: 'אם תמורת תמורה הוא - זה חלין הוא זו עולה, היא שלמים. אם תמורת שלמים היא זו - הרי זו עולה', והרי הן כזבח וכתמורה שנתערכו זה בזה. תודה שנתערכה בתמורתה - שתיהן יקרכו ויניף הלחם עמהן. מת אחד מהן - לא יקרב שני. חזר והמיר באחד מהן - הרי זה לא יקרב. וכן שלמים שנתערכו בככור - שניהם ירעו עד שישתאבו, ויאכלו בככור. מת אחד מהן - לא יקרב שני. חזר והמיר באחד מהן - הרי זה לא יקרב.

מסקת תמורה פְּרָק רביעי

א. הנרבע, בין משלו ובין משל חברו, בין לפני הקדשו ובין לאחר הקדשו, בין בשוגג ובין במזיד, בין באנס ובין ברצון - פסול לגבי מזבח. מקצה שלו - אסור. ושל חברו - מתר. מאימתי נקרא מקצה? משעת מעשה שעבר, בין משלו ובין משל חברו, בין לפני הקדשו, בין לאחר הקדשו, בין בשוגג ובין במזיד - פסול לגבי מזבח. באנס - כשר. ברצון - פסול. איזה נעבר? כל שעובדין אותו, בין באנס ובין ברצון. איזהו מקצה? - זהו מקצה לעבודת כוכבים. אבל אמר: "שור זה לעבודת כוכבים", ו"בית זה לעבודת כוכבים" - לא אמר פלום, שאין הקדש לעבודת כוכבים. איזו מחיר כלב? אלו חלופי כלב, שנאמר (תהלים מד, יג): "תמכר עמך בלא הון" וגו'. החליף עמו פרכלי ענבים ועטרות של שבלין, יינות שמנים וסלתות, כל דבר שהוא פיוצא בו קרב לגבי מזבח - אסורה. האחין שהיו להן תשע בהמות וכלב, חלקו ארבע כנגד ארבע, ואחד כנגד כלב - שכנגד הכלב - אסור, שעם הכלב - מתר.

ב. איזהו אתנן? זה שכרה של זונה, שנאמר (יחזקאל טז, לג): "לכל זנות יתנו" וגו'. שכר זכר - הרי זה אסור. האומר לחברו: הילך טלה זה ותלין שפחתך אצל עבדי. רבי אומר: אתנן. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר: אין אתנן, שאין אתנן אלא מן עריות, שביאתן בעברה. נתן לה חטין לעשות סלת,

ענבים לעשות יין, זיתים לעשות שמן, בהמה מעברת וילדה אצלו - הרי אלו אסורין. אבל נתן לה מעות, לקחה בהן יינות שמנים וסלתות, בהמה ונתעברה אצלו וילדה - הרי אלו מתרין. וכשם שאסורין באהל מועד שבמדבר, כך אסורין באהל מועד שבגלגל, וכשרין להקדש בדם הבית. נתן לה זהב; רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אין עושין אותו רקועין, אפלו אחורי בית הפרת, נתן לה ולא בא עליה - הרי אלו מתרין. בא עליה אפלו לאחר שלש שנים - הרי אלו אסורין, וזהו אתנן. רבי אומר: מן עריות שביאתן עברה, אבל הנותן לאשתו בנדחה, או שנתנה לו היא, או שנתן לה שכר פקעתה - הרי אלו מתרין, אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר (יחזקאל טז, לד): "ובתתך אתנן, ואתנן לא נתן לך" וגו'. נתן לה מקדשין - הרי אלו מתרין, והדין נותן שיהיו אסורין, ומה אם העוף שאין המום פוסל בו, אתנן ומחיר חל עליו, קדשים שהמום פוסל בהן, אינו דין שיהא אתנן ומחיר חל עליהן, תלמוד לומר (דברים כג, יט): "לכל נדר" - פרט לדבר הנדור.

ג. כל אסורין לגבי מזבח - ולדותיהן מתרין. רבי אליעזר אומר: ונד טרפה - רבי אליעזר אומר: לא יקרב לגבי מזבח. וחכמים אומרים: יקרב. ומודה רבי אליעזר באפרוח שיצא מביצה טרפה, שיקרב לגבי מזבח. רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר משם רבי אלעזר בן חסמא: בהמה כשרה שניקה מן הטרפה - אסורה לגבי מזבח.

ד. כל הקדשים שנעשו טרפה לפני הקדשן ואחר כך מתו - יש להן פדיון. אחר הקדשן ומתו - אין להן פדיון, שאין פודין את הקדשים להאכילן לפלבים. הבכור והמעשר אין להן פדיון. חמר בהקדש מזבח מה שאין בהקדש בדם הבית, וחמר בהקדש בדם הבית מה שאין בהקדש מזבח, נותנין הימנו להקדש הבית את הראוי לו מאילך ושלא מאילך. והקדש בדם הבית אינו אלא מאילך. חמר בהקדש בדם הבית, שהקדש

וגונב נפש מבני ישראל, וזקן ממרא על פי בית דין, וכן סורר ומורה, והרוצח, אף על פי שיש בהן מעשה, ויש בהן מיתת בית דין - אין בהן קרבן, לפי שהן אינן בהכרת.

ב. אלו הן שבמיתה, האוכל טבל, וזר שאכל תרומה טהורה, וכהן טמא שאכל תרומה. וזר, וטבול יום, ומחסר בגדים, ומחסר כפורים, ופרועי ראש, ושתוי יין ששמשו - כלן במיתה. אבל הערל והאונן, והיושב - הרי אלו באזהרה. בעל מום - במיתה; דברי רבי וחכמים אומרים: בלא תעשה. מזיד - במעילה. רבי אומר: במיתה, וחכמים אומרים: ב'לא תעשה'. זה הכלל: כל מצות 'לא תעשה' שיש בהן מעשה - לוקין עליה את הארבעים. ושאינן בהן מעשה - אין לוקין עליה את הארבעים. ושאר כל לא תעשה שבתורה - הרי אלו באזהרה, כעובר על גזרת מלך. המפלת לאחר מלאת, והמפלת בן שמונה חי או מת, וגר שנתגר מהול, ותינוק שעובר זמנו, וחרש שוטח וקטן שהיו מחסרי כפורה - מביאים קרבן ונאכל. ספק הפילה ספק לא הפילה, ספק בן קיימא ספק שאין בן קיימא, ספק יש בו מצורת אדם ספק אין בו מצורת אדם - מביאה קרבן ואין נאכל. המפלת בתוך מלאת - פטורה מכלם. מודים בית שמאי ובית הלל, ברואה אור שמונים ואחד שדמיה טמאים, והמפלת שמונים ואחד תהא חיבת בקרבן. מה לי בין יום ולילה ובין דם ללידה? אמרו להן בית שמאי: לא! אם אמרתם ביום שראוי להבאת קרבן, תאמרו בלילה שאין ראוי להבאת קרבן? כלפי דמים שאמרתם, הפריש בין דם ללידה, שהרואה בתוך מלאת - דמיה טמאין, והמפלת בתוך מלאת - דמיה טמאין. המפלת בתוך מלאת - פטורה מכלום. אמרו להן בית הלל: הרי המפלת ליום שמונים ואחד שחל להיות בשבת תוכיח, שלא יצאת בשעה שראויה להביא בה קרבן, והוא יוכיח, המפלת לאור שמונים ואחד של כל ימות השנה, שכן יצאת בשעה שראויה להביא בה קרבן -

בדק הבית תחלת הקדשו מועלין בו. והקדש המזבח יש הימנו שמועלין בו, יש הימנו שאין מועלין בו. ולא התרו לאכילה אלא בפדיון. אם מתו בין תמימין ובין בעלי מומין לא יפדו. רבי שמעון אומר: יפדו. בהקדש המזבח - תמימין לא יפדו, ובעלי מומין יפדו. אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית, שאם מתו, או שהפילו או שנטמאו - הרי אלו ישרפו. חטאת העוף הבאה על הספק, ואשם תלוי, וחלין שנטמאו בעזרה - רבי שמעון אומר ישרפו, רבי יהודה אומר: יקברו. כיצד קוברין חטאת העוף? היו נותנין אותה על גבי אמת המים, והיא מתגלגלת ויורדת לנחל קדרון. רבי ישמעאל ברבי יוחנן בן ברוקה אומר: חלון היתה שם למערכו של כבש, אמה על אמה, רבובה היתה נקראת, ששם נותנין חטאת העוף, העבר צורתה ותצא לבית השרפה. פסולי קדשי קדשים, ואמורי קדשים קלים, וקדשי קדשים שנטמאו בפנים, ומנחות, והסלת, והחין, והשמן - הרי אלו ישרפו. כיצד שורפין יין ושמן? היו נותנין אותן על גבי מדורה כמות שהן. פסולי קדשים קלים ואמורי קדשי קדשים שנטמאו בחוץ, והפסח שיצא רבו - שורפין אותן לפני הבירה מעצי המערכה.

מסכת כריתות פ"ק ראשון

א. המגדף, רבי עקיבא מתיב קרבן, שנאמר בו כרת, ונאמר (במדבר ט, יג): "חטאו ישא האיש ההוא". סוף שמן המשחה שעשה משה במדבר - הרי זה חיב כרת. הפסח והמילה, אף על פי שחיבים על זדון כרת - אין בהן קרבן, לפי שהן ב'קום עשה'. טמא שאכל את הקדש והבא למקדש טמא, אף על פי שחיבין על זדון כרת, ועל שגגתן חטאת - אין בהם אשם תלוי, לפי שהן בעולה יורד. המקלל אביו ואמו, והאומר לחברו: 'לך ועבד עבודת כוכבים', והמסית והמדיח, ונביאי השקר, ועדים זוממין, אף על פי שיש בהן מיתת בית דין - אין בהן קרבן, שאין בהן מעשה. המכה אביו ואמו,

מכאן אתה מחשב לעשירות האיפה בשוה פרוטה.

ז. מצורע שנתנגע, חזר ונתנגע, חזר ונתנגע - מביא קרבן אחד על הכל, הביא צפריו ונתנגע, הביא צפריו ונתנגע - מביא קרבן על כל אחד ואחד; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: קרבן אחד על הכל, עד שיביא אשמו. הביא אשמו ונתנגע, הביא אשמו ונתנגע - מביא קרבן על כל אחד ואחד. רבי שמעון אומר: קרבן אחד על הכל, עד שיביא חטאתו. נזיר שנטמא וחזר ונטמא, מביא קרבן אחד על הכל. נטמא יום שביעי שלו, וחזר ונטמא יום שביעי שלו - מביא קרבן אחד על כל אחד ואחד; דברי רבי. וחכמים אומרים: קרבן אחד על הכל, עד שיביא חטאתו.

ח. האשה שילדה ולדות הרבה, הפילה בתוך שמונים נקבה, וחזרה והפילה בתוך שמונים נקבה, המפלת בתוך שמונים נקבה, המפלת תיומין - מביאה קרבן אחד על הכל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מביאה לראשון ואין מביאה לשני, מביאה לשלישי ואין מביאה לרביעי.

ט. אלו דברים שבין שפחה חרופה לכל עריות: כל עריות שבתורה - הרי אלו חייבין על זדון כרת ועל שגגתן חטאת, ועל לא הודעו אשם תלוי, מה שאין כן בשפחה חרופה. כל עריות שבתורה - עושה אנס כרצון, שאין מתכוון כמתכוון, מערה כגומר, ושנה כדרכה ושלא כדרכה - חייבת על כל ביאה וביאה, מה שאין כן בשפחה חרופה. כל עריות, עשה קטן כגדול לחיב על הגדול. ובשפחה, אם היה קטן - הרי אלו פטורין. כל עריות - שגיהן לוקין. ובשפחה - היא לוקה והוא אינו לוקה. כל עריות - שגיהם מביאין קרבן. ובשפחה - הוא מביא והיא אינה מביאה. כל עריות - בחטאת. ושפחה - באשם. כל עריות - בנקבה. ושפחה - בזכר. כל עריות - חייב על כל ביאה וביאה. בשפחה - אחת על ביאות הרבה. כל עריות שבתורה - בית דין חייב על הוראתן, מה

חייבת קרבן. אמרו להן בית שמאי: לא, אם אמרתם במפלת ליום שמונים ואחד שהוא מצטרף עם היום הבא אחריו, שאף על פי שאין ראוי לקרבן יחיד - ראוי לקרבן צבור, תאמר במפלת לאור שמונים ואחד של כל ימות השנה, שאין הלילה ראוי, לא לקרבן יחיד ולא לקרבן צבור? אמרו להן בית הלל: הרי אמרתם, הלילה מצטרף עם היום הבא אחריו, כשם שחייבת ליום שמונים ואחד - כך תהא חייבת לאור שמונים ואחד, ואל יוכיח יום שמונים ושנים, שיצאת בשעה שראויה להביא בה קרבן.

ג. האשה שיש עליה לידה ולידה, זיבה וזיבה - מביאה קרבן אחד. לידה וזיבה - מביאה שני קרבנות. לידה ספק ולידה ודאי, זיבה ספק וזיבה ודאי - מביאה קרבן על ודאי שבהן יצאת. לידה ודאי, לידה ספק, זיבה ודאי, זיבה ספק - מביאה קרבן אחד, ואומרת: 'אם היא ודאי - הוא עליו. אם לאו - הרי הוא על ודאי שבהן'; דברי רבי יוחנן בן נורי. רבי עקיבה אומר: מביאה על ודאי שבהן יצאת.

ד. רבי שמעון אומר: נזיר מחסר כפרה לשותות יין. רבי אליעזר בן יעקב אומר: גר מחסר כפרה לאכל בובחים.

ה. כל חייבי קניין שבתורה, חצין חטאות וחצין עולות, חוץ מקנו של של גר, שאף על פי שהן חובה - שתייהן היו עולות, רצה להביא חובתו מן בהמה - יביא, הביא עולות בהמה לכפורים - יצא. מנחות ונסכין - לא יצאו, לא אמרו קן אלא להקל עליו. הביא לצרעתו - יחזר ויביא לכפרתו. לנזירותו - יחזר ויביא לכפרתו. ארבעה מביאין על זדון כשגגה, כלן באנס פטורין, חוץ מן הנזיר.

ו. חמשה מביאין קרבן עולה ויורד, יש בהן דל ועשיר, יש בהן דל דלים. מצורע ויולדת, דל ועשיר - מביא אחד תחת אחד, מטמא מקדש דל דלים - מביא שנים תחת אחד,

שאינן כן בשפחה חרופה. כל עריות - כהן משוח שהורה ועשה - חיב. ובשפחה - עשה אף על פי שלא הורה - מביא אשם ודאי. רבי ישמעאל אומר: בשפחה כנענית הכתוב מדבר, נשואה לעבד כנעני. אחרים אומרים משמו: נשואה לכן חורין. רבי עקיבה אומר: מן התורה חצייה שפחה וחצייה בת חורין - נשואה לכן חורין.

י. הבא על אחת מכל עריות האמורה בתורה, הוא בהעלם אחד והיא בחמשה העלמות, הוא מביא חטאת והיא מביאה חמש חטאות. כל עריות בהעלם אחת, והיא בחמשה העלמות. היא מביאה חטאת אחת והוא מביא חמש חטאות. כל עריות אחד גדול ואחד קטן - הקטן פטור. אחד נער ואחד ישן - הישן פטור. אחד שוגג ואחד מזיד - השוגג בחטאת והמזיד בהקרת.

יא. חמשה אשמות הן: אשם גזלה, אשם מעילה, אשם שפחה חרופה, אשם נזיר, ואשם מצורע. רבי אליעזר אומר: אשם תלוי.

יב. שתוי יין פוסל בעבודה וחיב במיתה. איזהו שתוי יין? כל ששתה רביעית יין בן ארבעים יום הימנו למעלה, שטה מגתו, יתר מרביעית - פטור. שטה פחות מרביעית בן ארבע בן חמש שנים - חיב. בין שמגו ובין ששתאו חצאין. רבי אליעזר אומר: שתאו כלו כאחד - חיב. מגו ושתאו, או שתאו חצאין - פטור. רבי יהודה אומר: על היין במיתה, ועל המשכרין באזהרה. לפיכך, אם אכל דבלה קעילית או ששתה חלב ודבש - הרי זה לוקה ארבעים, ועובר בלא תעשה. וכשם שאם היה כהן פסול בעבודה - חיב בה מיתה, כך אם היה חכם או תלמיד חכם - אסור ללמד ולהורות. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אם היה חכם - מתר ללמד.

יג. הבא על אמו - חיב משם שני לאוין. הבא על אחות אביו - חיב משם שני לאוין. אמר רבי יוחנן בן נורי: יש לי עוד בהן תשע! כיצד? נשא את האשה וחזר ונשא את בת

אחיה, חזר ונשא את בת אחותה, חזר ובא על הזקנה - חיב משום אותו השם, וכלתו, ואשת אחיו ואשת אחי אביו, ואשת איש והנדה. אמרו לו: אחרים שקרו לפניך לא אמרו 'חמותו ואם חמותו ואם חמיו' במנין הזה. אמר רבי שמעון: וכי מה היה ענין שחיטה אצל אכילה? שרבי עקיבה שאל שחיטה והן משיבין אותו אכילה?! אלא שרבי יהושע שאל אכילה בפני עצמה, והשיבוהו אכילה מתוך אכילה, אמר לו רבי עקיבא: בהמה כשבת, אלא שקפחתי בשעת הדין.

מסכת פרייתות פרק שני

א. עד אומר: 'חלב אכל', ועד אומר: 'שמן אכל'. עד אומר: 'חלב אכל'. ואשה אומרת: 'שמן אכל'. אשה אומרת: 'חלב אכל'. ואשה אומרת: 'שמן אכל' - מביא אשם תלוי. עד אומר לו: 'חלב אכלת', והוא אומר: 'שמן אכלתי' - פטור. שנים אומרים לו: 'חלב אכלת', והוא אומר: 'שמן אכלתי' - הן נאמנין; דברי רבי מאיר. אמר לו רבי יהודה: היאך אתה אומר לזה: 'עמד והתודו', והוא אומר: 'כל עצמי לא חטאתי', מה אם ירצה ויאמר: 'מזיד אני' - אין נאמן. אמר רבי שמעון: אימתי? בזמן שהודו לכן מתחלה, אבל אם אמר לו: 'חלב אכלתי', והוא אומר: 'שמן אכלתי', משיגיעוהו חזר ואמר: 'מזיד אני' - אין נאמן.

ב. אחד האוכל, ואחד ממחה ושותה, ואחד הסף. אכל וחזר ואכל, וחזר ואכל, אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה האחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין. ואם לאו - אין מצטרפין. שטה וחזר ושתה, וחזר ושתה, אם יש מתחלת שתיה ראשונה ועד סוף שתיה אחרונה כדי שתית רביעית - מצטרפין, ואם לאו - אין מצטרפין. כלשם שאכילתה בכזית - כך שתיה בכזית. ואכילה ושתיה - אין מצטרפין. האוכל כזית אפלו מחמשת המינין - הרי אלו מצטרפין. אכל

כחצי זית, ונודע לו, וחזר ואכל כחצי זית, אפלו ממין אחד - אין מצטרפין.

ג. ספק חטא ספק לא חטא - מביא אשם תלוי. חטא ואין ידוע באיזה חטא חטא - מביא חטאת. חטא ונודע לו חטאתו, שכחו באיזה חטא חטא - הרי זה מביא חטאת, ותשחט לשום מה שהוא, ותאכל, וחזר ומביא חטאת על הדיעה, ותשחט לשום מה שהוא ותאכל.

ד. המביא חטאת על שני חטאים - תרעה עד שתסתאב, ותמכר, ויביא בדמי חציה לזה, ובדמי חציה לזה שתי חטאות. על חטא אחת - יביא את איזו מהן שירצה. שניה - תרעה עד שתסתאב ותמכר, ויפלו דמיה לנדבה. שתי חטאות על שני חטאים, זו תשחט לשום מה שהיא, וזו תשחט לשום מה שהיא.

ה. שנים שהביאו חטאת על שני חטאים - תרעה עד שתסתאב, ותמכר, ויביא בדמי חציה לזה, ובדמי חציה לזה. שתי חטאות על חטא אחד - יביא את איזו מהן שירצה. שניה - תרעה עד שתסתאב ותמכר, ויפלו דמיה לנדבה. שתי חטאות על שני חטאים - זו תשחט לשום מה שהיא, וזו תשחט לשום מה שהיא.

ו. שנים שנתערכו חטאותיהן - חטאת יחיד וחטאת יחיד, חטאת צבור וחטאת צבור, חטאת יחיד בחטאת צבור, אפלו הן משני מינין - זו תשחט לשום מה שהיא, וזו תשחט לשום מה שהיא.

ז. המביא חטאתו ושחטה, ספק נזרק הדם ספק לא נזרק הדם - יצא. אם היה מחסר כפרה, ספק חשכה ספק לא חשכה - הרי זה מביא חטאת העוף ספק. שנים שחטא אחד מהן, ואין ידוע איזה, יביאו חטאת בשתפות, יתנו עליה ותאכל; דברי רבי שמעון. ורבי יוסי פוטר. מודה רבי יוסי, שזה מביא אשם תלוי, וזה מביא אשם תלוי. ומודה רבי יוסי בשנים, שהיה אחד מהן

מחסר כפרה, ואין ידוע איזהו, יביאו חטאת בשתפות, ויתנו עליה, ותאכל.

ח. שכח את התורה ועבר עברות הרבה - חייב על כל אחת ואחת. כיצד? היה יודע שיש חלב, ואמר: 'אין זה חלב שחייבנו עליו'. היה יודע שיש דם, ואמר: 'אין זה דם שחייבנו עליו' - חייב על כל אחת ואחת. האוכל פזית חלב, פזית פגול, פזית נותר, וכזית טמא, בהעלם אחד - מביא חטאת. ספק אכל ספק לא אכל - מביא אשם תלוי.

ט. הבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל אחות אמו, ועל אחות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי אביו, ועל הנדה - מביא חטאת. ספק בא ספק לא בא - מביא אשם תלוי. אשתו ואחותו, בא על אחת מהן, ואין ידוע על איזו בא; שתי נשיו, אחת נדה ואחת שאינה נדה, בא על אחת מהן, ואין ידוע על איזו בא; חלב ונותר לפניו, אכל מאחד מהן, ואין ידוע מאיזה מהן אכל; שבת ויום הכפורים, עשה מלאכה באחד מהם, ואין ידוע באיזה מהן עשה; רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פוטר. רבי אליעזר אומר: "חטאתו אשר חטא" (ויקרא ד, כג) - זה מכל מקום. אמר לו רבי יהושע: "או הודע אליו חטאתו אשר חטא" - לכשיודע לו חטאתו. אמר רבי יוסי:

אף על פי שהיה רבי יהושע פוטר מן החטאת - מחיבו היה אשם תלוי. רבי יהודה אומר: רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר. רבי שמעון אומר: רבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושע אשם תלוי. אמר לו רבי יהודה: ולא בזה חייב רבי יהושע אשם תלוי, אלא ספק חטא ספק לא חטא. אבל זה שחטא ודאי היאך מביא אשם תלוי? אמר לו רבי שמעון: כל עצמו בזה דבר הפתוב, "ולא ידע ואשם ונשא עונו" (ויקרא ה, יז), והביא איל תמים מן הצאן. אמר רבי יהודה: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על המתפונן לעשות מלאכה ועשה כפיצא בה. כיצד? אשתו ואחותו, נתפון לבא על זו ובא על זו; שתי נשיו, אחת

אָסוּר, וְאִין חֵיבִין עָלָיו. דָּם דְּגִים וְדָם חֲגָבִים - הָרִי זֶה מֵתָר.

יג. הַמְחִיחַ אֶת הַחֵלֶב וּגְמָאוּ, הִקְפָּה אֶת הַדָּם וְאָכְלוּ, אִם יֵשׁ בּוֹ כְּזֵית - חֵיב. נִתְעַרַב עִם אַחֲרִים, אִם יֵשׁ בּוֹ כְּזֵית - הָרִי זֶה חֵיב. נִתְבַּשֵּׁל עִם אַחֲרִים - הָרִי זֶה בְּנוֹתֵן טַעַם, אֲכָל כִּחְצֵי זֵית וְשֵׁתָהּ כִּחְצֵי זֵית מִמִּין אֶחָד - הָרִי זֶה חֵיב.

יד. הַמְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי עַל סֶפֶק מְעִילָה כְּדַבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָה, וְנוֹדַע לוֹ שֶׁחֵטָא, שְׂמִמִּין שְׂמִבִּיא עַל לֹא הוֹדַע - מְבִיא עַל הוֹדַע. הָאֵשָׁה שֶׁהִבִּיָּאָה חֵטְאֵת הָעוֹף עַל סֶפֶק לִידְתָּהּ, וְנוֹדַע לָהּ שֶׁלֹּא יִלְדָה - הָרִי זֶה חֵלִין. תִּתְנַנֵּה לְחִבְרָתָהּ וְשִׁילְדָה וְדַאי - תַּעֲשֶׂנָה וְדַאי, שְׂמִמִּין שְׂמִבִּיָּאָה עַל לֹא הוֹדַע - מְבִיָּאָה עַל הוֹדַע, מְמַלִּיקְתָּהּ וְנוֹדַע לָהּ שְׂמִצָּה דְמָה כִּפְרָה - אָסוּר בְּאֲכִילָהּ. מְשַׂמְצָה דְמָה כִּפְרָה - אָסוּר בְּהִנָּאָה, שְׁעַל הַסֶּפֶק בָּאָה מִתְחַלְתָּהּ, כִּפְרָה סֶפֶקָה וְהִלְכָהּ לָהּ.

נְדָה וְאֶחַת שְׂאִינָה נְדָה, נִתְפּוֹן לְבָא עַל זוּ וְבָא עַל זוּ; תְּאֵנִים וְעֻבִּים לְפָנָיו, נִתְפּוֹן לְלֶקֶט תְּאֵנִים וְלֶקֶט עֻבִּים, עֻבִּים וְלֶקֶט תְּאֵנִים. שְׁחוּרוֹת וְלֶקֶט לְבָנוֹת, לְבָנוֹת וְלֶקֶט שְׁחוּרוֹת; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב חֵטְאֵת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטְרוֹ. הִיָּה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אִף אֶשֶׁם תְּלוּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂזוּרִי אוֹמֵר: לֹא נִחְלְקוּ אֲלָא עַל דְּבַר שְׂמִשׁוּם שְׁנֵי שְׁמוֹת, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב חֵטְאֵת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטְרֵהּ.

ב. יוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁחַל לִהְיוֹת עָרֵב שֶׁבֶת, עֲשֵׂה מְלֹאכָה בֵּין הַשְּׂמִשׁוֹת; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב חֵטְאֵת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטְרֵהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֵינִי רוֹאֶה דְבַרִּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּזוּ, שְׂאִי אוֹמֵר קֵתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, אֶחַת בְּשֶׁבֶת וְאֶחַת בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים - פְּטוּר, שְׂאִין שְׁנֵי יָמִים מְצַטְרָפִין לְמְלֹאכָה אֶחַת. אָמְרוּ לוֹ: מַכָּה בַּפֶּטִישׁ יוֹכִיחַ! אָמַר לָהֶן: הַגְּבַהֵה הִיתָה בְּשֶׁבֶת וְהוֹרְדָה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, עֲשֵׂה מְלֹאכָה בֵּין הַשְּׂמִשׁוֹת שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים, בֵּין מְלַפְנֵי וּבֵין מְאַחְרָיו - פְּטוּר מֵאֶשֶׁם תְּלוּי, שְׁכָל הַיּוֹם מְכַפֵּר. עֲשֵׂה מְלֹאכָה בֵּין הַשְּׂמִשׁוֹת שֶׁל שֶׁבֶת, בֵּין מְלַפְנֵי וּבֵין מְאַחְרָיו - הָרִי זֶה חֵיב.

יא. יוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁחַל לִהְיוֹת בְּשֶׁבֶת, וְעֲשֵׂה מְלֹאכָה בֵּין מְלַפְנֵי וּבֵין מְאַחְרָיו - פְּטוּר מֵאֶשֶׁם תְּלוּי, שְׁכָל הַיּוֹם מְכַפֵּר. עֲשֵׂה מְלֹאכָה בְּחֻצֵי הַיּוֹם; רַבִּי יִשְׁמַעֵאל מְחִיב שְׁתֵּי חֵטְאוֹת וְרַבִּי עֲקִיבָה פּוֹטְרֵהּ. שְׂרַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: שֶׁבֶת הִיא לְחִיב עַל שֶׁבֶת בְּפָנֵי עֲצָמָה, וְיוֹם הַכַּפּוּרִים בְּפָנֵי עֲצָמוֹ.

יב. הָאוֹכֵל כְּזֵית דָּם מִן בְּהֵמָה, מִן חֵיהּ מִן עוֹפוֹת טְהוּרִין - מְבִיא חֵטְאֵת. סֶפֶק אֲכָל סֶפֶק לֹא אֲכָל - מְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי, וְאֵינּוּ חֵיב אֲלָא דָם שְׁחִיטָה בְּלֶבֶד. דָּם נִחְיָרָה, וְדָם הָעֶקוּר, וְדָם הַקְּזָה שֶׁהִנְפֵּשׁ יוֹצֵאת בּוֹ - חֵיבִין עָלָיו. דָּם הַתְּמַצִּית - בְּאִזְהָרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּהַפְּרָת. דָּם הַטְּחוּל וְדָם הַלֵּב, דָּם כְּלִיּוֹת וְדָם אֲבָרִים - הָרִי אֵלּוּ בְּלֹא תַעֲשֶׂה. דָּם מְהֻלָּכִי שְׂתִים, דָּם בְּיָצִים, וְדָם שְׂרָצִים -

<p>10</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ט</p> <p>9</p>	<p>עלות השחר 5:13 סו"ז קר"ש - מג"א 9:05 נץ החמה 6:26 סו"ז קר"ש - גר"א 9:41 סו"ז תפלה - מג"א 10:22 סו"ז תפלה - גר"א 10:46 צה"כ לשיטת ר"ת 8:43 7:30 שקיעה בבלי: יבמות לד • ירושלמי: בבא מציעא לה • תוספתא: ערכין ה נ"ך: מיכה ו-ז • רמב"ם: מטמאי משכב ומושב ד</p>
<p>11</p>	<p>שני Monday</p>	<p>י</p> <p>10</p>	<p>עלות השחר 5:11 סו"ז קר"ש - מג"א 9:04 נץ החמה 6:24 סו"ז קר"ש - גר"א 9:40 סו"ז תפלה - מג"א 10:22 סו"ז תפלה - גר"א 10:46 צה"כ לשיטת ר"ת 8:44 7:31 שקיעה בבלי: יבמות לה • ירושלמי: בבא מציעא לו • תוספתא: תמורה א נ"ך: נחום א-ב • רמב"ם: מטמאי משכב ומושב ה</p>
<p>12</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יא</p> <p>11</p>	<p>עלות השחר 5:09 סו"ז קר"ש - מג"א 9:03 נץ החמה 6:22 סו"ז קר"ש - גר"א 9:39 סו"ז תפלה - מג"א 10:21 סו"ז תפלה - גר"א 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת 8:45 7:32 שקיעה בבלי: יבמות לו • ירושלמי: בבא מציעא לו • תוספתא: תמורה ב נ"ך: נחום ג - חבקוק א • רמב"ם: מטמאי משכב ומושב ו</p>
<p>13</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יב</p> <p>12</p>	<p>עלות השחר 5:08 סו"ז קר"ש - מג"א 9:02 נץ החמה 6:21 סו"ז קר"ש - גר"א 9:38 סו"ז תפלה - מג"א 10:20 סו"ז תפלה - גר"א 10:44 צה"כ לשיטת ר"ת 8:46 7:33 שקיעה בבלי: יבמות לו • ירושלמי: בבא בתרא א • תוספתא: תמורה ג נ"ך: חבקוק ב-ג • רמב"ם: מטמאי משכב ומושב ז</p>
<p>14</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>יג</p> <p>13</p>	<p>בדיקת חמץ Search for Chometz עלות השחר 5:06 סו"ז קר"ש - מג"א 9:01 נץ החמה 6:19 סו"ז קר"ש - גר"א 9:37 סו"ז תפלה - מג"א 10:20 סו"ז תפלה - גר"א 10:44 צה"כ לשיטת ר"ת 8:47 7:34 שקיעה בבלי: יבמות לה • ירושלמי: בבא בתרא ב • תוספתא: תמורה ד נ"ך: צפניה א-ב • רמב"ם: מטמאי משכב ומושב ח</p>
<p>15</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יד</p> <p>14</p>	<p>ערב פסח Pesach Eve עלות השחר 5:05 סו"ז קר"ש - מג"א 9:00 נץ החמה 6:18 סו"ז קר"ש - גר"א 9:36 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 סו"ז תפלה - גר"א 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת 8:48 7:35 שקיעה בבלי: יבמות לט • ירושלמי: בבא בתרא ג • תוספתא: כריתות א נ"ך: צפניה ג - חגי א • רמב"ם: מטמאי משכב ומושב ט</p>
<p>16</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>טו</p> <p>15</p>	<p>אדפסח 1st Day Pesach עלות השחר 5:03 סו"ז קר"ש - מג"א 8:59 נץ החמה 6:16 סו"ז קר"ש - גר"א 9:35 סו"ז תפלה - מג"א 10:18 סו"ז תפלה - גר"א 10:42 צה"כ לשיטת ר"ת 8:49 7:36 שקיעה בבלי: יבמות מ • ירושלמי: בבא בתרא ד • תוספתא: כריתות ב נ"ך: חגי ב - זכריה א • רמב"ם: מטמאי משכב ומושב י</p>

די בזית מרור וזאם מען עָסַט פֿסַח, איז מְסוּגֵל פֿאַר פֿרִינְסָה.

(סְפָר המדרות אות קמזן סימן ט"ה)